

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת נח

לקראת שובת מלכתא

"וכי משום שהמשוגעים בממשלה החליטו להזיז את השעון, עלי לשמוע להם?"

השעה ש(לא) נוספה אצל מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א

"וְזָמַן וְחָרַף יוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ" (בראשית ח', כ"ב)

פעם אחת, קרה שרבינו דיבר בשבח החלפת השעון. היה זה בתקופה שלפני כעשור וחצי שנים, שאז קיבל רבינו בקביעות קהל כל ערב בין השעות 9-10, וכשהחליפו את השעון לשעון קיץ, אצל רוב העולם זה היה כבר מאוחר מאוד, כי אצל העולם השעון אז קדימה וב11 בלילה קשה לבוא, ובפרט מחוץ לעיר באותם שנים. או אז התבטא רבינו -הנה רווח אחד יש מהשעון שמזיזים, שעל ידי זה פחות אנשים באים ואני יכול ללמוד עוד חצי שעה... (דברי שי"ח)

מידי חורף משנים בארץ ישראל את שעון הקיץ, ומזיזים שעה אחורה לשעון חורף, כך שזמן השקיעה מוקדם יותר (בערך בשעה 5) והלילה ארוך מאוד. הסיבה לשינוי זה, הוא על פי חוק המדינה בהתאם לחישובים שונים של כלכלה ועוד סיבות שונות. כמה וכמה שאלו אותי, הלא סדר יומו של רבינו מחושב הוא מאוד בכל רגע ורגע, ואם כן, מה הוא עושה בשעה 'המיותרת'... אכן הקושיא אינה במקומה, מעולם לא הזיז רבינו את השעון בביתו, וגם לא הזיזו בבית מדרשו 'לדרמן' את השעון. שם, תפילת מנחה כל השנה בשעה שתים עשרה וחצי, ובשעה שתים לפנות בוקר הוא כבר קם. השעון לא משתנה וגם סדר היום לא. אצל הסובבים הכל משתנה בגלל השעה, וזמן מנחה בקיץ הוא בשעה אחד ושלושים... פעם שאלו את רבינו על מנהגו זה, וענה בקיצור 'וכי משום שהמשוגעים בממשלה החליטו להזיז את השעון עלי לשמוע להם'...? אלא, שנוהג זה לא פעם גרם לבלבולים משונים. קרה, ורבינו קבע חברותא עם פלוני לפי השעון 'הרגיל' והלה הבין שהכוונה לפי שעון העולם, ואיחר בשעה... וכן כשקבעו עם רבינו לבוא לשמש כסנדק בברית בשעה פלונית, הוא סבר שהכוונה כפי השעון שלו שהוא הנורמלי כי אין משנים אותו... והיה צריך כל פעם להבהיר בדיוק לפי איזה שעון מתכוונים.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

אל הרבי הגדול שלנו, הרבי האהוב ר' שמואל רוזובסקי זצוק"ל, בא יהודי, ואמר שהוא רוצה לשאול אותו פרטים על בחור אחד. 19 שאלות הוא שאל אותנו, עד שהתברר לו שהוא מתמיד ושהוא שקדן וכו' וכו'. ואז אמר לו ר' שמואל: "עד עכשיו שאלת אותי, עכשיו אני רוצה לשאול אותך!"...

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצוק"ל, על 'כל ימי גדלתי בין החכמים'

"תַּמִּים הָיָה בְּדַרְתִּיו" (בראשית ו', ט')

אחד מהספרים שכתב הרה"ח ר' אהרן סורסקי הוא הספר 'שלוחא דרחמנא' על ר' שרגא פייבל מנדלוביץ זכר צדיק לברכה. ר' שרגא פייבל מנדלוביץ, הלא הוא אבי כל בני התורה ותופשי התורה באמריקה, כמו שכתב עליו מרן ה'אגרות משה' רבי משה פיינשטיין זצוק"ל: "אבי כל בני התורה". הספר 'שלוחא דרחמנא', הוא ספר כביר ביותר, כולו ממש מכריכה לכריכה, ושם הוא מביא מה שמספר אחד התלמידים.

אתם צריכים להבין שכאשר הוא בא לאמריקה, היא היתה מדבר שממה רוחני. היו שם אמנם למעלה ממיליון יהודים אבל הכל היה שם מדבר שממה רוחני, באופן כזה שאי אפשר לתאר בכלל. ועם ה'תורה ודעת' שהקים שם - הוא עשה דברים גדולים. הוא היה מלמד את התלמידים האמריקאים, עם כל המשתמע מהמושג 'אמריקאים' בתקופה ההיא, ועשה אתם מה שעשה. מספר שם אחד התלמידים, שהיום מפורסם, שהוא היה מלמד אותם הכל. הכל הוא היה מלמד אותם! הוא למד אתם תנ"ך, פרקי אבות וכו' וכו' ופעם באחד השיעורים בפרקי אבות, הוא למד איתם בסוף פרק ראשון במשנה י"ז, וכתוב שם במשנה: "רבן שמעון בן גמליאל אומר כל ימי גדלתי בין החכמים".

מה זה 'גדלתי כל ימי בין החכמים'? - שהוא למד היזק ראייה, הוא למד שור, בור, הוא למד את השיטות של ה'קצות' וה'נתיבות', ר' שמעון ור' אלחנן?, כל השיטות הוא למד. הוא למד סדר 'נשים', 'נזיקין' הוא למד 'קדשים' ו'טהרות'. הכל. כל ימי גדלתי ולמדתי בין החכמים.

נו כל ימי גדלתי ולמדתי בין החכמים, נו ומה יצא לו מזה: 'לא מצאתי לגוף טוב משתיקה'...

והרי זה נושא מוסרי, זה נושא של הנהגות, זה נושא של מידות, מה זה קשור עם 'גדלתי בין החכמים'?? ובאמת זו היא הרגשה נפלאה של בן אדם חושב. 'גדלתי בין החכמים' - זה מזכיר מה שר' שמואל רוזובסקי אמר לאבא אחד שהיה אצלו:

לפני שנים, באו מאיזו ישיבה שאדבר אצלם. אמרתי להם "מה אני אדבר?" אמרו: "תדבר מה שאתה מדבר". אז ספרתי להם את הסיפור הזה עם ר' שמואל.

את הסיפור הזה מר' שמואל, סיפר לי מי שישב אצל ר' שמואל

בשעת מעשה.

ר' שמואל, הרבי הגדול שלנו, הרבי האהוב ר' שמואל. ר' שמואל רוזובסקי זכר צדיק וקדוש לברכה, אשר לא הניח אחריו כמותו... מה היה הסיפור: בא אליו יהודי מירושלים, ואומר שהוא רוצה לשאול אותו פרטים על בחור אחד.

בבקשה ידידי!

אז הוא אומר שמציעים עבור בתו בחור בשם פלוני, והוא בא כעת להתעניין אצל הראש ישיבה.

19 שאלות הוא שאל אותנו, עד שהתברר לו שהוא מתמיד ושקדן וכו' וכו' כך סיפר לי ההוא שנכח שם. תשע עשרה שאלות הוא שאל. לא משנה מה בדיוק היו השאלות...

ואחר שהראש ישיבה ר' שמואל ענה לו עליהן, ההוא גמר את שלו מצדו, הראיון נגמר.

אז אומר לו ר' שמואל: "ידידי! עד עכשיו שאלת אותי, עכשיו אני רוצה לשאול אותך!"

"מסתמא אתה בא לשאול על הבחור בשביל שידוך לבתך, תגיד באמת: כל הפרטים האלה מאד חשוב לבתך לדעת, בסדר..."

"אבל אני חושב שיש עוד דברים שהיא רוצה לדעת, ולמה אתה לא שואל על הדברים האלה?"

אומר לו האבא: "למשל מה?"

אומר לו ר' שמואל: "אתה לא שואל איך הוא מתנהג בחדר עם

"פשוט זה מה שאתה צריך לשאול! כי הרי הוא לא גר בחדר סגור לבד, הוא הרי גר עם חברים, שלושה ארבעה חברים בחדר, ואם כן איך הוא מתנהג בחדר? איך הוא נוהג שם בחדר עם המיטות? הוא מסדר פעם את המיטה? הוא מצחצח פעם שיניים?"

"כשהוא מגיע מאוחר בערב, אחרי שהוא עמד למטה ודיבר שעתים דיבורים בטלים, והוא מגיע לישון מאוחר ממש, מנדד שינה מעיניו, וכשהוא מגיע מאוחר באחת - אחת וחצי, הוא מגיע לחדר, האם הוא חולץ את הנעליים בחוץ, לוקח אותן ביד ונכנס לחדר על קצות אצבעותיו, או שהוא הולך כמו הקוזקים וכמו המשטרה, ומעיר את כל האגף וכו'? ואיך הוא מתנהג בחדר אוכל? הוא תמיד הראשון? הוא תמיד ראשון ולוקח תמיד מהצלחת המרכזית את המנה היפה בראש, כי הוא מרגיש את עצמו כהן, או שהוא משאיר את המנה היפה למישהו אחר?"

"תגידי, הוא פעם נגש לטבח או למבשל ואומר לו 'ישר כחך! תודה רבה, האוכל היה טעים!?!'"

"ואיך הוא נוהג? זה הרי שיעור של ר' שמואל רוזובסקי!"

"איך הוא נוהג בעוד ענין: יש על השולחן קנקן מרכזי של שתיה, שותים ושותים ונגמר, ואיך הוא נוהג בזה, האם כשכלי השתיה מתרוקן - הוא קופץ, לוקח את הכלי הריק, הולך למטבח וממלא אותו שוב, או שהוא יושב בנחת, בסבלנות, ומחכה שיביאו והוא ימלא הראשון את הכוס?"

"כן ככה זה! איך הוא מתנהג... זה מה שמאד מעניין! איך הוא מתנהג ואיך הוא מגיב על כל דבר - הוא פעם 'שובר', הוא עושה לעצמו פעם שבירת הרצון, או שכל דבר שלא מוצא חן בעיניו הוא מיד... 'אתה הרי רוצה שלבתך יהיה טוב אצלו!', כך אומר לו ר' שמואל, כמו שהוא היה מדגיש בספרות - כך הוא הסביר והדגיש לאבא הזה... 'שיהיה לה טוב אצלו, שהוא יהיה לה מאד טוב!'"

וכאילו שכל מה שהוא יעשה לה לא מפריע לה בכלל, מכיוון שהוא הרי יודע את החילוקים בהיזק ראייה, הוא יודע את החילוקים בין ה'אבן האזל' לר' שמעון שקאפ, זה מאד חשוב לה, עד כדי כך שלא חשוב בכלל איך הוא יתנהג איתה...

מה נהיה עם השידוך, אם נהיה או לא נהיה - אינני יודע. יתכן שהוא נהיה, והם גוררים את החיים גוררים את החיים...

על כל פנים, ר' שרגא פייבל לומד איתם פרקי אבות, והוא שואל אותם מה זה 'כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה?'

איך מבינים את פשטות המשנה בין הרישא של המשנה לסיפא? הרישא הרי מדבר על הלימוד שלמד אצלם, וההמשך בסיפא של המשנה, מדבר מעניין של הנהגות ומדות טובות? "אלא זה בא ללמדנו", כך הוא אומר, "שבמשנה הזו כתוב יסוד גדול, שהחכמים, התנאים והאמוראים, כל ה'רביים' הגדולים האלה שלמדו תורה עם התלמידים שלהם, יחד עם לימוד התורה - התלמידים למדו מהם גם ארחות חיים!!"

"הם למדו גם איך להתנהג!", כך הוא הסביר וכך הוא המשיך ודיבר

איתם באריכות, שכשלומדים אצל הרבי צריכים ללמוד גם איך להתנהג! ופיתח את הרעיון הזה כיד ה' הטובה עליו.

ואז קם בחר אחד, כך מספר התלמיד החשוב ההוא, בו בזמן שהבחורים היו יושבים מרותקים ושומעים את הדרשה של ר' שרגא פייבל מנדלוביץ, קם בחר אחד ושאל את ר' שרגא פייבל:

"רבי! האם פה אצלנו בישיבה ב'תורה ודעת', יש ר"מ שאפשר ללמוד ממנו גם הנהגות חיים?". כמובן שנהיה שקט, כך הוא מתאר, דממת מוות נהיתה שם. זו הרי שאלה חוצפניות. אתה מבין איזו תדהמה זו, כשהוא שואל כך את ר' שרגא פייבל מנדלוביץ, הראש של הישיבה שם ב'תורה ודעת'...

האם אצלנו פה בישיבה, יש ר"מ שאפשר ללמוד ממנו לא רק פלפולא דאורייתא, אלא אפשר ללמוד ממנו גם ש'לא מצאתי לגוף טוב משתיקה' - גם הנהגות חיים אפשר ללמוד ממנו? האם יש כזה ר"מ בישיבה? נהייתה דממה. כמה דקות היתה דממה. (אגב גם זה צריך ללמוד מהסיפור הזה, שלא חייבים לענות מיד על המקום, צריכים לחשוב. זה דבר ראשון. ושנית - לא לענות 'אני צודק', 'ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני' - כך אומר דוד המלך, מה זה 'בקמים עלי מרעים תשמענה אזני' -? אומרים המפרשים 'בקמים עלי מרעים' - אלו הם המתנגדים של בן אדם, כשהם, המתנגדים קמים עלי, המרעים האלה, אז 'תשמענה אזני', אני שומע מה שהם אומרים, ואומר לעצמי אולי יש דברים נכונים בטענות שלהם? אולי אני צריך להשתפר?).

על כל פנים אחרי כמה דקות של דממה אמר ר' שרגא פייבל כך: "כולנו מבינים כמובן שזו חוצפה גדולה, השאלה הזאת היתה חוצפה ואנחנו מוחים על החוצפה, כדי שידעו שצריך לדעת לדבר, צריך לדעת איך לדבר בלי להתחצף. אבל השאלה היא שאלה נכונה, הוא שואל שאלה נכונה ומגיעה לו תשובה על השאלה הזו, ולכן אני רוצה להגיד: כדי להשיב על השאלה הזו - צריכים להכיר את הראש ישיבה עשרים וארבע שעות ביממה. אמנם אני רואה אותו אומר שיעור בישיבה, ועוד שעה שעתיים שלש שעות ביום, אבל אינני יודע איך הוא מתנהג בשאר שעות היום. גם אם אני רואה שהוא מחייך לסובבים אותו בישיבה - אני לא יודע איך הוא מתנהג בבית, איך הוא מתייחס לאשתו, איך הוא מתייחס לילדים, אינני יודע אם הוא אדם קשה או אדם רך, ואפילו אם הוא מחייך - אינני יודע אם הוא מחייך באמת או שזה רק מן השפה ולחוץ וכו'. כל זמן שאני לא מכיר אותו עשרים וארבע שעות ביממה - אני לא יכול להגיד תשובה על השאלה הזו!". כך הוא אמר להם שם.

אחר כך המשיך ואמר: "אחד אני יודע. את אחד מהרמ"ם פה אני מכיר, הר"מ הזה, שלא מזמן הוא נכנס פעם ראשונה לישיבה, ואמר את שיעורו הראשון, אותו אני מכיר עוד מלפני שנים, עשרים וארבע שעות, הלא הוא ר' יעקב קמינצקי. אותו אני מכיר! אותו אני מכיר עשרים וארבע שעות ביממה, ועליו אני יכול להגיד 'כזה ראה וקדש'!"

(מתוך ב'עקבי הצאן' תימלול שיחה שנאמרה בתשס"ט)

מנהל המחלקה, פרופסור ידוע שם, ביקש להצטלם עם מרן הגרא"מ שך זיע"א, למזכרת. רבינו נענה לבקשתו של אותו פרופסור אולם ביקש כי בטרם יצטלמו, ישיב הפרופסור על שאלה אחת... 'מתי לאחרונה קנית מכונת חדשה?'

ומדוע מרן הגרא"מ שך זיע"א סירב להפנות מבט אל 'מגדל שלום'. פרק באמונה

ישנו פלא גדול יותר - הלא הוא התורה הקדושה, ואת זאת אסור לנו לשכוח אפילו לרגע!

"וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עֵיר וּמְגִדָּל וְרֵאשׁוּ בְשָׂמַיִם" (בראשית י"א, ד')

לפני שנים רבות, נזקק רבינו להגיע לתל אביב בכדי לטפל בעניין ציבורי חשוב. בדרכו אל היעד חלף הנהג על פני 'מגדל שלום', בנין גבוה בן למעלה משלושים קומות שנחשב במושגי הימים ההם ל'גורד שחקים'. ככלל, הבניה לגובה הייתה אז נדירה ביותר, ובנין בן למעלה משלושים קומות - היה חריג לחלוטין בנוף. אף שהתחבורה הייתה קשה באותם ימים, רבים נהרו מכל רחבי הארץ לראות את הפלא הארכיטקטורי, עם השלמת בנייתו.

ובכן, כשחלף רכבו של רבינו בסמוך למגדל, ביקש הנהג להפנות את תשומת ליבו לפלא הגדול. ככל שהתקרב הרכב אל המגדל עצמו - הגביר הנהג את מאמציו לזכות בתשומת ליבו של רבינו, אך לשווא. כביכול בעקשנות מכוונת, התעלם רבינו מניסיונותיו של הלה, ונותר שקוע בלימודו. בחלל המכונת ריחף סימן שאלה גדול... "מדוע נהג כך רבינו? וכי מה היה קורה אילו היה מפנה את מבטו רק כהרף עין בכדי לחזות בפלא הגדול - אחר שהזדמן לסביבה בלאו הכי?" - תהו כל הנוכחים, אולם רבינו לא סיפק הסברים באותו הרגע.

הבריאה - פסגת השלמות

ההתבוננות בנפלאות הבריאה אשר ניכרות על כל צעד ושעל - שימשה בידו של רבינו ככלי בו הוכיח ונלחם את מלחמת חייו, מלחמת האמונה, כנגד המבקשים לערער את יסודותיה. דוגמה לכך - יכולים אנו למצוא מהמעשה הבא:

היה זה כאשר הגיע רבינו ביום מן הימים לבקר את הרב שטערן ז"ל מרחובות, יהודי מוקיר תורה שלקה בליבו, והיה מאושפז בבית החולים. במהלך הביקור, נפגש רבינו עם מנהל המחלקה, פרופסור ידוע שם, אשר ביקש להצטלם עם רבינו למזכרת, באשר המפגש עם גדול הדור המפורסם היה לכבוד גדול עבורו. רבינו, נענה לבקשתו של אותו פרופסור אולם ביקש כי בטרם יצטלמו, ישיב הפרופסור המלומד על שאלה אחת... כמובן, הרופא הסכים בשמחה, ורבינו שאל: "אמור נא לי, מתי לאחרונה קנית מכונת חדשה?"...

על פניו של הפרופסור, ניכר היטב כי השאלה מסיבה לו עונג... "השנה קניתי מכונת חדשה" - הוא השיב על כך בלי להסתיר את גאוותו בכך, ובלי להבין להיכן חותר רבינו. "האם החלפת את מכונתך משום שהקודמת התקלקלה?" - הקשה רבינו בתמימות מעושה, והפרופסור מיהר להשיב בשלילה "מה פתאום... המכונת הקודמת היתה בת שנה בלבד כאשר החלפתי אותה! כמעט בכל

המשך בעמוד הבא

הפלא הגדול בבריאה

רק לאחר ששב אל ביתו - פתח רבינו את סגור ליבו ושח לנהג התוהה: "בוודאי סבור אתה, כי סירבתי לחדול מלימודי אפילו לרגע בכדי לחזות בפלא הגדול, ואכן צודק אתה. חז"ל הקדושים הלא לימדונו כי המפסיק ממשנתו ואומר 'מה נאה אילן זה' וכיוצא ב - הרי זה מתחייב בנפשו. למרות זאת, מוכרח אני להודות כי לסירובי להפנות את מבטי, הייתה סיבה נוספת. "אתה רצית להסב את תשומת ליבי לדבר פלא. ציינת כי הכל באים מקרוב ומרחוק בכדי לזון את עיניהם בפלא הלוה. אבל אני, הלא שקוע הייתי בפלא הגדול ביותר של הבריאה, בתורה הקדושה! אין פלא גדול יותר מאשר התורה, ולפיכך לא יכולתי להסב את מבטי ולהתיק את עיני אפילו לרגע אחד מהפלא העצום הזה! סירבתי להביט בפלא מעשה ידי אדם - בה בשעה שלפני ניצב הפלא הגדול ביותר, הפלא של הריבונות של עולם!" - סיים רבינו.

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי אמנם ניתן להפיק תועלת מרובה מהתבוננות בנפלאות הבריאה, אמנם ניתן לשאוב מלא חפניים של אמונה מהתבוננות בתבונתו של הבורא יתברך, אולם ככלות הכל,

מרן מביט בתמיהה ובעיניים חודרות: "אבל הוא מקוה שיש בעולם אנשים ישרים"...

לקט מרתק בענייני גזילה ממרן רבי ניסים קרליץ שליט"א

"כִּי-מִלְאָה הָאָרֶץ חָמָס, מִפְּנֵיהֶם" (בראשית ו', י"ג)

ש. מדוע דווקא גזל מקטרג בראש?

ת. חז"ל אומרים "סאה מלאה עוונות מי מקטרג בראש - הגזל", והטעם הוא כי יש כאן מקטרג, כשיש נגזל יש מקטרג, קיים בעולם מישהו שמקפיד עליו, וקטרוגו של הגזלן עולה.

ש. ישנן גזילות קלות שאדם דש בעקבו והן שייכות לגזל הרבים, ואמרו חז"ל שהגזול את הרבים יעשה בהן צרכי רבים - מהם צרכי רבים?

ת. שיתרום לבית הכנסת (ולכאורה עדיף לבית הכנסת שיש בו ציבור גדול של לומדים ומתפללים), ואפשר גם לתרום לעוד מקומות כמו בית חולים.

ש. תלמידים מגיעים לישיבה בתחילת הזמן ותופסים מקום לחברותא או לחבר - האם מותר או שנכלל בחב לאחריני?

ת. כאשר תופס לחברותא - מותר, כי משמעות הדבר שתופס לעצמו, אך אין לתפוס לאחרים.

ש. המוכר דירה לחברו ומספר לו רק את המעלות שלה, ולא מזכיר את החסרונות - האם אפשר לטעון אח"כ מקח טעות?

ת. אם הלוקח לא שאל אודות החסרונות - אינו יכול לטעון מקח טעות.

ש. המבקש לתלות מודעה בלוח מודעות ברחובה של עיר, ואין לו

מקום אלא על מודעה של חברו - האם מותר?

ת. הרי יש להמתין לזמן שרגילים לתלות על המודעות הישנות, כגון שבוע ימים.

ש. ומדוע שלא נאמר כי התולה את המודעה הראשונה לוקח סיכון שאפשר שיכסו את המודעה שלו או יורידוה גם לאחר יום אחד, ואם

כן, אני אהיה זה שקיימתי את הסיכון שהוא לקח מראש...?

ת. מרן מביט בתמיהה ובעיניים חודרות: "אבל הוא מקוה שיש בעולם אנשים ישרים"...

(מתוך נשיח בחוקיק, פרשת נח תשע"ז)

המשך מעמוד קודם

כפרופסור למחלות לב, אילו היית מתבקש להציע שיפור במערכת הלב, מה היית משפר?

חשב הפרופסור רגע או שניים, ולאחר מכן השיב בלי היסוס: "לא הייתי משנה מאומה!!! הלב הוא מכונה מושלמת, ביכולתו לבצע את תפקידו במערכת הגוף בצורה הטובה ביותר, ואין להוסיף או לגרוע ממנו דבר!"

עתה היה זה הרגע להוביל את השיחה אל המקום אליו היתה מיועדת להגיע מלכתחילה... "הרואה אתה?" - פנה רבינו אל הפרופסור

בחיוך, "זה ההבדל בין מעשי הבורא יתברך שמו לבין מעשי בני האדם.. מעשי בני האדם נתונים תמיד לשיפורים ולשינויים, אשר אתה עצמך מעיד כי לא יהיה להם סוף... ולעומתם, מעשיו יתברך, הרי הם היצירה המושלמת, אשר ממנה אין לגרוע ועליה אין להוסיף!"

(מתוך "אורחות החיים")

שנה אני מחליף מכונית, מבלי קשר למצבה המכני!"

"ומדוע אתה עושה זאת?"- התעניין רבינו בסקרנות, והרופא הסביר בנחת, כפי שמסבירים למי שאינו מבין מאומה בכגון-דא: "בכל שנה, יוצא לשוק דגם חדש, ובו שיפורים ושכלולים! לכן, מאחר ואני מעוניין להנות מ'פסגת הקידמה'- אני מחליף את רכבי בכל שנה ורוכש את הרכב המשוכלל ביותר!"

"כפרופסור למחלות לב, אילו היית מתבקש להציע שיפור במערכת הלב, מה היית משפר?"

"מעניין... מעניין..." - מלמל רבינו כביכול לעצמו, ושוב פנה אל הפרופסור בשאלה: "אמור לי מה גבול השכלולים? מתי לדעתך יהיה להם סוף?" הרופא גיחך לעצמו, לנוכח השאלה אותה פירש כבורות מצידו של רבינו... "אין גבול!" הוא הבהיר. "אין גבול, ולעולם לא יהיה גבול! אין סוף לשכלולים ולשיפורים שניתן להוסיף" הסביר. כעת, הרצין רבינו ושאל: "אם בשכלולים עסקינן, אמור נא לי:

"דברתי עם זקני אבי חמי מאמריקה, רבי אליעזר דוד גאנצפריד, וסיפר לי דבר נורא: הוא היה ילד בן 12 באושוויץ, וחקוק על ידו מספר אחד, ועליו פס מחיקה, ושוב כתוב עוד מספר על ידו. ומעשה שהיה כך היה..."

הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א, על האמונה התמימה

"ויזכר אלקים את נח" (בראשית ח', א')

דברתי עם זקני אבי חמי מאמריקה, רבי אליעזר דוד גאנצפריד, וסיפר לי דבר נורא: הוא היה ילד בן 12 באושוויץ, וחקוק על ידו מספר אחד, ועליו פס מחיקה, ושוב כתוב עוד מספר על ידו. ומעשה שהיה כך היה: כשהגיעו לאושוויץ, עמד שם הרשע מנגלה ימ"ש ואמר 'ימינה' ו'שמאלה'. לא היה שייך להתחכם או לברוח, הוא היה מוודד בגובה והכריע, אם לשמאל - למות על קידוש השם, או לימין ללכת למחנות העבודה. ואותו שלח לצד ימין למחנות העבודה. גם לאחר שהלכו לצד ימין, היה הרשע בא לבקר מדי כמה שבועות, לעשות סלקציה נוספת. ואז באחת מהסלקציות הסתכל עליו אותו הרשע, ושלח אותו לצד שמאל. כולם הבינו היטב מה כוונת ההליכה לצד שמאל, ראו את הענשן מיתמר ועולה...

כששלחו אותו לצד שמאל, עשה הילד חשבון: אם אני הולך למות - שווה לי לקחת סיכון, להתגנב לצד ימין. הכי גרוע - יהרגני, הרי בכל אופן המוצב כך. ואכן ניצל את ההזדמנות כשלא ראו, וקפץ לצד ימין. לאותו הרשע ימ"ש היה עוזר, והעוזר שם לבו לכך, ניגש אליו, תפס אותו והחזירו לאותו רשע וסיפר לו שעבר לצד ימין. בדרכו אל הרשע אמר לעצמו: 'אני עכשיו בידי השי"ת לבדו, אני אתבונן עכשיו שאין עוד מלבדו יתברך, כדברי הנפש החיים, אף אחד לא יכול לעשות לי כלום, רק בידו נפש כל חי!'

כך חשב כשעמד לפני הרשע, שכביכול החיים והמוות בידו. וכך עמד לפני הרשע, והעוזר סיפר לרשע שהוא קפץ ימינה, שוב הסתכל עליו הרשע ואמר לעוזר: "לא לא! הילד הזה שייך לצד ימין..." והיות שכבר נמחק המספר שלו, כי הגרמנים ימ"ש היו מאוד מסודרים, כששלחו אחד לצד שמאל, היו מוחקים את המספר שלו, שהוא כבר גברא קטילא, ולכן המספר הראשון כבר היה בטל, לכן עשו לו מספר חדש, כי אליעזר דוד הראשון נשרף, והשני חי וקיים... "המלחמה לחיות עם 'אין עוד מלבדו', אפילו שכביכול הנשמות שלנו היו בידי אותו רשע, אפילו שראו לעין כל שיש רשע שמחליט ימינה ושמאלה - היה צריך לומר באמונה שלמה 'בידו נפש כל חי'". (ג' דחוח"מ סוכות ע"ו)

'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כך'...

...פעם אחת נכנס יהודי שהיה לבוש בגדים פשוטים אל ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע, ושהה אצלו איזה זמן. לאחר שיצא ליווהו הרבי בכבוד

גדול. כשחזר ה'שר שלום' לביתו, שאל אותו בנו מהר": "מה ראה ללונות בכבוד גדול, הרי הוא נראה כאיש פשוט מאוד?". אמר לו אביו: "יהודי זה יודע כל התורה כולה, ש"ס בבלי, ירושלמי, ספרא, ספרי וכו' וכו', אלא שבעוה"ר הוא מסתובב לקבץ צדקה, ואל תתפלא מכך, שבאמת היה יכול להיות אב"ד קראקא ולמברג, אלא 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כך'. ואם תשאל עכ"פ מדוע אינו רב באיזו קהילה פשוטה? אלא 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כך'. ולכל הפחות שיהיה מלמד תינוקות באיזו קהילה, ולא יצטרך לחזר אחר הפתחים, אלא 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כך'!"...

כך סיפר מהר"י כלשון אביו ה'שר שלום'. והוסיף שבאמת לאביו ה'שר שלום' היתה השפעה על מעמד הרבנות שבכל קהילות ישראל שמסביב בעלזא, כנודע שבזמנם היו הצדיקים ממונים על מעמד הרבנות בכל הקהילות שסביב למדינתם. והוסיף מהר"י שלכאורה מדוע לא נתן אביו ה'שר שלום' איזה מעמד רבנות לאותו ת"ח? אלא 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כך', היינו כיון שהקב"ה אינו רוצה בכך, אין עולה על דעת אביו הצדיק למנותו לרב קהילה, שיוכל להתפרנס בדרך כבוד. ע"כ תחילת המעשה.

ממשיך אב"ד פישטיאן ומספר, שבעיר פישטיאן היה מקום מרחץ, וכמו שהצדיקים היו באים לרחוץ שם כמרגא החת"ס ועוד גדולי הדור, כך היו גם באים לשם - להבדיל - אנשים פשוטים מגושמים, פנסינורים. "באותו יום ששמעתי את המעשה בשם ה'שר שלום', ראיתי פנסינור אחד יושב על ספסל ומתאנח, שאלתי אותו 'איך הולכים החיים?', ענה לי באנחה 'לא טוב!'. שאלתי 'מדוע?', והחל לגולל את סיפור חייו, שהוא עבד ארבעים וחמש שנה אצל בעל

המשך בעמוד הבא

עודני מהרהר בלבי, והנני שומע מפי האורה: "באתי לסגור את העסקה של חמש המליון שבקשת"...

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצוק"ל על הכעס וחמדת הממון

"מכל הבהמה הטהורה" (בראשית ז', ב')

הבה ונראה עד כמה גדולה השפעת תאות הממון על האדם: בקרתי אצל עשיר אחד. הגביר, שהיה ידידי, לא התבייש מפני, והתנהג כהרגלו בביתו גם בעודי שוהה בביתו. באותו יום ארע שאחד מבני ביתו סרח לאדונו... ותעל חמתו באפו, ומכיון שכאמור לא היה מתאפק בפני, ראיתי את להבת הכעס במלוא עוזה: פניו אדמו, אגרופיו נקמצו, והנה לפתע נפרש לפני פלא של ממש.

יהודי כלשהו נוקש על הדלת. אותו גביר מתקרב ומציץ מבעד לחור וכשרואה במי המדובר, נושם נשימה עמוקה, פותח בזריזות את הדלת, ובין רגע ארשת פניו התהפכה מן הקצה אל הקצה - "שלום עליכם ר' יענקל!"... הושיט את ידו - בארשת פנים חביבה ובמין נעימות שלא תתואר...

סערת הכעס שככה, נעלמה כלא היתה. ואני עומד ותמה, היתכן? האם הגביר פשוט עומד לפני, או שמא אחד מל"ו צדיקים השולט עד כדי כך ביצריו, עבור הקבלת פני יהודי כלשהו. לא ראיתי מחזה כזה מימי!

עודני מהרהר בלבי, ואזני שומעות את הדו שיח הבא, מפי האורה: "באתי לסגור את העסקה של חמש המליון שבקשת"...

מיד נזכרתי בסיפור הנפלא על רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל, באותו ויכוח האם טבעם של בעלי החיים ניתן לשנוי: המלך עשה סעודה,

והחתול היה המלצר, המגש פרוש על ידיו וכו' וכו', עד שקפץ העכבר לעיני החתול, או אז השליך החתול את הכל מידי, לכד את העכבר, והצטנף בפינה לאכילת הטרף...

ומדוע נזכרתי בסיפור זה?

מפני מה שאני ראיתי, הוא היפוכו של הסיפור עם ר' יהונתן. כי בעוד שעל חתול מאולף הרואה עכבר ושב להתנהג כחתול שמענו, אך לראות כסף ולשוב להתנהג כבן אדם - זהו חזיון נפלא וחידוש מחודש, הפלא ופלא!

באותו מעמד למדתי לקח נפלא, עד כמה הכסף מסמא את עיני האדם ומהתל בו, וזכה העשיר שהנחיל לנו התבוננות נפלאה! (מתוך 'דורש טוב' - הגדה של פסח)

המשך מעמוד קודם

האמת, נתן השי"ת בלבי תשובה פשוטה לכך, כי הצדיק יודע מיום עמדו על דעתו שכל מה שהקב"ה אינו רוצה - אין עושים, ועם זה הוא חי כשהיה ילד, וכשהניח התפילין, ובכל עת ניסיון - ידע תמיד שכל תנועה עושים רק כפי מה שהקב"ה רוצה. משא"כ אותו מגושם - הרי כל ימי חייו לא ידע השגה זאת, והרי הלך לעשות מלאכה בשבת, כי היה נדמה לו שגם כשהקב"ה אינו רוצה, יכולים ח"ו להתפרנס באיסור, רק עכשיו בסוף ימיו הוא 'נזכר' להיכנע ולומר 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כן'. תודה רבה. הרי הצדיק מבעלזא ידע כבר מתחילת ימיו בכל מחשבה דיבור ומעשה, הכל רק כמו שהקב"ה רוצה בלבד!"

הוא אשר דברנו, שיש חילוק גדול איך מקבלים את ההכרה האמיתית באמונתו יתברך.

(ערב סוכות ע"ז)

[מתוך 'ממשקה ישראל' חג הסוכות תשע"ט]

בית אחד, והרוויח הרבה מעות, אלא שמאה וחמישים אלף כתרם הוצרך לתת נדוניה לבתו, והשאר הון רב נתן לחתנו לסחור בהם, וחתנו הפסיד כל המעות, והיום נשארו לו דמי הפנסיה רק שש מאות כתרם לחודש, שעל ידם אי אפשר לא לחיות ולא למות. שאלתי אותו: 'הרי עבדת כל כך הרבה שנים, איך לא השארת לעצמך לעת זקנה סכום יותר מוכובד?' השיב הזקן בהכנעה: 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כן!'.

"נדהמתי לשמוע אותה לשון של הרה"ק מבעלזא מפי פנסינר מגושם, שחילל שבת בפרהסיה ואכל נבלות וטרפות כל ימיו, והצטערתי מאוד: היתכן שבהשגחה פרטית שמעתי ביום אחד את אותה הלשון משני אנשים כל כך מובדלים זה מזה? היתכן שאיש מגושם כזה ישיג אותה השגה של הרה"ק מבעלזא, ומשניהם אשמע ביום אחד 'כשבורא כל העולמים אינו רוצה, אינו כן'?"

"לאחר שהבהילוני שרעפי, והתחננתי לפני השי"ת שיאיר עיני באור

המארה קפץ כאילו הכישו נחש, איבד את העשתונות, והחל להטיח דברים קשים כנגד אבא. לא עזרו שום הצטדקויות ובקשת סליחה; אבא נאלץ לעזוב את הבית בבושת פנים, התחנן שרק יורשה לו לברך ברכת המזון

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על מסירות נפשו של אביו שלא להפר קבלות שקיבל על עצמו

"לְכֶם יְהִי הַלְּאֲבָלָה..." (בראשית ט', ג')

אבא זצ"ל יצא לארצות הברית בשנת תרע"ח בשליחות חכמי ורבני ירושלים, בכדי לעורר את אחינו בני חוץ לארץ להושיט יד ועזרה למוסדות התורה והחסד בירושלים. בהגיעו לאמריקה נוכח לראות שמצב הכשרות לוקה בחסר [בימים ההם עדיין לא היתה מערכת כשרות מאורגנת כיום]. ביוזעו שיצטרך לנדוד ממקום למקום ברחבי ארצות הברית, ולא בכל מקום יוכל להשיג מאכלים כשרים למהדרין מן המהדרין, עמד וקיבל עליו קבלה חזקה ואיתנה: לא לטעום על אדמת ארצות הברית לא מאכלי בשר ולא מאכלי חלב! וכך במשך השנים הארוכות שבהם התגורר בארצות הברית, לא נכנס לפיו שום מאכל בשרי, ואף טיפת חלב לא טעם כל השנים הללו. לצורך קיומו הסתפק בשמן זית שהביא עמו מארץ ישראל.

זה מן הנימוס כי בעל הבית יתענג בתענוגים בברבורים ותרנגולים מפוטמים והאורח יתבונן מן הצד... אבי ניסה לשכנעו שלא ישם לב אליו והוא מוותר על כבודו, אך לא שיכנעו במאומה.

בליל שבת כשעמד בתפילה אחז אותו בולמוס רח"ל, והיה על סף התעלפות. הוא התאמץ בכל כוחו ואחז בכסאו שלא ליפול, לאחר שחזר לבית הרב עשה קידוש ונטל ידיים לסעודה, והנה נכנסה הרבנית והניחה על השולחן מגש ענק, ועליו דג מבושל בשמנת ערוך בטוב טעם...

אוי ריבונו של עולם! מה עושים? לאיזה מצב קשה נקלע, אוי איזה נסיון קשה הגיע אליו.

במשך כל השנים עמד במבחן ולא נגע בשום מאכל בשרי, או חלבי, והנה כאן מה יעשה, אם יאמר מילה אחת בקשר לאכילת הדג... אזי ברור לו כשמש מה יהיו התוצאות... ולא ידך גיסא, אולי בכל זאת יותר הפעם, באופן חד פעמי על הקבלה. המחשבות התרוצצו לכאן ולשם, אך תוך דקות ספורות אבי הגיע לידי החלטה ברורה וחזקה, ואמר לעצמו: "אם מקבלים הנהגה וקבלה - צריכים לדאוג לקיים זאת בכל מקום ובכל מצב", למרות שידע היטב מה עתיד להתרחש בעקבות דבריו.

אבא קם מכסאו וביקש את רשות הדיבור, וכך אמר: "ברצוני לבקש מחילה וסליחה מהרב והרבנית. אולי תרגישו נפגעים בכבודכם, אבל מה אעשה ואינני יכול לחרוג מהרגלי והקבלה שקיבלתי, לא לאכול מאכלי בשר, וגם - לא לאכול מאכלי חלב..."

לחם וחלות היתה אופה עבורו אחותו החשובה מרת חיה ע"ה. הרבה נסיונות עברו עליו בעומדו על דעתו לא לחרוג מגדרו ולא להפר את הקבלה שקיבל על עצמו. לפעמים פגע הדבר בכבודו האישי, ולפעמים במטרת בואו...

פעם אחת הוזמן לשבות בקהילה חשובה בלוס אנג'לס. בימים ההם טרם היו מטוסים לנסיעות פנים בתוך ארצות הברית, כך שנסיעה מניו יורק עד ללוס אנג'לס ברכבת ארכה קרוב ליומיים. ביום רביעי אחה"צ עלה אבי על הרכבת הנוסעת לכיוון לוס אנג'לס, ובאמצע הנסיעה נזכר ששכח לקחת עמו את הלחם והחלות שאחותו הכינה עבורו, ונאלץ להסתפק במקצת הירקות והפירות שהיו ברשותו. קרוב לארבעים ושמונה שעות נסע ברכבת, רעב ותשוש מהמסע הארוך, לקראת יום שישי בצהריים הגיע לביתו של הרב המארה. הרב קיבלו בכבוד, הראה לו את חדרו המיועד שהכין לכבודו, כמו כן הכניסו למטבח והציג בפניו את התבשיל המיוחד שהכינו לכבודו: אווז צלוי מתובל היטב, שריחו הנעים ממלא את חלל המטבח.

אבא זצ"ל הודה לרב על כל הטרחה שטרחו למענו, ובמיוחד על המעדן שהכינו לכבודו, אך אמר: "צר לי לאכזב אתכם, לא אוכל לטעום מהאווז כי קיבלתי על עצמי שלא לטעום מאכלי בשר בשום מקום. למרות שאינני מפקפק, חס וחלילה, בכשרותו והידוריו של הרב דמתא, אך מטעם 'לא פלוג' אין באפשרותי להפר את קבלתי..." הרב, ששמר על גינוני הכבוד הסמיק, ובתוכו, רתח מזעם, ותיכף ומיד פסק שאם האורח הנכבד לא מתכוון לאכול מהאווז הצלוי אזי דינו של האווז להיכנס להקפאה להזדמנות אחרת. ונימוקו עמו, שאין

"ליווינו קבוצת תלמידים את מרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל לביתו, ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי: 'מי שממצה את כישוריו ויכולותיו ומגיע ל'דרגות' בלימוד התורה, כמו האר"י הקדוש, כמו הרב'ה (הרב אלישיב) - יכול לשמוח, אך מה יעשה מי שמרגיש שלא זכה לכך?'..."

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א, על שמחת התורה של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

"איש צדיק תמים הָיָה בְּדַרְתּוֹ" (בראשית ו', ט')

העזתי ואמרתי למרן רבינו זצ"ל: "עדין קשה לשמוח. החייל מהמשל לפחות אגר שלל כפי יכולתו ומילא את כיסיו, אך רוב בני אדם לא זוכים למלא את כיסיהם, אפילו במה שבכוחם לקבל מהתורה, ואיך נשמח?"...

רבינו לא קיבל את הדברים - ואמר: "למרות זאת, כל השגה קטנה מהתורה, כל הבנה, כל ידיעה בתורה, כל רגע של לימוד - שווה, כדי לשמוח בשמחה גדולה!"

זהו כלל חשוב מאד בחיים, ובמיוחד בזמן שמחתנו. לחשוב על מה שיש, לא על מה שחסר. בשמחת תורה צעקנו כולנו בקול רם: "חזק חזק ונתחזק". השמחה בלימוד היא מהדברים העיקריים כפי שראינו בדברי האר"י, ולכן היצר משתדל למעט מאתנו את תחושת החשיבות והסיפוק בכל מה שאנחנו לומדים. נתחזק כולנו ללמוד ולגדול בתורה, כל אחד לפי ערכו ורום מעלתו.

(מתוך 'שואלין ודורשין' - גליון נ"ח, סוכות תשע"ט)

בשמחת תורה, בתום הקפות היום בבית-המדרש 'תפארת בחורים', ליווינו קבוצת תלמידים את מרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל לביתו בשירה ובזמרה.

בדרך, בהשפעת היום, דיבר רבינו זצ"ל על הצורך לשמוח בלימוד התורה וקיום מצוותיה. רבינו זצ"ל חזר על דברי ה'משנה ברורה' כי העידו על האר"י ז"ל שאמר, שהמעלה העליונה שהשיג (בחוכמת התורה וברוח הקודש) באה לו (לא על-ידי סיגופין) אלא על-ידי שהיה משמח בכול עוז בשמחה של מצוה. ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי: "מי שממצה את כישוריו ויכולותיו ומגיע ל'דרגות' בלימוד התורה, כמו האר"י הקדוש, כמו הרב'ה (הרב אלישיב) - יכול לשמוח, אך מה יעשה מי שמרגיש שלא זכה לכך?"

רבינו השיב במשל המיוחס לרבי עקיבא איגר: מלחמה בין שתי מדינות הוכרעה. חייל הנמנה על הצבא המנצח, פולש לאחד מבתי האויב, שם הוא מגלה שלל רב - כסף וזהב. הוא ממהר לתחוב לכיסו שלל כפי יכולתו.

רבינו הדגים בגופו כשהוא מצביע על כיסיו שלו, בלשונו: החייל מכניס כאן, בכיסי המכנסיים, וכאן בכיס החולצה... זהו... אין מקום. שאר ה'אוצרות' לא נכנסים בכיסים...

מצד אחד, החייל מתמלא שמחה. סוף כל סוף הוא הצליח למלא את הכיסים בשלל. מצד שני, הוא עצוב מאד, שאין לו די מקום לעיקר השלל, והוא נאלץ להפקידו בשטח הכבוש. על כך אמר דוד המלך בתהילים: "שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב" ... נכון, אני שש על השלל הרב שאני מוצא בתורה, ועם זאת, אני מצטער על שאין בידי לאסוף את כולו... הוסיף רבינו: "בשמחת תורה, כל אדם מרגיש שהשאיר בחוץ שלל רב, אבל צריך לשמוח על מה שהצלחנו לקחת"...

המשך מעמוד קודם

הסבא הרים עיניו לשמים והודה להקב"ה שעמד בנסיון הקשה, וכדי לחזק את רוחו חזר ושינן לעצמו את המילים שחשב לעצמו באותם רגעים לפני שאמר מה שאמר: "אם מקבלים הנהגה - צריכים לקיימה בכל מקום ובכל מצב!"

(מתוך 'לב ישראל')

ברגע הראשון נותרו הרב והרבנית המומים. אך במהרה קפץ הרב כאילו הכישו נחש, איבד את העשתונות, והחל להטיח דברים קשים כנגד אבא. לא עזרו שום הצטדקויות ובקשת סליחה; אבא נאלץ לעזוב את הבית בבושת פנים, התחנן שרק יורשה לו לברך ברכת המזון על הכזית שאכל, וכך עזב את הבית ויצא לרחוב השומם.

הופיע הספר

'לקראת שבת מלכתא' מבית 'דרשו'

חוברות 'לקראת שבת מלכתא', של 'דרשו' ענשיו בספר חדש העלונים המבוקשים קובצו לספר חדש בתוספת מאמרים וסיפורים חדשים עונג רוחני אמיתי

רבי יצחק אייזנר ז"ל היה עשיר גדול, והרבה לגמול חסדים בממונו. פעם אחת השקיע הון עתק בעסק מסוים, אך העסק לא עלה יפה, ורבי יצחק נותר נקי מנכסיו. בכאב לב גדול נכנס למעונו של ה"בית ישראל" מגור. הרבי הזמינו לקידושא רבא

לקט על ענייני פרנסה, ומדוע השוטה אינו נהפך לנורמלי

"עלה זית טרף פפיה" (בראשית ח', י"א)

בשר ודם ולא לידי הלואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה".

בספר "שיח שרפי קודש" מובא על כך דרוש שדרש השרף מקאצק זצ"ל.

"ונא אל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם... כי אם"- רק בתנאי אחד, שאם נזדקק ח"ו למתנת בשר ודם, נדע שהאמת היא שאנו נזקקים "לידך המלאה הפתוחה והרחבה", ואין הנותן אלא שלוחך בלבד.

יעקב אבינו ביקש בתפילתו (בראשית כח, כ): "אם יהיה אלוקים עמדי... ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש". ביאר רבי בונים מפשיסחא זצ"ל, שביקש יעקב אבינו, שידע תמיד שה' הוא הנותן!

בספר "פאר ישראל" מובא מעשה שארע עם האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" זצ"ל מגור:

רבי יצחק אייזנר ז"ל היה עשיר גדול, והרבה לגמול חסדים בממונו. פעם אחת השקיע הון עתק בעסק מסוים, אך העסק לא עלה יפה, ורבי יצחק נותר נקי מנכסיו.

בכאב לב גדול עלה לירושלים, ונכנס למעונו של ה"בית ישראל". הרבי הזמינו לקידושא רבא, וכך אמר לו: "כידוע היונה הביאה עלה זית טרף בפייה. אומרת על כך הגמרא (עירובין יח ע"ב): 'אמרה יונה לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם, יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין ביד בשר ודם'. תמוה הדבר, וכי כשהם בידי אדם, כלום אינם מיד הקדוש ברוך הוא?! אלא שישנן אפשרויות פרנסה, שניתן לטעות בהן כאילו מיד אדם הן- מידו של הזולת, או מכוחו ועוצם ידו של המרוויח. בעלה זית אין מקום לטעות, ויש גם פרנסות, שאין בהן מקום לטעות..."

למחרת השבת שב רבי יצחק לתל אביב, ומיד פנו אליו שני אנשים אשר בקשו את עצתו. שותפים הם בעסק גדול שרווחו מרובים - כך סיפר - אך לאחרונה נתגלעו ביניהם חילוקי דעות, ומבקשים הם מרבי יצחק שיכנס לעובי הקורה וישר את ההדורים. שמע רבי יצחק את דבריהם, וישר את ההדורים לשביעות רצונם המלאה. בהתפעלותם ממנו, הציעו שיהיה שותף עמם, על אף שאין לו כרגע כסף להשקיע בשותפות.

שמח רבי יצחק, נכנס לשותפות עמם, והם הרוויחו רווחים רבים. למפרע הבין רבי יצחק מה היתה כוונתו של הרבי על פרנסה שהינה מידו של הקב"ה בעליל.

(מתוך הספר הנני בידך)

מאחר שפרנסה מן השמים היא, הרי שהדרך לקבלה היא לשאת עיניים השמימה ולבקש. ללא תפילה לא יכול האדם להשיג מאומה- לא בענייני פרנסה ולא בשאר עניינים שבעולם.

המבי"ט אמר: שמענו כבר על סומא שהתחיל לראות ועל אילם שהתחיל לדבר, אבל לא ראינו שוטה שהפך לנורמלי.

מפני מה? משום שהשוטה משוכנע שהוא נורמלי, ועל כן אינו מתפלל להפוך לבר דעת, ואם כן ודאי שאינו מתרפא, שהרי ללא תפילה אין כלום.

מרו"ה חפץ חיים" ז"ע היה חוזר ומזכיר בכל פעם שהגיעו לבקש ממנו ברכות לישועה- לפנות ישירות אל הקב"ה ולבקש.

פעם נכנס אברך ואמר: "אשתי שלחה אותי לרב לבקש ברכה לפרנסה".

התחייך ה"חפץ חיים" ואמר: "איין ארעמאן האט געשיקט דעם צווייטן ארעמאן צום דריטן ארעמאן... גיי רעד צום רבוננו של עולם!"... (עני אחד שלח לעני השני שילך לעני השלישי... לך לדבר עם הרבוננו של עולם!...)

קהל חסידים גדול הסתופף בחצרו של הרה"ק ר' יוחנן מרחמסטריווקא ז"ע, ורבים מהם היו אמידים ובעלי נכסים. לעומת זאת בחצרו של אחיו, הרה"ק ר' דוד מטאלנא ז"ע, שלא היתה גדולה כל כך, היו רוב רובם של החסידים עניים מרודים.

פעם הסביר הרבי מטאלנא את פשר ההבדלים ביניהם: אצל אחי יש קהל גדול, ולפיכך כאשר רוצים להכנס אליו, יש להמתין במשך זמן רב. גם לאחר שזוכים סוף סוף להיכנס, מוכרח כל אחד להזדרז וכעבור רגע לצאת ולפנות את מקומו לבאים בתור אחריו. משום כך הרגשה של אברך היא- חיקיתי כל כך הרבה, והרבי הסתכל עלי רק שניה ולא יכולתי לדבר כמו שצריך... אין לי על מי להישען אלא על הקב"ה!... והוא מתפלל ומתחנן בעצמו.

לעומת זאת, אצלי יש די זמן לכל אחד. כל אברך שבא אלי, נכנס ומדבר איתי, וכשהוא יוצא הוא בוטח בי, ששמעתי אותו ואעזור לו, ולכן אינו פונה לקדוש ברוך הוא.

היפלא, אפוא, שאצל אחי הם התעשרו, ואילו אצלי הם נשאר עניים!...?

בברכת המזון אנחנו מבקשים: "ונא אל תצריכנו ... לא לידי מתנת

כשעברתי בשוק העירוני, ליד אחד האיטליזים, יצאו שני קצבים וסכינים בידיהם והחלו לרדוף אחרי ברחובות העיר. כך גם היה פעם שבא אלינו ראש כנופיית פשע מהבולטות בארץ, ודרש שניתן לו להשתלט על בית השחיטה. הוא בא למשרד, ואיים כי אוי ואבוי אם לא נעניק לו אישור כשרות

הגאון רבי אברהם ישראל רובין שליט"א אב"ד בד"צ מהדרין בשיחה נדירה ומיוחדת עם הרב טוביה פריינד שליט"א על כשרות ודרכי ההוראה מגדולי ישראל

"לָכֶם יְהִי לְאֶכְלָהּ..." (בראשית ט' ג')

בכל הדורות היתה ההתנסות המעשית וקניית ההוראה מפי סופרים - אבן יסוד. הן כבר העידו חכמינו: גדולה שימושה יותר מלימודה. רק כך ניתן לקנות את הניחוח ואת הטעם המתלווה לכל פסיקה והוראה. לא הכל כתוב ולא הכל ניתן לצמצום לכדי כללים והנחיות מודפסות. אם בעבר כך, הרי שבדורנו אנו, כאשר קצת ההתקדמות הטכנולוגית מביאה לתזזיתיות בלתי פוסקת בכל תחום, ובכלל זה גם בתחום המזון - הדבר נכון שבעתים. התעשייה המשוכללת מציבה אין ספור שאלות שדורשות, מעבר לידיעת התורה וההלכה, הרבה מאוד יראת שמים והשקפה נכונה ונכונה.

כדי לעמוד על הקו הדק שמאפיין את אותה מסורת הוראה המונחלת מדור לדור, עלינו ופנינו אל הגאון הנודע רבי אברהם ישראל רובין שליט"א, אב"ד בד"צ מהדרין, ומי שמשמש גשר בין דורות ההוראה. כבר מאז היותו צעיר לימים שימש לפני גדולי ההוראה בדור הקודם, ועתה, ביושבו על מדין ועל מערכת הכשרות, הרי הוא מעביר משנה זו לדורות, כשהוא מעמיד עדרים של מורי הוראה, המתחנכים לאורו על פי אותה משנת אמת מסולתת ובהירה.

"הדבר החשוב ביותר במסורת ההוראה", פותח הרב רובין בנועם שיחו, "הוא השמירה על ה'טעם זקנים'. ככל טעם קשה להעביר אותו הלאה במילים. מי שלא טעם - לא יבין את הדברים על אמיתתם המלאה. אולם, פטור בלא כלום אי אפשר. חובה עלינו להעביר לפחות את התמונה, לתאר בקוים כלליים את שראינו אצל רבותינו, ולתת למעיין פתח להתבונן, שממנו ילך וילמד הלאה. את ה'טעם זקנים' שאני קיבלתי קניתי ביגיעה רבה, בשימוש אצל כמעט כל גדולי ההוראה בדור הקודם.

זכיתי ליצוק מים על ידיו של הגאון החסיד רבי אברהם שלמה כץ זצ"ל מריסקווע. הוא היה מגדולי הפוסקים בדור הקודם ובעשור האחרון לחייו כיהן כרב ומו"צ בשיכון סאטמר בבני ברק. בהמלצתו התקרבותי ללימוד תורת ההוראה ועל ידו זכיתי להתקרב גם לכ"ק האדמו"ר הגה"צ רבי נחמן מספינקא זי"ע, שהיה גאון גדול במסורת ההוראה והפסק כפי שקבלם מרבותיו מצוקי ארץ. בסוף ימיו היה

מושבו בבני ברק, וזכיתי לקבל ממנו דרכי הוראה ושימוש תלמידי חכמים.

ידעתי שכדאי לעשות 'נאש' אצל כולם. כך זכיתי להסתופף שעות רבות מידי יום בצלו של הגאון הצדיק הנסתר רבי אשר שולמן זצוק"ל שהיה מרא דכולא תלמודא. רוב ימיו כיהן כחבר בבית דינו של הגאון הנודע רבי משה קליערס זצוק"ל, שהיה מחשיבו עד מאוד. זכיתי ללמוד עמו כל הלכות שחיטה טריפות מליחה ותערובות, מרישא ועד גמירא. דנתי לפניו בשאר חלקי יו"ד ובענייני או"ח ואהע"ז. הייתי אצל עוד רבנים ולא כאן המקום לפרט את כולם. מי שבהנחייתו ובעידודו שימשתי אצל אותם זקני הוראה, היה כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם' זצוק"ל מסלונים. חמש שנים עשיתי אצלו כ'שבת גבאי' שלו. והוא שכיון את דרכי בענייני ההוראה והציבור.

ואת עיקר כתר של 'מסורת ההוראה' זכיתי לקבל ממרן פוסק הדור, הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל, בעל 'שבט הלוי'. לפני למעלה מארבעים שנה זכיתי לישב ולשמש לפניו בחדר בשעה שהיה פוסק מאות שאלות בביתו. באותם הימים התקשרתי אליו בקשר נפשי ורוחני, ראיתי איך שכל הדבר הקשה ואף הקל היו מביאים לפניו,

ישהו השוחטים מחוץ לביתם יותר מחודש ימים'.
מאז חלפו יותר משני עשורים, ואותה הוראה - כמו יתר ההנחיות שהתקבלו ברבות הימים מגדולי ישראל זי"ע ויבלחט"א - נשמרת ללא עוררין, ללא כחל ושרק. על אף העלויות העצומות הנגזרות מכך. בשחיתת בד"ץ מהדרין, התקופה בה ישהו אנשי הצוות בחו"ל לא תעלה על חודש ימים. יהיה מה שיהיה".

רוח הקודש הופיעה בבית מדרשו
כאשר הרב רובין מדבר על מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל ניתן לזהות בקולו את ההתרגשות ואת הביטול כלפי הזכרת שמו של מורו ורבו בהוראה ובכשרות. את הכל מייחס הוא לכוחו של אותו זקן שאמון היה על שמירת מסורת ההוראה כצורתה. "לרב וואזנר", אומר הרב רובין, "היתה דרך מיוחדת ב'מסורת ההוראה' על פי ההשקפה הנכונה. הנה דוגמא נוספת: לפני 39 שנה, נרקמה תוכנית לבניית בתים גבוהים בעיר רחובות עם מעליות שבת, כך שיוכלו

'עוד יבוא יום', סיים הרב וואזנר כצופה אל העתיד, 'שיוכלו ליצור רכב אלקטרוני בשבת הפועל ללא איסור ממשי, וכך יבואו עם האוטו לבית הכנסת'.

לייעד אותם לשומרי שבת. באו אפוא וביקשו את הסכמתי למהלך. אמרתי שגם אם הלכתית מדובר אולי בפתרון מצוין, אך משום ענין של 'טעם זקנים', אלך להציג את הדברים לפני הרב וואזנר. הוא ענה לי ב'טעם זקנים' שעוד שמור עמו משנות ילדותו:

'בוינה שבאוסטריה, עיר הולדתי, אמר לי הרב וואזנר, 'היתה נדנדה ענקית בשם קייקל שהכילה כמאה ילדים בבת אחת. התעוררה השאלה: האם מותר להשתמש בה בשבת? למקום הגיעו המו"צים ומורי ההוראה של העיר, בדקו את הקייקל ולא מצאו דבר ממשי לאסור אותו בשבת, ובכל זאת, החלטתם היתה לאסור את הנדנדה משום עובדא דחול. זה היה אז, אך העולם מתקדם עוד ועוד. עוד יבוא יום', סיים הרב וואזנר כצופה אל העתיד, 'שיוכלו ליצור רכב אלקטרוני בשבת הפועל ללא איסור ממשי, וכך יבואו עם האוטו לבית הכנסת'. היום רואים שזה כבר קיים עם הקלנועיות שבת.

הוראתו לשאלתי מאותם ימים עצרה את הפרוייקט, ובלמה את תופעת מעליות השבת בעיר רחובות - ל-20 שנה נוספות".
הרב רובין מדגיש, כי היכולת לשמור על היצמדות למסורת ההוראה נעוצה בעמידה איתנה במידת האמת. "על מורה הוראה", אומר הרב רובין, "לחתור אל נקודת האמת שלו בלי פשרות. ראיתי זאת רבות בשימוש לפני הרב וואזנר. ראיתי פוסק כפי שהגיע למסקנה בלימודו ודרכי פסיקתו, ולמרות שהדברים עמדו בסתירה מוחלטת

כמה דרכי הוראה, דעת נוטה ודימוי מילתא למילתא למדת' מפיו. הוא היה עמוד התווך בשמירה על 'מסורת ההוראה'. היה לו את ה'להורות נתן בליבו' במידת האמת לאמיתתה. אם מדברים על ענייני הכשרות, יכול אני להעיד כי היו לו חוות דעת על כל נושאי הכשרות שישנם. יש לי את חוות הדעת הללו, כיון שבמהלך השנים הרבות כל דבר קטן וגדול במערכת אצלינו, הבאתי לפניו להכרעה".

"אמשול לך משל: יש אדם שחפץ לרכוש תמונה של הרבי שלו. הולך הוא אפוא לחנות התמונות ומבקש את תמונת רבו. המוכר פוטר ידיו לעומתו ואומר לו: תראה, אמנם תמונה מצולמת מהרבי אין לי, אבל יש לי לתת לך ציור שמאוד דומה לתמונה המקורית. הלה קנה את הציור, הציב אותו בביתו, ובכל פעם שהיה מתבונן בו, ניסה לדמיון כי זו תמונתו של הרבי. התנחם בכך שזהו הדבר הכי קרוב לתמונה שיהיה. אולם יש מי שהמוכר הציע לו כי במקום התמונה הגדולה, יעניק לו את ה'פילם', סליל הצילום ממנו פיתח את התמונה. ברור שאותו אדם שמחזיק בפילם, במקור של התמונה, גם אם הוא קטן, הוא מדוייק וניתן לפיתוח בעתיד. אין ספק שהפילם עדיף.

עלינו לדעת, כי גם בירידת הדורות שהיתה לאחר מלחמת העולם השנייה, שימר ה' בקרבנו מעתיקי שמועה שהעבירו את המסורה, את ה'פילם', את המקור שממנו ניתן לשכפל ולפתח תעתיק עבור אתגרי הדור הנוכחי, מדוייק לעקרונות שנמסרו בידם. נכון ש'גדלות המוחין' איננה כפי שהיתה, אולם אם נשמור על ה'פילם', על נקודת הפנימיות של מסורת ההוראה, על היראה והחתיירה לאמת שבהוראה, שלא תשתנה כמלוא הנימה - נוכל לתת מענה לכל אתגר שהעולם ה'מתקדם' מציב לנו".

בכשרות זה מורכב, הרי תעשיית המזון מתפתחת במהירות, האם אפשר להישאר עם ה'פילם' ולא להתייחס ל'התקדמות' העולם? "ההיפך הוא הנכון. רק עם ההיצמדות ל'מסורת ההוראה' ניתן להבטיח כי הפתרונות שנציג נוכח התפתחותה המהירה של התעשייה, ובכללה תעשיית המזון, יהיו על פי המקור המדוייק. התפקיד שלנו מול התעשייה המתפתחת, כאשר צריכים לתת מענה בכשרות, בכל מה שקשור לעולם המזון התעשייתי המתפתח בממדים רחבים ובקצב מהיר, עלינו להתייבב אל הדגל, לפתח את הפילם כראוי ולהתאים פתרון נכון. בכלל טעם זקנים זה, גם החתיירה להגיע לכשרות למהדרין לכל הדעות. ולא בחיפוש אופנים להתיר את האסור, אלא להשגיח על המותר שיהא עשוי באופן הראוי והכשר ביותר. אנחנו הולכים בדעה, שכל פסק וכל שיטה, שמגיע מכל מקום שהוא, מחייב אותנו, ובס"ד מצליחים לתת אצלנו מענה, כך שמכלול ההקפדות למערכת העקרונות הבסיסיים של ה'הכשר".

"אעביר לך גם הוראה חסידית אותה אנו משמרים מכל משמר. היה זה כאשר אך עלתה במחשבה לייסד שחיתת מהדרין בחו"ל. באותם ימים, והיה זה לפני קרוב ל-25 שנה, דובר על הוצאת משלחת שוחטים לחו"ל והדבר נודע לכ"ק מרן אדמו"ר ה'פני מנחם' מגור זי"ע (שכיהן אז כראש ישיבת שפת אמת). שיגר הרבי אלי שליח לאמור: 'כאשר יוצאת משלחת שוחטים לחו"ל, יש להקפיד שלא

'אוי, עשן!' - צווח לפתע טייס המשנה לעבר הקברניט, שאך הניע ראשו לאחור ונרתע. עשן סמיך ואפרורי החל עולה בתא הטייס, ושני הטייסים מיהרו ללחוץ על כל כפתורי החרום האפשריים

איך גרם עשן סמיך לשידוך מרגש?

הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א

"בא... אל התבה" (ז, א')

אחד הרגעים המרוממים ביותר בלוח זמנו של יהודי, הינם רגעי ההתרפקות והקירבה עם אבינו שבשמים. שלוש פעמים ביום כזכות קבועה פלוס כרטיס חופשי להשתמש בתפילה בכל עת, עומדים לימינו לסייענו, ניצבים עימנו בכל תהלוכות יומנו, ובעזרתם אנו עוברים את ההתמודדויות והמכשולים, המהמורות וגם רגעי השמחה העוברים עלינו ביום יום.

עד לפני רגע, היו כאן דאגות ומצוקות, משימות ומטלות. היינו צריכים להספיק כך וכך, ולקנות מוצרים אלה ואלה, ולעבור אצל רופא פלוני ולסדר סידור אלמוני. מאות דאגות גדולות וקטנות המצטברות על שכלנו, וכולן מעסיקות אותנו, טורדות את מנוחתנו, לוקחות לנו את ישוב הדעת.

ואז, מגיע הרגע הגדול. יהודי נכנס לבית הכנסת, ובבת אחת - מתנתק, ניתוק מלא ומוחלט. הוא מותיר את הדאגות והמטלות בחוץ, ונכנס לרחף בתוך ענן אצילי וקסום, יקר והדור, של קרבה וקשר עם אביו שבשמים. העולם שמאחוריו נעצר, ההטרדות המרובות מתבטלות, והוא נכנס לתוך אורה אחרת, גבוהה ומרוממת.

ושם - אנו יודעים שאנו בידיים טובות, קרובים ולוחשים על אוזנו של אבא אוהב, שממתין לשמוע מה יש לנו לומר. יש לו את כל הכח שבעולם לסדר, ולפתור, ולשפר, ולסייע, ולקדם, ולרפא, ולעשות הכל כולל הכל. עכשיו - אנחנו מדברים אתו, עם אותו אבא בעל היכולות כולן, ומה לנו להיות מודאגים כשאנו מדברים עם פותר הבעיות הטוב בעולם!?

את הסוד הזה גילה הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, בפרשת שבוע זה, העוסקת ב'תיבת נח', אותה הוא מפרש על תיבות התפילה. העולם שבחוץ שוטף אותנו במבול דאגות - שאיפות רוחניות, דאגות גשמיות, בריאות, פרנסה, חינוך ילדים, זיווג לפלוני, צרתו של אלמוני, מבול של בעיות, התמודדויות ומצוקות...

אבל כל זה בחוץ, במירוץ היומיומי. ואז ניתנת לנו הזדמנות, מתנה יקרת ערך: 'בא אל התיבה' - יהודי יקר, הינך מוזמן להכיר את נפלאות תיבות התפילה, להיכנס לעולמה הקסום של תיבת התפילה, של המילים המרגשות המרכיבות את התפילה. מתוך אותה תיבה, המבול שבחוץ מטופל היטב, יש בורא לעולם שמכוון ומסייע, פותר ומקדם, משפר ועוזר. כשאתה מחובר אל התפילה -

תתחבר אליה בכל יישותך, תהיה בתוך התיבה בכל מהותך, כי עמה אתה מוגן, בעזרתה אתה נושע.

לכן, תפילה במרוצה, במהירות, בחיפזון, עם הנייד ביד - הופכת לאיבוד אחת המתנות החשובות שיש לנו. הרי אנו זכאים להיכנס לעולם קסום של תפילה רגועה ונינוחה נטולת דאגות, הרי יש לנו את כרטיס הכניסה לעולם בו אין בעיות ומצוקות והכל נינוח ורגוע ומטופל היטב - וכי לא חבל לאבד זאת בידיים ולהעדיף את המנין המהיר, את התפילה בדילוגים, או להגיב בטלפון דווקא עכשיו - ולהישאר מחוברים לעולם שבחוץ!?

זהו אחד המסרים שכדאי לקחת עימנו מפרשת השבוע, להצטייד בו בכל עת. בתוככי סערות מזדמנות, בעמקי בעיות, בבורות ומהמורות, במבול של דאגות - תיבות התפילה היקרות הן מפלט עבורנו, בהן נוכל לשפוך שיחנו, בעזרתן נוכל לפרוק דאגותינו ולהיושע.

עיכוב פתאומי שחולל מהפכה...

אולמות רחבי ידיים, מזוודות מתגלגלות במרוצה, המולה שוקקת וכריזות במגוון שפות - זהו הנוף המקדם את פני הבאים בשערי נמל התעופה בלוד. ככל שהצעדים מתקדמים לקראת איזור ההמראות, הופכת ההמולה לשוקקת יותר, עצבנית יותר, קולנית יותר...

עם מעבר ביקורת הדרכונים ואחרי ה'דיוטי פרי', מגיעים לאולם בו ממתינים לפתיחת שערי המטוס. בבוקר אחד, לפני כ-12 שנים,

שב ונבדק, כל מערכותיו נבחנו היטב, ולסיום - התבקשו הנוסעים לשוב ולעלות על המטוס, כשאותה נערה ביניהם...

כעת שב המטוס אל מסלול ההמראה, ובקלות חלקה האיץ על המסלול, המריא אל בין העננים ונעלם בשחקים. ציפור המתכת הענקית המריאה ללא כל תקלה, ובלי שום הסבר מנין נבע העשן קודם לכן. לאחר שסיים לחלק שתיה לנוסעים, התיישב דייל לצידו של הרב זאיד, תוך שהוא תמיה בקול לסיבת התקלה המסתורית שאיש לא הבין מנין נבעה...

'זה פשוט!' - אמר הרב זאיד, **'תקלות לא מתרחשות סתם כך. אסביר לך משהו. אתה רואה את הנערה שיושבת בטור השלישי במושב השמאלי? היא היתה שקועה בתפילה, ובפעם הראשונה המטוס יצא בלעדיה. נו, אבא אהוב שבשמים לא מותיר את בנותיו המתפללות מאחור - והוא סידר תקלה מסתורית שעיכבה את הטיסה, כדי שאותה נערה לא תיזנק!'** - הסביר הרב בחיך...

הדייל היה המום ונרגש כאחד. 'עד כדי כך להתחבר לתפילה?!' - פרצה מפיו התמיהה, 'עד כדי פספוס טיסה ולא להבחין כי מכריזים את השם ברמה?!' - תמה באוזני הרב. ואילו הרב סיבר את אוזניו של הדייל שלא חונק על ברכי התורה והמצוות, והסביר לו כי רגעי התפילה הם רגעי התחברות וקירבה יקרים עם בורא עולם, רגעים בהם העולם כולו עוצר מלכת...

'אבא שבשמיים שומע את קול בניו ובנותיו', הסביר הרב בפשטות, 'והוא אוהב את קולות התפילה העולים אליו מכל מקום, גם משדה התעופה. ומי יודע', הוסיף בקריצה, 'אולי כל העיכוב מתקלה מסתורית לא מוסברת - לא נועד אלא למען אותה נערה מתפללת...' הדבר פתח את סגור לבו של הדייל, והרב זאיד, הנמנה על בכרי המרצים בארגון 'ערכים', המשיך להסביר ללב היהודי הנרגש שנפתח לפתע. הוא סיפר לדייל על הקירבה הייחודית שיש לכל יהודי, בכל מצב ובכל מקום, עם אביו שבשמים. הוא תיאר בהתרגשות את הזכות הכבירה לפנות לאותו אבא ולהתפלל על החיים ועל כל מה שחשוב, ולנוכח הצימאון הרב של הדייל לשמוע עוד - הזמין אותו להצטרף לסמינר שייערך בעוד ימים ספורים, שם יוכל להרחיב את ידיעותיו בנושא המרתק...

הטיסה הסתיימה בנחיתה רגועה ושלווה בפרוי המוארת, כשהרב והדייל מחליפים טלפונים לצורך המשך היכרות. נפשם נקשרה זה בזה, ואחרי מספר ימים - נפגשו שוב על המדשאות המלבבות שבחזית המלון בו נערך הסמינר. הדייל שנכנס לסמינר מצא בו את התשובות לשאלות שהעסיקו אותו, והוקסם מיופיה של היהדות - אותה לא הכיר עד עתה...

מדהים להיווכח עד כמה גדול כח התפילה, לעכב טיסה באופן מסתורי כל כך ולהשיב לבו של דייל לאביו שבשמים. כמה תפילה אחת בודדה יכולה לחולל, לשנות, להפוך סדרי עולם, לפעול עד אין קץ. אך בזאת לא מסתיים הסיפור, ויש לו פרק המשך שנראה כלקוח מהאגדות, אך כך בדיוק התרחש כפי שמעיד הרב זאיד באוזניו:

תקופה חלפה, והדייל שכבר עשה צעדים משמעותיים בשמירת המצוות, התקשר אל הרב בערב אחד. 'מציעים לי את נערה פלונית

עמדה בו נערה צנועה אחת, פניה בסידורה הקטן, מרחפת בתוך ענן משלה במרכז הממולה השוקקת - הלא היא שקועה כעת בתפילה! בין הממתנים לטיסה, נמנה גם הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, שהיה אמור לטוס לצרפת. מישהו היסב את תשומת לבו לעובדה שעומדת בצד נערה השקועה בתפילה נלהבת, וכדאי להזכירה עם פתיחת שערי המטוס. ואכן, ברגע שהוכרו כי נפתחו שערי טיסה מס' 707 לפרוי, אותתו לה כי עליה לארוז את תיקה ולעלות לטיסה, אלא שבדיוק אז הגיעה הנערה לתפילת שמונה עשרה, ונעמדה בקצה הטרמינל, מליטה פניה בסידורה הקטן, פוסעת 3 פסיעות לאחור ומתרכזת בתפילה...

דקות בודדות חולפות, המטוס התמלא, כל הנוסעים כבר ישבו בכסאותיהם ומיעוטם כבר חגרו חגורות לקראת ההמראה. אחד הדיילים דיווח על מושב ריק, הוא המושב הרשום לאותה נערה מתפללת. מישהו מצוות שדה התעופה קרא בשמה שוב ושוב במערכת הכריזה, אלא שהדבר לא הצליח לנתקה מהתפילה הנרגשת, היא כלל לא שמעה את הכרוז...

חולפות עוד מספר דקות, שמה של הנערה הוכרז שוב ושוב במערכת הכריזה, אך היא לא באה, אף לא שמעה. הטייס נעל את הדלתות, התנתק מהשרוול, והכריז לקפל את השולחנות ולהדק חגורות. חוטמו של המטוס החל לנוע לאחור, חלונותיו הכהים החלו מתקדמים לעבר מסלול ההמראה...

הנערה עדיין שקועה בתפילה, אין לה מושג או קצה ידיעה כי המטוס יוצא לדרך. הטייס התיישר על המסלול והחל מאיץ - - -
'אוי, עשן!' - - -

צווח לפתע טייס המשנה לעבר הקברניט, שאך הניע ראשו לאחור ונרתע. עשן סמיך ואפרורי החל עולה בתא הטייס, ושני הטייסים מיהרו ללחוץ על כל כפתורי החרום האפשריים. הם כיבו את המטוס מיד, ורק אחרי דקות לא קצרות נגרר המטוס באמצעות רכב ביטחון, בחזרה לחיקו החמים של שדה התעופה, שם הורדו ממנו הנוסעים והוחלפו בצוותים טכניים מקצועיים, שהחלו לסרוק ולבחון את כל מערכות המטוס.

בינתיים, הנערה סיימה את תפילתה, הביטה לרגע באולם הנוסעים והבינה כי הטיסה יצאה בלעדיה. היא ארזה את צרורה הקטן, וכבר עשתה דרכה לצאת אל משרדי החברה, לברר על הטיסה הבאה... בדיוק בשלב הזה הגיחו הנוסעים המאוכזבים מבטן המטוס, אינם מבינים על מה ולמה התרחשה תקלה מסתורית שכזו...

הנערה כבר החלה לעשות את דרכה אל מחוץ לאולם ההמתנה, ולפתע הבחינה בהמולה שוקקת, ולא מעט מהפרצופים שהיו איתה באולם ההמתנה וכבר עלו על המטוס - שבו ונראו לפתע באולם ההמתנה... היא התפלאה וברירה, ונאמר לה כי עקב תקלה לא צפויה הטיסה טרם יצאה. 'המתני עימנו', - אמר לה אחד הנוסעים, 'כי תוכלי להספיק לעלות על הטיסה לכשתצא, מי יודע מתי...'

למעלה משעתיים נמשכה הבדיקה, במהלכה איש מהטכנאים המנוסים והמקצועיים לא הבין מנין חדר העשן לתא הטייס, עד שהיו כבר מי שחשדו שהטייסים בדו את הסיפור מליבם. המטוס

חינו המרכז לסייע והכוונת תלמידים

לרגל תחילת זמן חורף
וההוצאה לאור של
הספר 'לקראת שבת'

'דרשו' יוצא במבצע מיוחד לתקופה
מוגבלת של מתנה מיוחדת לתורמים
לארגון 'אחינו' ולפעילות העניפה
של קירוב קרובים ורחוקים.

התורמים יזכו בכרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

50.000 ש"ח

ובנוסף, 'דרשו' מעניק מתנות באופן מיידי עד לשווי ש

1790 ש"ח!

**מבצע
ענק
לתקופה
מוגבלת**

חב המס' 11
קבל מיידית מתנה בסך 490 ש"ח
סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו' + הספר המבוקש 'לקראת שבת' - על חומש בראשית + 2 כרטיסים להגרלה הגדולה

חבילה מס' 7
תרומה בסך 36 ש"ח ל-24 חודשים סך תרומה 864 ש"ח
קבל מיידית מתנה בסך 1790 ש"ח
 סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו' + סט 'חפץ חיים' ושמיירת הלשון' מפואר 'דרשו' + 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'מהדורת דרשו' + 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים + גביע כסף + כף לעוגה כסף + סכין כסף + 10 כרטיסים להגרלה הגדולה

להצטרפות וקבלת המתנות: 02-5609000
 * ההגרלה הגדולה תתקיים א"ה בחודש אלול תשע"ט

בשבוע בו נקרא בתורה על כל סוגי בעלי החיים שבאו לתיבת נח, ננסה לדעת האם כדאי לנו להקים גן חיות פרטי בבית...

מדריך תורני מרתק לגידול בעלי חיים, וכל מה שלא ידענו על מהלכי הארבע בעלי הזנב, הנוצות והכרבות

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

בעוד שהקב"ה הוא זה שציווה את נח להקים 'גן חיות' בתיבתו, הרי שישנן משפחות רבות שרוצות לגדל בביתם גן חיות קטנטן, פינת ליטוף שכזאת, הכוללת כלוב תוכים, צמד ארנבות, אקווריום דגי נוי או כלוב אוגרים. והשאלה היא, האם מבחינה יהודית זה כדאי? האם ישנה מניעה לגדל בעלי חיים, טהורים או שאינם טהורים, בבית? ואולי אדרבה, דווקא כדאי לגדל בעלי חיים, כדי לגדל בעצמנו את מיידת החמלה והנדיבות?

ראשית, האם ישנו איסור של 'צער בעלי חיים' בהחזקת בעלי חיים בשבי, בתוך כלוב או קופסת קרטון? ה'נודע ביהודה' נשאל בדבר: "איש אחד אשר זיכהו ה' בנחלה רחבה, ויש לו יערות ושדות אשר תרמוש בהם כל חיתו יער, האם מותר לו לילך שם ולירות בקנה השריפה (רובה) לצוד ציד להשתעשע, או אסור לעשות כן משום צער בעלי חיים או בל תשחית?". ה'נודע ביהודה' האריך בענין והוא השיב שם, שמצד הדין אין בכך שום איסור של צער בעלי חיים, כמתבאר מפסקי מהרא"י ב'תרומת הדשן' (סי' קה), שכל דבר שיש בו צורך לאדם, אין בו משום צער בעלי חיים, והרי שאף לצורך הנאה ושעשוע, מחשיבו כצורך אדם.

כך גם מתבאר מדברי שו"ת 'שבות יעקב' (ח"ג חיו"ד סי' עא), והחתם סופר בהגהותיו על הש"ס במסכת בבא מציעא (לא ע"א), ובשו"ת 'מנחת יצחק' ח"ב (סימן כז) וח"ו (סימן קמה), ובשו"ת 'אגרות משה' (חחו"מ ח"ב (רס"י מז), שמוותר לצער בעלי חיים לצורך אדם, וזה כולל את כל צרכיו, כולל להנאה ושעשוע. הגמרא במסכת בבא קמא אומרת ש"רבי ישמעאל אומר מגדלין כלבים כופרין (קטנים וננסים הם, ל"א כלבים גדולים של ציידים ואין מזייקין - רש"י), חתולים וקופין וחולדות סנאים, מפני שעשויים לנקר את הבית (מן העכברים - רש"י)". נראה מדברי הגמרא שכאשר ישנו צורך בגידולם של בעלי החיים לצורך מסויים, כמו לגדל חולדות סנאים שעשויים לנקר את הבית מן העכברים, מותר לגדלם, למרות שהם בעלי חיים שאינם טהורים. רק בתנאי שלא יזיקו לבריות.

הגאון המופלא רבי פנחס זביחי שליט"א, דן בהרחבה נפלאה בשו"ת שלו, שו"ת 'עטרת פז', והוא מצטט את דברי המדרש (ויקרא רבה פכ"ב ד), שרבי שמעון בן חלפתא היה לו פרדס, וראה שדוכיפת אחת עשתה שם קן באחד העצים. אמר: "מה מבקש עוף טמא זה בפרדס שלי?". הלך וסתר את הקן. ה'עטרת פז' כותב שלמרות שהתנא הקדוש לא רצה שבפרדסו ישכון עוף טמא, בכל זאת אין משם ראייה שיש איסור בדבר להחזיקם ברשותו, כיון שיתכן שרק

"משנת חסידים שנו כאן, כי אולי עשה זאת בגדר הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו, להתרחק מכל דבר טמא ומכל היוצא בו ולהיות מחובר רק לטהור, או מכל טעם אחר שהיה כמוס עימו, אבל אין בכך איסור".

הוא מוכיח זאת מדברי הגמרא בבבא מציעא (פה ע"א), שם מסופר שרבי יהודה הנשיא ציווה על המשרתת שלו להשאיר בביתו גורי חולדות, כדי לא לצערם, ובזכות כך חדלו ייסורי כאבי השיניים שלו. "הרי לנו" - קובע הגר"פ זביחי - "שרבינו הקדוש השאיר את בני החולדה בביתו, ואם היה איזה שום צד איסור בדבר זה, בודאי שלא היה עושה כך נשיא האלוקים אשר קדוש יאמר לו, להשאירם ברשותו ובנחלתו ואפילו משום רחמנות, שהרי סוף סוף יש בזה איזה צד איסור, אלא ודאי שאולי משום חסידות או מכל טעם אחר, טוב להימנע מלהשהות ברשותו דבר שאינו טהור כבמעשה דרבי שמעון בן חלפתא, אבל איסור אין בזה".

כעת, לאחר שהבנו שאין בעיה של צער בעלי חיים בהחזקת ארנבות ותוכים להנאה ושעשוע, הבה ונראה את דברי חז"ל הקדושים במדרש (קהלת רבה פרק ו'), שאמרו על הפסוק: "כי יש דברים הרבה מרבים הבל" - "אלו מגדלי קופים וחתולים וחולדות והסנאים ואדני השדה וכלב הים, מה יש להם הנאה מהם?". גם ה'ערוך' (ערך דבר ב) הביא את דברי המדרש תנחומא (בפרשת בשלח), הכותב שם: "כי יש דברים הרבה מרבים הבל" - "מי שמגדל אווזים ותרנגולים וטווסים, אף שהם מבקשים לאכול, יש בהם מאכל. אבל המגדל קוף או כלב, אין בהם מאכל, ועוד הם מבקשים לאכול, הרי

עליהן נאמר: 'כי יש דברים הרבה מרבים הבל'. גם ה'ספר חסידים' (סי' תתרח) כותב כך: 'כי יש דברים הרבה מרבים הבל' (קהלת ו', י"א) - "זה המגדלים עופות לנוי ולקילוס, ומה שמוציא עליהם היה לו לתת לעניים".

נמצא שחז"ל הזהירו אותנו לבל נכלה את זמנינו היקר ואת כספנו, על האכלה וטיפול בבעלי חיים שאין בהם תועלת. שהרי לא אוכלים אותם ולא סוחרים בהם. ואם כן, לשם מה לגדלם!?

גידול ציפורי שיר וגידול יונים

ישנו נושא מעניין נוסף, הקשור לגידול ציפורי שיר. הגמרא (סוטה מח ע"א) אומרת: "אמר רבא זמרא בביתא חורבא בסיפא, שנאמר 'קול ישורר בחלון חרב בסף כי ארזה ערה', מאי 'כי ארזה ערה' וכו' אלא אפילו בית המסוכך בארזים מתרועע". המהרש"א מסביר ש"ומייתי שנאמר קול ישורר בחלון" וגו', היינו שמעמידים להם לתענוג עופות המצפצפים בחלונות". מדברי המהרש"א למדנו שלדעת רבא, אסור לגדל עופות להתענג בהם ובצפצופם. אך איסור זה, שאגב, לא הובא בספרות ההלכתית כהלכה למעשה, (כפי שהפוסקים הזכירו זאת, שדין זה לא נפסק בהלכה), מדבר דווקא על גידול של ציפורי שיר המשמיעות קולות זמרה, אך לא על גידול בעלי חיים או ציפורי נוי ויופי (וראו בהרחבה בשו"ת 'בצל החכמה' ח"ה סי' לה).

גם בל נשכח שבש"ס ובהלכה מוזכרים דינים לא מעטים, הקשורים לאיסור מוקצה בבעלי חיים הגדלים לנוי, והפוסקים רק עסקו בתחום איסורי טילטולם בשבת, אך לא בכך שיש בגידולם איסור. מסיבה זו, כתבו הספרים, אנו רואים שאין איסור לגדל בעלי חיים לנוי ושעשוע.

ובכל זאת, גם אלו שמגדלים בעלי חיים בבית, צריכים להישמר ולהיזהר ביותר לטפחם ולא לצער אותם, וישנם פוסקים שהתירו איסור טילטול מוקצה בשבת, של העברת דגים ועופות נוי מחמה לצל משום צער בעלי חיים. ה'פלא יועץ' (מערכת ב, ערך בעלי חיים) מספר על יהודי שהאריז"ל אמר עליו שהוא נענש בעונש קשה, על כך שהיו לו אפרוחים בחצרו, ואשתו הוציאה את הסל שהאפרוחים היו עולים עליו אחרי אמן התרנגולת, ונגרם לאפרוחים צער. ולמרות שהאשה עשתה זאת בשגגה, נענשו בני הזוג במיתת בניהם, ה' ירחם.

מעשה נורא זה הובא גם בספר 'קב הישר' (פרק ז) בשם 'ספר חרדים' במעט שינויים מעט, כך: "מעשה באיש אחד שהיו לו בנים ונעשית אשתו עקרה, ואמר לו האריז"ל שהסיבה לזאת משום שהיה לו סולם בביתו, והתרנגולים הקטנים היו עולים בו לשתות מים מכלי שהיה סמוך לו, ומאז שהוסר הסולם יש להם צער, ועל ידי כך נגזר לאשתו שתהיה עקרה רח"ל". והוא מסיים שם וכותב: "בוא וראה מזה שהמצער לבריות הרי זה מכניס עצמו לסכנות גדולות".

מסיבה זו כתבו ספרים חשובים ונודעים [כמו הפלא יועץ שם, והגר"ח פלאג' בספרו 'צוואה מחיים' (אות ה)], כי אין לגדל אווזים ותרנגולים בבית, כיון שקשה להיזהר בהם מצער בעלי חיים. ושימו

לב: רבינו רבי חיים ויטל ז"ע [מובא בספר 'נגיד ומצוה' (ריש ח"ב, דפ"ג ע"א)], כותב ש"אין טוב לגדל תורים ובני יונה, שיכול להיגרם לו נזק בנפש ח"ו". גם בהגהות 'מקור חסד' בצוואת רבי יהודה החסיד (הערה עג), הביא את דברי ה'נגיד ומצוה' שכתב בשם האר"י ז"ל, שלא יגדל תורים ובני יונה בבית כי ימותו בניו או לא יהיו לו בנים, לא עלינו. ובקונטרס 'חופת אליהו', שבסוף הספר 'ראשית חכמה', כתב שהמגדלים מזקינים לפני זמנם, והוא כותב שיש בדבר "סוד ה' ליראי".

-- אם כן, מה נעשה למעשה? נגדל בעלי חיים או לא? האם לא יצאנו מבלבלים קצת מכל מה שקראנו עד כה?

ישנם לא מעטים מפוסקי ההלכה בדורנו שעסקו בענין, אך חושבני שרובו ככולו של החומר נאסף היטב בשו"ת 'עטרת פי', והוא כותב לנו את הסיכום הבא: "מותר לאדם לגדל בביתו ציפורי תוכי, דגי נוי וכדומה, אף על פי שהם בעלי חיים שאינם טהורים (וכן מותר למחזיק חנות לתחביבים להשתכר בהם למוכרם לאחרים), ובלבד שהמגדלם ומחזיקם ברשותו צריך להזהר ולהמנע מלצערם, וכן צריך לדאוג תדיר למזונותיהם, וכשאזל לבעלי החיים מלאי המזון שברשותם, אסור לו לאכול עד שיאכילם קודם. ומגידול יונים ראוי להמנע בהחלט. ועל אף כל האמור יזהר שלא ישקיע את עצמו יותר מדאי בדברים אלו, אלא יפנה ליבו לעבודת ה' יתברך ולתורתו כי הם חיינו ואורך ימינו. וכל המרחיק עצמו מלעסוק בעניינים אלו, הרי זה משובח".

נזכיר גם שבספר 'ישועות חכמה', לבעל 'מסגרת השולחן' (סל"ג אות י"א), כתב ש"לא יסתכל אדם בבריות טמאות, משום שהם ממשיכים רוח טומאה החופף עליו". (ובספר זכירה (עניני תפילה) כתב כך: "יזהר מלהסתכל בעבודה זרה, כי תפילתו אינה מקובלת ארבעים יום. וכן יזהר מכל דבר טמא".

להרוג את הג'וקים

בבית הכנסת 'חניכי הישיבות חפץ חיים' בעירנו אלעד, נשמע מידי פעם בפעם קול מוזר וטורדני. לאלו שאינם רגילים לקול הלזה, כדאי להביט לאחור ולראות מכשיר כחול, ההורג זבובים ומעופפים שונים, שהחליטו לבקר בהיכל בית המדרש. האם ראוי להרוג זבובים ושרצים שכאלה, ועוד בבית הכנסת?

רבי יהודה החסיד כותב ב'ספר חסידים' (סי' תתלא): "שניים היו. אחד לא היה רוצה לשרוף הזבובים. אמר לו חברו: "אל תהי צדיק הרבה (קהלת ז', ט"ז). מוטב לשרוף את הזבובים כדי שלא יפלו במאכל ובמשתה ויבלעם ויחטא. לכך נאמר 'אל תהי צדיק הרבה'". הגאון היעב"ץ זצ"ל בשו"ת שאילת יעבץ (סי' קי) פסק שאין איסור לצער או להרוג בעלי חיים קטנים שאינם בני מלאכה. והרבי מהרצ"א מדינוב זצ"ל, בעל ה'בני יששכר', כותב בספרו 'דרך פקודיך' (מל"ת ל"ד, ט') שאדרבה, הורגי השרצים הללו מקיים את האיסור של "לא תרצח", כי איבודם היא שמירה לעולם מהרציחה, שכשמסלק מזיקים מהעולם, מסלק הוא רציחה מהעולם.

כיצד נכנס ויצא האויר בתיבת נח?

”וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה” (בראשית ח', ו')

ב. ע"פ מה שאמרו חז"ל (תרגום יונתן בראשית יד, ג) שעוג היה מחוץ לתיבה ונח היה מפרנסו דרך חור, ובאותו חור היה ההבל יוצא.
ג. ע"פ מה שאמרו חז"ל (זבחים קיג:) שנח קשר את הראם מחוץ לתיבה והכניס את ראש חוטמו של לתוך התיבה, ודרך מקום הכנסת חוטמו של הראם, משם היה ההבל יוצא.

בספר אגדות אליהו על הירושלמי (פסחים פ"א ה"א - לרבי אליהו הכהן זצ"ל בעל השבט מוסר) מקשה, למאן דאמר דצוהר הוא חלון והיה סתום ועליה נאמר ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ההבל באיזה מקום היה יוצא, ואיך היו חיים בתוך התיבה כיון שלא היה מקום להוצאת ההבל. וכותב ליישב בג' אופנים:

א. ויש לומר דסובר דכיון דיש חיות השואבות כל הבל היוצא מן האדם והבהמה היו יכולים לעמוד אף על פי שלא היה מקום להוצאת ההבל, כאשר ראיתי כתוב לאמר כשירד אלכנסדרוס מוקדון לתהומות ים, עשה תיבה של זכוכית סתומה באופן שלא יכנסו בתוכה המים, וישב שם, ושם בתוכה תרנגול לידע השעות, וחתול לפי ששואב ההבל כדי שיוכל לעמוד בתוכה, וכלב אחד כדי לשוחטו מיד ברדתו לתחתית הים, כדי שיעלה את התיבה למעלה לסוף שלשה ימים, כדרך הים שפולט לחוץ את המת אחר שלושה ימים.

השדים שהכניס נח לתיבה היו מזיקין אותו

”וּמִכָּל הַחַי מִכָּל בְּשָׂר שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיא אֶל הַתֵּבָה” (בראשית ו', י"ט)

אולם הרמב"ם בפירוש המשניות (פסחים פ"ד) והרמב"ן (בהקדמתו לפי החומש) והרשב"א (שו"ת ח"א סי' תי"ג) כתבו ששלמה המלך כתב את ספר הרפואות.

בתשב"ץ קטן (לתלמיד המהר"ם מרוטנבורג אות תמוז) כתב: הא דאמרינן (פסחים נו.) חזקיהו גזו ספר רפואות והודו לו, וא"צ מאין בא לו ספר רפואות. וי"ל כשהיה נח בתיבה היו עמו שדין רוחין ולילין, והיו מזיקין אותו עד שנעשו רובם חולים, וגם מפני ריח רע, עד שבא מלאך אחד ולקח אחד מבני נח והביא אותו לגן עדן, ולימד אותו כל רפואות שבעולם, ואותם רפואות כתבו בספר וזהו נקרא ספר רפואות.

ובס' נחל קדומים (להחיד"א פ' בשלח אות טז) כתב בשם רבינו אפרים ז"ל, שחזקיהו גזו ספר רפואות שהיה כתוב על המעיינות מהמבול איזה מעיין טוב וסתם אותם כדי שיבקשו רחמים לרופא חולים.

מדוע קוף מחקה את מעשי האדם?

”וַיֹּאמְרוּ הֲבֵה נִבְנֶה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם”

(בראשית י"א, ד')

צילום: אהרן קאה

ובשבט מוסר (פרק מ"ז) כתב שכיון שהקופים היו בתחילה אנשים לכן כשרואים מה שעושה האדם הם עושים כמוהו משום שנוטים לחזור לקדמותם.

בסנהדרין (ק"ט ע"א) אמרין שהכת שאמרה "נעלה ונעשה מלחמה" נעשו קופים ורוחות ושדים, וכן במדרש רבה (כג, ו) ד' דברים נשתנו בימי אנוש בן שת וכו' ונעשו פניהן כקופות. ולפי"ז מיישב המלאכת שלמה (כלאים ה, ו) מדוע דווקא הרואה פיל וקוף אומר ברוך משנה הבריות, הלא כל החיות משונות בצורתן, אלא כיון שהם היו בתחילה בריות ואח"כ נהפכו לפילים וקופים (והראיה שקוף דומה לאדם ופיל מבין לשון בני אדם), לכן מברכים בראייתן ברוך משנה הבריות, (יל"ע דבגמ' ובמדרש מופיע רק שנהפכו לקופים ולא מוזכר פילים).

תיקון לנשמות צדיקים המגולגלות בעופות טהורים

”וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ לְרֹאשׁוֹת הַקָּלוֹת הַמַּיִם”

(בראשית ח', ח')

כי ירא לנפשו שלא יבא ליד רשע וינבל אותו ויבטל התיקון. והיינו דקאמר "כל עוף למינו ישכון", וקשיא ליה לקרא הא חזינן עופות טהורים דלא למינו ישכון רק מתכוון לשכון עם הצדיקים, ומתרץ ההוא משום "ובן אדם לדומה לו" פי' הבן אדם המגולגל באותו ענף הוא המתקרב לדומה לו, עכ"ל.

בסנהדרין (קח:): ממה שנאמר וישלח את היונה מאתו א"ר ירמיה מכאן שדירתן של עופות טהורים עם הצדיקים. בס' בכור שור (לבעל התבואות שור עמ"ס בבא קמא צב:): על מה שמובא שם בגמ' מאמר מס' בן סירא (ע"ש תוד"ה משולש) "כל עוף למינו ישכון ובן אדם לדומה לו". ביאר זאת ע"פ המובא בכתבי האלקי האריז"ל לז"ל נשמתן של רשעים מגולגלין בעופות טמאים, ויש נשמות צדיקים אשר צריכים תיקון לפי מעשיהם ומתגלגלים בעופות טהורים, וע"י שנשחטים שחיטה כשרה בברכה ומכסים דמם בברכה זה הוא תיקונם. ולכן נראה לפרש 'דירתן עם הצדיקים', שבאותן עופות טהורים יש ג"כ נשמות איזה צדיק ולכן מתקרב אצל הצדיק, כי הוא ממינו וחפץ להתקרב אצל הצדיק שיישחט אצלו בכשרות ויכוסה דמו,

לפתע מרגיש רבי אליהו כהן, שהאבנט מתרופף מעל מתניו ונופל על הרצפה. הוא הביט על הארץ ולתדהמתו הוא רואה נחש ארסי!! או אז הבין בעל ה'שבט מוסר' שהוא לא היה חגור כלל באבנט אלא בנחש ארסי...

הכלב שנאלם דום נוכח רבי אלחנן וסרמן זצ"ל

או אז הבין בעל ה'שבט מוסר' שהוא לא היה חגור כלל באבנט אלא בנחש ארסי, הוא הודה לה' על רוב חסדו הגדול, שהנחש לא הכיש אותו ולא פגע בו, והמשיך לשקוע בלימוד התורה. סיפור זה סיפר הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל לתלמידיו, והוסיף שלגודל הכרת הטוב של רבי אליהו כהן להשי"ת על הנס הגדול, חיבר את הספר 'אזור אליהו' ע"ש הנס שנעשה באזור.

הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר, שאמו הישישה של הגאון רבי אשר צימרמן זצ"ל, שהיה מהפוסקים המפורסמים בניו יורק, ספרה לו מרישומי ביקורו של הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בביתם. "בצעירותי" - היא סיפרה - "בעלי היה יוצא לכפרים ולעיירות הסמוכות, לעסוק במכירת סחורות. הוא היה שב אל ביתנו רק לקראת שבת, כשבאמתחתו דמי פדיון הסחורה, וכך היינו מתפרנסים מידי שבוע.

אני הייתי נשארת בבית לבדי עם ילדיי הרכים, ולא אחת הייתי נתקפת בפחדים, מחשש שיכנסו אלינו עוברי אורח לא רצויים. משום כך הביאו אל הבית כלב שמירה, שעמד תמיד ליד הדלת השקופה, ואימת שהיה מתקרב אל הבית אדם זר, הוא היה פותח בנביחות רמות, וכך יכולתי להבחין מי ומי המתקרבים אל הבית, והרגשתי בטוחה יותר".

לאחר דברי ההקדמה, המשיכה אמו של רבי אשר צימרמן לספר: "רבי אלחנן וסרמן היה ידיד גדול של בעלי, וכשהיה מגיע לאמריקה כדי לאסוף תרומות לשיבתו בברנוביץ, היה בא לבקר בביתנו. והנה כאשר רק התקרב רבי אלחנן אל הבית, זינק מיד הכלב אל דלת הכניסה, הוא קפץ אל החלק העליון כדרכו, אך הוא נדבק אל דלת הכניסה ונאלם דום, הוא לא חרץ את לשונו ולא השמיע אף נביחה אחת.

נדהמתי מהמראה הלא שגרתי הזה, התקרבתי אל הדלת כדי לפתוח אותה, אך הכלב נשאר דבוק על הדלת, בלי קול ובלי נוע. "שעה שלמה ישב אצלנו רבי אלחנן, דיבר על הא ועל דא, התעניין בשלומנו ובקורות אותנו, וכל אותה העת הכלב נשאר דבוק ותלוי על חלקו העליון של הדלת, ולא הוציא מפיו אף קול. "רק לאחר שיצא רבי אלחנן מהבית, ננער הכלב מתרדמתו, ירד מהדלת ושב להתנהג כאילו לא ארע דבר..."

הרב ישראל ליוש שליט"א

"וּמִזְמֵרָאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חֵיַת הָאָרֶץ" (בראשית ט', ב')

הגמרא (שבת דף קנ"א ע"ב) אומרת: "אמר רב פפא, נקטינן: אריה אבי תרי לא נפיל" [אריה אינו נופל על שני אנשים יחד להורגם]. מקשה הגמ': "הא קא חזינן דנפיל" [הרי ראינו שאריה נופל אף על שני אנשים יחד]. מתרצת הגמ': "ההוא כדרמי בר אבא, דאמר רמי בר אבא: 'אין חיה שולטת באדם, עד שנדמה לה כבהמה' שנאמר: 'אדם ביקר בל ילין, נמשל כבהמות נדמו'".

וביארו המפרשים - כל אחד בסגנונו - שצלם האלוקים שיש באדם, הוא שמטיל מורא על החיות, ולכן רק אם הוא נדמה לו כבהמה ללא צלם אלוקים, אינו מתירא ממנו ועלול ליפול עליו.

אלא שעדיין הגמרא דורשת ביאור, שהרי אם כן מה ההבדל בין אדם אחד לשני בני אדם, הרי גם אדם אחד יכול להידמות כאדם בעל צלם אלוקים?

אלא ביאר בעל ה'נתיבות המשפט' בספרו 'נחלת יעקב' על אגדות הש"ס, שאין כוונת הגמרא 'אריה אבי תרי לא נפיל' על שני אנשים, אלא על אדם אחד שיש בו שני מרכיבים, גוף ונשמה. אדם כזה שחוף מהגוף שבו יש גם 'נשמה', היינו הצלם אלוקים שבו שניזון ממעשיו הרוחניים, ממנו החיה מתיראת, אבל אדם שהוא יחיד, היינו שיש בו רק מרכיב אחד - הגוף, ואינו מזין ומפרנס את נשמתו, נדמה הוא אף בעיני החיה כבהמה, ואין היא יראה ממנו.

הגה"צ רבי אליהו כהן זצ"ל בעל ה'שבט מוסר', נוהג היה לקום השכם עוד בטרם יעלה השחר, כדי לעסוק בתורה לפני תפילת שחרית. פעם אחת כאשר התעורר ועדיין העלטה שלטה בחוצות, חיפש את אבנטו, כדי לחגור אותו לקראת תחילת עבודת ה' שלו. אלא שהפעם הוא הרגיש שהאבנט אינו כרגיל, הוא עבה יותר ולא נוח לחגור בו את מתניו.

החושך ששרר במקום הקשה עליו לברר את פשר התופעה. חשקו העז להתחיל כבר ללמוד גרם לו לחגור בכל זאת את האבנט כמו שהוא, והחל מיד ללמוד תורה ולהתפלל תפילת שחרית.

לפתע מרגיש רבי אליהו כהן שהאבנט מתרופף מעל מתניו ונופל על הרצפה, הוא הביט על הארץ ולתדהמתו הוא רואה נחש ארסי!!

גם אנחנו מופתעים מגודל ההצלחה של גליונות 'לקראת שבת', ולכן הוצאנו עתה את הספר על חומש בראשית.

הרב משה הרמן, עורך גליונות 'לקראת שבת' על יצירת מופת נוספת מבית היוצר של 'דרשו' ו'אחינו': גליונות 'לקראת שבת' - בספר חדש על 'בראשית'

במקביל ממשיך צוות העריכה ועוסקים במלאכת הקודש לעמול ולהתייגע על הדפסתם של הכרכים הבאים, אשר יראו אור בעז"ה בשנה הקרובה, לפי קצב ההתקדמות של פרשיות השבוע, כשהמטרה היא להפיץ כל כרך לחנויות הספרים שבועות אחדים לפני שמגיעות הפרשות השבועיות המופיעות בכרך זה.

ב'דרשו' מזמינים את ציבור שוחרי התורה להביא את הברכה אל ביתו, ולרכוש את הספר רב הכמות ורב האיכות, במחיר שווה לכל נפש: "עלוני 'לקראת שבת' התגלו כבעלי ייחודיות שאין לה אח ורע", אומרים בארגון, "זה לא ספר סיפורי צדיקים וגם לא ספר של פירושים על התורה, אלא שילוב מיוחד של כמה סגנונות ורעיונות, והעברת מסרים עמוקים ונוקבים כפי שהעבירו אותם מרנן ורבנן גדולי ישראל בהנהגתם, אלו אשר עמנו חיים היום ואלו אשר כבר אינם עמנו היום".

ב'דרשו' מציינים, שליקטנו מכל מקום אפשרי את המיטב שבמיטב, כדי להביא אל שולחן השבת את הסיפורים בעלי מוסר ההשכל המעשי, שיכולים להשפיע על חינוך הילדים, כפי שכבר העידו רבים וטובים מגדולי המחנכים בדורות אלו, שהדרך הטובה ביותר לחנך את הילדים היא בדרכים עקיפות, באמצעות סיפורים על צדיקי הדורות, והשראת אווירה של יראת שמים בבית בדרך זו".

טרם נראה כבושם הזה: יצירת מופת חדשה מבית היוצר של 'דרשו' ו'אחינו' ראתה אור באחרונה, ומופצת בימים אלו לחנויות הספרים המובחרות בכל רחבי הארץ והעולם היהודי. 'לקראת שבת', הנו אסופה מרתקת, מעוררת ומחזקת של סיפורים, ופנינים, דברי תורה, אמרות קודש, דברי חזוק וסיפורי צדיקים מלאי מוסר השכל, אשר ראו אור בעלוני 'לקראת שבת' המופצים בשנים האחרונות מדי שבוע על ידי ממלכת התורה 'דרשו', וזרוע הקירוב שלה 'אחינו', העוסקת בקירוב רחוקים ובקירוב קרובים כאחד.

עלוני 'לקראת שבת' בעריכתו של הרב משה הרמן, הפכו זה מכבר לנכס צאן ברזל ברבים משולחנות השבת בבתי היראים והשלמים, הודות לתוכן המיוחד שנאסף בהם משלל מקורות, ועליו נוספו אמרות מתוקות וסיפורים מרתקים מפרי עטם של טובי הכותבים, אשר רבים מהם מנצחים על מלאכת הרבצת התורה של 'דרשו' ו'אחינו' בכל ימות השנה.

לנוכח התגובות החמות והאהודות שהתקבלו לאורך כל התקופה בה רואים עלונים אלו, ועל פי בקשות רבות שהתקבלו במשרדי 'דרשו', החליטה הנהלת הארגון לאסוף את צרור הגליונות שראו אור בשנים האחרונות, ולרכז אותם לסדרת ספרים שתופיע ברוב פאר והדר.

ואכן, לאחר חודשים של עמל והשקעה רבה, מופץ בימים אלו הכרך הראשון בסדרה.

הספר בעיצוב מסוגנן ומיוחד, בכריכה מהודרת ומפוארת, על גבי נייר איכותי במיוחד, ועם שימת לב לכל הפרטים הקטנים, כשעל החומרים המקוריים שכבר ראו אור בעלוני 'לקראת שבת' בשנים האחרונות, נוספו עוד מאמרים רבים חדשים, אשר נכתבו באחרונה ומפורסמים בפעם הראשונה על גבי הספר.

הקוראים הוותיקים שלמדו להכיר את הסגנון המיוחד של 'לקראת שבת', מקבלים את הבשורה בהתלהבות ובהתרגשות גדולה, ועוד טרם יצאו הספרים להפצה נרחבת, כבר נקנו מאות כרכים של הספר החדש במשרדי 'דרשו' ברחוב הקבלן 45 בירושלים.

ניתן להשיג את ספר
'לקראת שבת מלכתא'
במחיר מוזל לרגל ההשקה
במשרדי 'דרשו' 02-5609000

"אבא לא שותה אצלי אפילו כוס מים אחת בטרם הוא משלם על כך במיטב כספו", העידה בתו הרבנית אויערבאך ע"ה. עד כדי כך הגיעה מדרגת הנקיות, שאף בבית בתו, לא נהנה בטרם שילם את כל ההוצאות

מידת הזהירות והנקיות בממון של מרן רבינו יוסף שלום אלישיב זיע"א

כששב ראש הישיבה לביתו במוצש"ק, וכבר המתינו לו בבית ציבור גדול, עזב את כולם נכנס פנימה ופנה לרבנית לברכה לשלום, כשהוא מכריז בקול: "די ערשטע זאך א'גוטע וואך צו די גרייסע רעבצן"

הרב משה ויטו מספר על היחס המיוחד לרבנית, של רבו הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

להמשך קריאת המאמרים

הזמינו עכשיו את הספר 'לקראת

סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות חייהם ש

להשיג בחנויות הספרים המובחר

באוניברסיטה בנו אקווריום ענק
עם מחיצת זכוכית אטומה, הכניסו
לאקווריום קבוצה של דגים טורפים.
"ראש הלהקה" של הדגים הטורפים
הסתער על הדג ששחה מעבר
למחיצה. כמובן, הוא התנגש בזכוכית
וספג מכה קשה. אך הוא לא ויתר! הוא שחה בעוצמה חזקה יותר, והפעם
ספג מכה קשה יותר

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א על הדגים הטורפים והעם היהודי

מסתובב לו יהודי למכור סוודרים,
כשברור לכל, שכל תושבי בית וגן כבר
הצטיידו מזמן בסוודרים

כיצד הגיב מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל למוכר הסוודרים שבא לביתו?

מלאים והכתבות המרתקות

את שבת' - כ 500 עמודים עם:

ל רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע

יות או במוקד דרשו 02-5609000

'מר' מלשון מרירות, לפי שבחודש הזה יורדת הרביעה הראשונה של הגשמים, ואותם גשמים הם מרים שהרי תחילת הגשם אינו אלא לנקות ולהעביר את האבק והעיפוש המצטבר

מדוע נקרא חודש חשון בשמות 'מר' ו'בול'?

טעם אחר: 'מר' מלשון מרירות, לפי שהיה חודש רע ומר בו נפרע הקב"ה מדור המבול, בלשון אחר: 'מר' מלשון מרירות מפני מי המבול שירדו בחודש הזה (בראשי ז יא) והם היו מרים (הרב משה בכר בארקי תלמיד של הגר"ח פלאזי).

טעם אחר: מר חשון מלשון "מרחשין שפוותייהו" (חגיגה ג, א) דהינו שהשפתים מרחשות מהשירות והתשבחות של שני החודשים אלול תשרי ונשאר רושם לטובה, משל למה הדבר דומה לאדם היוצא מבית הכנסת אחר התפילות, ועדיין מלמל בזמירות ובפיזים, שפיו נגרר ממה שהתחיל בהיותו בבית הכנסת. כמו כן אחרי חודשים גדושים כאלו בתורה ותפילה - שפתות האדם מרחשין כאילו מעצמן אחרי שהתרגלו בזה (רבי מנדל מוויזניץ בספרו צמח צדיק מדברי מחותנו הרבי ר' ישראל מרוזין ז"ע).

"חודש בול"

בנביאים חודש זה נקרא גם בשם 'בול' כנאמר (מלכים א ו', ל"ח) "ובשנה האחת עשרה בירח בול הוא חודש השמיני", הטעם שנקרא בשם זה: בול מלשון "מבול" שבחודש זה התחיל המבול (פסיקתא זוטרא לקח טוב בראשי פרק ז פסוק יא), הטעם שנחסר האות מ' מהמילה מבול: לפי שהוא כנגד מ' יום שחסרו מן העולם (פסיקתא שם ועיין מדרש תנחומא פרשת נח סימן יא).

טעם אחר: 'בול' מלשון מבול, לפי שבחודש זה יורדים גשמים הרבה (רד"ק מלכים א ו, ובירמיהו ג ג).

טעם אחר: רש"י כתב 'בול' הוא מר חשון, שהעשב בלה בשדה ובוללין לבהמה מן הבית מלשון (שופטים יט כא) "ויבל לחמורים" (רש"י, תנחומא פרשת נח יא).

טעם אחר: 'בול' מלשון יבול, לפי שבחודש זה היבול הישן נאסף כבר, ועתה החלה עת החרישה והזריעה לשנה החדשה (תרגום יונתן).

טעם אחר: 'בול' מלשון גוש, דהינו חתיכות של אדמה, כי בחודש זה החורף מתחיל ומטר יורד על תלמי השדה ומחבר אותם, ונעשים כבולין של מלח, בשונה מתקופת תמוז שהעולם חם והאדמה מתבקעת ומתפרכת פרורין פרורין (פירוש עץ חיים בשם רש"י בתנחומא).

טעם אחר: 'בול' מלשון נובל, שבו העלים נובלים והארץ מתנבלת מהם (מצודות).

חודש חשון הוא החודש השמיני מניסן שהוא ראש החודשים והשני מתשרי שהוא ראש לפי מנין חודשי השנה.

מר חשון, הטעם שהוסיפו לחודש הזה תואר 'מר' על שם המים [שמתחילים לרדת בחודש זה] כי 'מר' פירושו טיפת מים כנאמר (ישעיה מו, טו) "הן גוים כמר מדל"י" (יעב"ץ בסידורו חודש מר חשון, ספר קמח סולת).

טעם אחר: "מר" מלשון "אדנות", דהינו מר חשון הוא ראש לכל החדשים, שממנו יודעים קביעות כל החודשים כיון שחודש תשרי לעולם מלא [ל' יום] ורק חודש חשון [וכסליו] יכולים להיות חסרים או מלאים, נמצא שחודש חשון הוא הראשון שבגללו מחליטים איזו קביעות תהיה לשנה זו ולכן מצמידים לו תואר 'מר' (עיין ספר נחלת שבעה סימן נד, עיין משנ"ב תכז ס"ק ג).

טעם אחר: מר מלשון מרירות לפי שאין בו יו"ט (הרב יהודה עלי קמח סולת דף קנד, א).

ותמוה הדבר שהרי גם בחודש תמוז אב ואלול [וגם אם נאמר דט' באב נקרא מועד (תענית כט, א) מטעם זה לא אומרים תחנון (שו"ע או"ח תקנט) דמ"מ אכתי תמוז ואלול קשיא (שדי חמד אסיפ"ד מערכת חתן וכלה אות כב).

טעם אחר: מר מלשון "מרירות" על שם שבו בחודש (עיין מדרש אסתר פרשה ז פ"סקא יא) מתה שרה (שדי חמד שם), ויש מוסיפים לפי שבחודש זה מתה בו רחל אימנו (כמבואר בילקוט שמעוני שמות קסב).

תמוה הדבר דמבואר במדרשים (בפרקי דר"א פרק ב) ששרה אמנו נפטרה בא' תשרי גם לסוברים שעקידת יצחק היה ביו"כ ע"כ נפטרה בין יו"כ לסוכות לפי המדרש שע"י בשורת העקדה פרחה נשמתה (עיין ספר מליצי אש חלק תשרי אות א).

עוד צ"ב, גם לשיטת המדרש שמתה בחודש חשון למה דווקא חשון נקרא 'מר' לפי שמתה שרה, והרי בחודש ניסן ותשרי מתו אבות העולם יצחק ויעקב (עיין ראש השנה יא, א) (עיין שו"ת בצל החכמה ח"ב ס' ס).

טעם אחר: 'מר' מלשון מרירות, לפי שבחודש הזה יורדת הרביעה הראשונה של הגשמים, ואותם גשמים הם מרים שהרי תחילת הגשם אינו אלא לנקות ולהעביר את האבק והעיפוש המצטבר (ספר נזר יוסף חודש מר חשון).

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

אדם רחוק מיהדות, נסע ברכבו בשבת רחמנא ליצלן. בדרך מצא אדם שוכב ללא הכרה, מיהר להביאו לבית חולים ברכבו והציל את חייו, ומתוך כך נתעורר לחזור בתשובה, התחיל לשמור שבת והתקרב ליהדות...

עתה שאלתו בפיו, האם צריך כפרה על אותה נסיעה שהתגלה שהיתה הצלה בפקוח נפש

מסכת מנחות דף סד.

מעשה באדם שהיה רחוק מיהדות ונסע ברכבו בשבת רחמנא ליצלן,
בדרך מצא אדם שוכב ללא הכרה ומיהר להביאו לבית חולים ברכבו
והציל את חייו, ומתוך כך נתעורר לחזור בתשובה והתחיל לשמור
שבת והתקרב ליהדות.

עתה שאלתו בפיו, האם צריך כפרה על אותה נסיעה שהתגלה
שהיתה הצלה בפקוח נפש, או שכיון שבתחילת נסיעתו לא נסע על
דעת להציל - נחשב חלול שבת, ורק אחר כך נתחדשה לו הצלת
חיים?

הנה בפשטות יש ללמוד דין זה מסוגייתנו במנחות (דף סד.), שאם
טבע תינוק בים והלך אחד ופרש מצודה במטרה לצוד דגים בשבת,
ובפועל העלה דגים יחד עם התינוק, ובכך הציל את התינוק ממוות,
לדעת רבה פטור, כיוון שהולכים לפי מעשיו ובפועל היתה בזה
הצלת נפשות, ודעת רבא שחייב, כיון שהולכים לפי מחשבתו.
והרמב"ם (בפ"ד משבת הט"ז) פסק שפטור, אפילו באופן שלא
שמע שהתינוק טבע, וכפי הלישנא בתרא בגמרא שמדובר בלא
שמע מהתינוק, ובכל זאת כיון שבפועל הציל נפש - פטור.

לפי זה בנדון שלנו גם כן יש לפטור, כיון שנתברר שהיתה בנסיעתו
הצלת נפשות, ואף שלא ידע ולא העלה בדעתו שיש בדרך אדם
במצב סכנה, הרי פסק הרמב"ם לפטור גם כשלא ידע מהתינוק

בישל שבת והוצרך לחולה מסוכן

ומצאתי בספר 'למודי השם' להגר"י נגאר (למוד ב"ג) שדן בשאלה
כזו ממש, במי שבשל מאכל בשבת ואח"כ נזדמן לפניו חולה מסוכן
והוצרך לתבשיל שבישל, האם הוא פטור כיון שלפי האמת הציל
יהודי, או שחייב הואיל ועל פי כוונתו חלל שבת?

וכתב בשם חכם אחד, שהדבר תלוי במחלוקת רבה ורבא ב'העלה
דגים ותינוק', שלפי רבה שפוטרו שם - גם כאן יפטור, ואלו רבא
שמחייב מטעם שהמחשבה קובעת - גם כאן יחייב, ודחה החכם
שאף להצד בדגים ותינוק שפטור, זהו משום שלא נשלמה מלאכת
הציידה עד שהעלה תינוק, נמצא שלעולם לא עשה מלאכה האסורה,
אבל לגבי בישול בשעה שבישל היה איסור גמור, ולא מועיל מה
שמתחדש הצלה לפטורו למפרע.

וכתב ע"ז הרב 'למודי ה' שיש לומר אדרבה, שאף מי שמחייב בדגים
ותינוק יפטור במבשל, כי בדגים נעשית מחשבתו בפועל לצוד דגים,
משא"כ במבשל לא נוצר בישול איסור, כי הבישול הוא רק לצורך

חולה לפי מה שנתברר בסוף, ושוב דחה זה ע"ש.

הזיק סחורה אסורה והציל את בעליה מקנס

עוד מצאנו בשו"ת 'מקור חיים' (סאגלוביץ) (סי' ל"ג), שדן בשאלה
במעשה שהיה בכפר שהיה אסור להחזיק יין שרף למכור ע"פ
חוק, והפקחים היו בודקים, ואם מצאו יין שרף היו מחרימים אותו
וקונסים את המחזיק. והנה היה אחד שהחזיק בסתר י"ש ומכרו,
והגיע ראובן ושבר את החבית ושפך את יינה, ובעודם דנים על הנזק,
הגיעו שלוחי המלך לבדוק אם יש לו י"ש, וכיוון שהי"ש נשפך לא
מצאו כלום ופטרוהו לשלוי.

ונתעוררה שאלה האם ראובן מחוייב לשלם את החבית ששפך, או
שמכיון שנתברר שאם לא היה שופך, שוטרי המלך היו לוקחים את
זה, וגם מחייבים אותו קנס גבוה, ועתה הרי טובה עשה עמו שהצילו
מן הקנס?

וכתב ה'מקור חיים' שנראה לו לפטור ע"פ סוגייתנו, שפסק הרמב"ם
לפטור בהעלה דגים ותינוק, וכתב שמסתימת הגמרא משמע, שאף
אם בתחילה נצודו דגים במצודה ואח"כ ניצל התינוק - פטור, כיוון
שהוברר שהיה מעשה הצלה, א"כ ה"ה כאן אך שתחילת מעשיו
באיסור, מ"מ הוברר למפרע שהצילו בזה מקנס. ושלח דברי להג"ר
שלמה כהן, והשיבו דיתכן שדוקא אם העלה תינוק ואח"כ עלו דגים
פטור, ודייק בלשון הגמ' בלשון השני שנקטו 'העלה תינוק ודגים',
אבל אם העלה דגים וכבר נתחייב, אף אם לבסוף הציל תינוק - לא
יועיל לפטרו ממה שכבר עשה.

וה"ה כאן כשעשה מעשה נזק ונתחייב, אף שנסבבה בזה הצלה לא
נפטור מחיובו.

אכן בלשון הרמב"ם כתוב 'העלה דגים ותינוק', ומזה הוכיח ה'מקור
חיים' שאין בזה דיוק, ובכל האופנים פטור אם נעשתה הצלה.

העולה מן האמור:

א. נתכוון לצוד דגים, ויחד העלה תינוק והצילו ממו-ת, פטור כיוון
שבפועל היתה הצלה.

ב. חלל שבת בנסיעה ולבסוף נתברר שהוצרך להציל, נחלקו
האחרונים אם לדמותו ל'העלה תינוק ודגים', או שכיון שנעשתה
מלאכת איסור לפני שנהפך להצלה, לא יועיל להפכו למפרע.

ג. הזיק סחורה של חברו ובכך הצילו מן המכס, יש פוטרים, ויש
חולקים מכיון שהוא נתחייב לפני שבאו השוטרים, ומה שאח"כ
נתחדש - זה לא מתיר למפרע מה שעשה.

הנשאל שאלה בהלכה באמצע קריאת שנים מקרא, האם מותר להפסיק?

ואם דילג שבת אחת קריאת שנים מקרא, מה יקרא תחילה
בשבת שאחריה?

באיזו פשרה נהג הגר"י קמינצקי זצוק"ל באופן קריאת שנים מקרא?

באופן קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, כתב המשנ"ב (סימן רפה ס"ק ב) כמה דעות בזה המובאות באחרונים: יש אומרים שיקרא כל פסוק פעמיים ואחר התרגום שעליו. ויש אומרים שיקרא כל פרשה פתוחה או סתומה פעמיים ואחר כך התרגום שעליה. וכתב המשנ"ב שבמגן אברהם ובשערי תשובה צידדו כדעה הראשונה, שיקרא כל פסוק ואחריו תרגום, ובספר 'מעשה רב' הביא מהגר"א שנהג כדעה השנייה, לומר כל פרשה פתוחה או סתומה ואחריה התרגום שעליה, או שהיה מפסיק בכל מקום שנראה יותר הפסק ענין. ומסיים המשנ"ב, שדעביד כמור עביד ודעביד כמור עביד.

באמצע הפסוק. מאידך ה'כף החיים' (ס"ק ה) כתב [לענין עשרת הדברות] שיש לקרות את כל הפסוק בשלימות, וכן הורה הגר"ח קניבסקי (ספר הזכרון דרור יקרא עמוד תמה), והוסיף, שלכן פרשה המסתיימת באמצע הפסוק - לא יפסיק באמצע הפסוק אלא ימשיך עד סוף הפרשה הבאה.

הנשאל שאלה בהלכה באמצע קריאת שנים מקרא, האם מותר להפסיק?

כתב המשנ"ב (סימן רפה ס"ק ו) 'אם אפשר לו שלא יפסיק בשנים מקרא ואחד תרגום על שום דבר, הוא טוב ויפה מאוד'. וכן ראיתי מהמדקדקין עושין כן, וכן ראוי לבעל נפש לעשות.

ובשער הציון (ס"ק יא) הביא שדין זה הוא אף בין פרשה לפרשה, אבל באמצע הענין, אסור להפסיק מן הדין, וכמו שאמרו חז"ל: "הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה, מאכילין אותו גחלי רתמים". והביא מדברי הבאר היטב שהוא איסור גדול להפסיק בשנים מקרא בדיבור.

ומי שנשאל שאלה בהלכה, באמצע שקורא כל הפרשה ברציפות שנים מקרא, הורה הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפילה פי"ב הערה 105) שעליו להשיב לשואל, שהרי יש בזה גם משום מצוות חסד מהתורה. והוסיף, שמותר להפסיק גם לכל מה שמפסיקין בשבילו מתלמוד תורה, וכגון כל מצוה עוברת, שמותר להפסיק בשבילה מתלמוד תורה.

כמו כן הקורא שנים ומקרא ומרגיש צמאון וצורך לשתות, כתב

מנהג מרן החפץ חיים למעשה, כתב בשו"ת 'שבט הלוי' (ח"ז סימן לג) ששמע מעדות נאמנה שהחפץ חיים היה קורא כל פסוק פעמיים ולאחר מכן תרגום. ומנהג מרן החזו"א הביא בספר דינים והנהגות (פי"א אות יב) לקרוא פרשה פתוחה או סתומה ולאחריה תרגום. ובספר אורחות רבנו (ח"א עמוד קכג) הביא שמנהג מרן הקהילות יעקב היה לקרוא את כל הפרשה מתחילתה ועד סופה, ולאחר מכן קרא פעם שניה עם הבעל קורא בבית הכנסת, ובין גברא לגברא קרא את התרגום, ואמר שאפשר לקרוא כל הפרשה שאין הבדל בין זה לבין הקורא פרשה פרשה [וראה מה שכתב המשנ"ב על האופן לקרות עם הבעל קורא (שם ס"ק יד) מה שהביא הכרעת האחרונים בזה]. ומנהג מרן האבי עזרי (ספר הזכרון דרור יקרא ח"ב עמוד שכו) לקרוא פסוק פסוק ולאחריה תרגום.

וכעין פשרה בין הדעות, כתב הגר"י קמינצקי (אמת ליעקב סימן רפה) שיקרא פעם אחת פרשה שלמה פתוחה או סתומה, ופעם השנייה יקרא פסוק פסוק עם התרגום.

ויש לציין שלדעות שיש לקרות כל פרשה ופרשה והתרגום שעליה, כבר כתב המשנ"ב (סימן קלח ס"ק א) שההפסק בין גברא לגברא [שני, שלישי וכו'] אינה נחשבת כהפסק פרשה, אמנם לענין קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"א עמ' ב) שהנהוג לקרוא ביום ראשון עד 'שני' וכן הלאה אפילו שלפעמים מפסיק באמצע הענין, רשאי לעשות כן כדי שלא יתבלבל היכן הוא אוהז.

ופרשה שמסתיימת באמצע פסוק כמו בעשרת הדברות, כתבו הקצור שלחן ערוך (סימן עב ס"א) והערוך השלחן (ס"ה) שיפסיק

מסמרים'. ממנו למדתי על הצורך לשלוט במידת הרחמים. את מקצוע הכשרות צריך לעשות בנאמנות. אם האיש צריך לפרנסה, ניתן לעזור לו בתחומים אחרים. את הכשרות עצמה יש להשאיר נקיה מכל רבב".

"בכל השנים הקפדנו על ההוראות מכל משמר, לא עשינו הנחות לאיש, גם לא לאלה שניסו להלך אימים על הרבנים. היה זה כשהורדנו בבת אחת את ההכשר מארבעה איטליזים בעיר. המודעות על 'הוסרה ההשגחה' מילאו את העיר והקצבים זעמו. לאחר שעברו מספר ימים מאז פורסם האיסור, הלכתי בשוק העירוני, וכאשר עברתי על מפתן אחד האטליזים הללו, יצאו שני קצבים וסכינים בידיהם והחלו לרדוף אחריי ברחובות העיר. כך גם היה פעם, שבא אלינו אחד מראשי כנופיות הפשע הבולטות והמסוכנות בארץ, ודרש שניתן לו להשתלט על בית השחיטה. הוא בא למשרד, ואיים כי אוי ואבוי אם לא נעניק לו אישור כשרות. ישבתי אתו והסברתי לו בצורה פשוטה ורגועה כי לא יהיה להם כלכלי להשקיע בנו כוחות מיותרים. 'כבוד - הרי לא מעניין אתכם', נכנסתי לראש שלו, 'אתם רוצים כסף ואצלנו לא תקבלו אותו!' הם דנו בינם לבין עצמם, ולבסוף השתכנעו ועזבו. אין להם כוח אם אנו מחליטים בעצמנו, שהערכים ניצבים אצלנו במקום גבוה יותר".

"גם את ענייני המכניקה של המפעלים העליתי על שולחנם של גדולי ישראל. כך למשל עם חומר הגלם 'פיקטין' באנגליה לבדוק אותו מקרוב. היה להם הכשר של כשרות מסוימת, ומשהגעתי לשם התחלתי לבדוק את המפעל לפרטי פרטים. כששאלתי אותו היכן הקיטור, ענו לי שיש חדר קיטור למטה. ירדתי למטה, ובהיות שעם השנים למדתי להכיר קיטורים ראיתי שזה לא מקום שמייצר קיטור, אלא מאחסן קיטור. אמרו לי בעלי המפעל שיביאו לי את הטכנאי האחראי על הקיטור, ויראה בדיוק את כל הפרטים. בינתיים, עד שהגיע, מצאתי שיש צינורות עבים שמביאים את הקיטור ממקום אחר. משהגיע האחראי, אמר לי שיש מפעל במרחק של שלושה ק"מ מהמפעל המייצר קיטור, ודרך הצינורות מועבר הקיטור למפעל. הוא הראה את הצינורות, וכך נסעתי למפעל הקיטור".

"בבואי, שאלתי את בעל מפעל הקיטור לאיזה מפעלים הוא מוכר. נדהמתי מהרשימה: מפעל טצ'קן של עופות. מפעל 'מעד' של מוצרי בשר. הרי שהקיטור סובב בין מפעל הבשר למפעל העופות עד המפעל בו ביקשנו להעניק הכשר. ידעתי מיד את נותני הכשרות שם, שיפסיקו את הכשרות עד לבירור הענין. לאחר שלושה חודשים, קיבלתי מכתב מהמפעל, בו מודיעים שתיקנו את הבאת הקיטור, ביקשו שאבוא לראות. קמתי וטסתי למקום וראיתי שאכן יש קיטור חדש, אלא שלא היה לנו פתרון על בעיית 'ניצור חיבור', שהרב אלישיב סבר שיש בעיה של ניצוק באדי קיטור, שאם בעת ובעונה אחת יוצא קיטור משני הצדדים, למקום טרף ולמקום כשר, הרי זה 'ניצוק', משום שבקיטור יש אדי מים. שהיתי במפעל במשך יום שלם וחפשותי דרך להפריד את הניצוק, באופן שיהא שסתומים בגדלים ובגבהים ולא ברצף אחד. בסיומו של יום היתה בידי מפת

לכאורה, למה שנראה היה במציאות, הוא עמד על דבריו בשלוות נפש בלתי מצויה. היו בידו הקבלות איך לפסוק ואיך לנהוג, הוא לא התרגש אם זה לא מצא חן בעיני מישהו, גם אם המישהו הזה טען בשם המציאות, כפי שהוא רואה אותה כמובן.

בעקבות כך היה לו גם את הבטחון בהוראה. "היה פעם ששואל מסוים התקשר כאשר עשיתי לפניו שימוש. כדרך השימוש, הרמתי אני את הטלפון, שמעתי את הסיפור, דנתי בענין עם הרב וואזנר וחזרתי אל הטלפון לענות לשואל כפי שהסקתי. הורדתי את השפופרת ואז נפל ליבי בקרבי. שכחתי לציין פרט אחד ממה שמסר לי הרב וואזנר לומר לשואל. הוא הבחין בחששותי והרגיע מיד: 'אל תדאג, עוד תראה שהוא יתקשר שוב'. פחות מעשר דקות עברו וזה אכן קרה. השואל שוב היה על הקו. הפעם התקשר בשאלה נוספת באותו ענין, אך בינתיים הרב וואזנר הוסיף לו את הפרט החסר ומיד העברתי את האפרכסת לרב, שהעביר את התשובה מראשיתה ועד סופה על כל הפרטים".

"כששאלתי אותו לאחר מכן, איך קורה דבר מופתי שכזה, הוא ענה לי בגילוי נורא: 'מהבית הזה', אמר לי הרב וואזנר 'מעולם לא יצא שום מכשול. אמנם אתה בדרך השימוש והדבר שכיח אצל עושי 'שימוש', אולם כשראיתי את גודל צערך על החיסרון בהעברת התשובה, ידעתי שגם במקרה דנן לא נגיע לכדי מכשול והענין יבוא לתיקונו הטוב', ענה לי הרב וואזנר במסר שמלווה אותי הרבה שנים. תאמרו שזה רוח הקודש? בהחלט יתכן, אם כי לא צריך להגיע דווקא לזה. אם נצמדים לאמיתה של התורה, מגיעים לדבקות בתורה וזוכים לסיעתא דשמיא בהוראה".

הרב שליט"א הזכיר מקודם את הענין של 'לא תגורו', בתורה נאמרה ההוראה על דין, האם הדבר תקף גם בכשרות?

"במציאות המעשית בוודאי שכן. מוכרחים להיות חזקים ולהיות נאמנים לערכי ההוראה והכשרות עד הסוף, ולדעת להפריד בין מידת הרחמנות האישית לאחריות הציבורית הנדרשת ממי שעומד בראש מערכת כשרות. בענין הזה, הרבי שלי היה הגאון החסיד רבי יעקב לנדא זצ"ל, רבה של בני ברק. היה זה לפני 39 שנה, כשהרב לנדא הוריד הכשר ממאפיה, ובעל המאפיה בא לרחובות לרכוש פיתות אפויות, כדי שיהיה לו מה למכור. לא עברו יומיים והרב לנדא פונה אליי ומבקש שניתן הוראה שלא ימכרו לו. כך עשינו. כיון שכך בא הלה לפנינו והחל להתחנן על נפשו, אמר שיש לו משפחה עם ילדים, ואם לא יתנו לו פיתות למכירה בהכשר איך יפרנס אותם".

כשהורדנו בבת אחת את ההכשר מארבעה איטליזים בעיר "שמעתי אותו בחמלה והשתדלתי לתת לו הרגשה טובה, אולם בסיום דבריו שאלתי אותו דבר אחד: 'מדוע את כל התחנונים הללו אינך שופך בפני הרב לנדא עצמו?' האיש ענה כי אמר את הדברים לרב לנדא, אולם הוא אוטם אזניו ואינו מוכן לשמוע. ביררתי מה היה. הרב לנדא דווקא כן שמע אותנו, שמע היטב וענה לו תשובה שצריכה להיחרת בליבם של אנשי הכשרות די בכל אתר ואתר: 'אם יש לך בעיה של פרנסה', אמר לו הרב לנדא הזקן, 'תמכור

לאכול יחד עם החתול

לאחר נישואינו התגוררנו בשכונת 'נווה שאנן' בחיפה, שם היתה אשה זקנה שהיתה מאכילה בכל ערב את כל חתולי השכונה באוכל חתולים משובת. היתה זו תופעה מרתקת. חצי שעה - שעה לפני הזמן הקבוע, בו היתה הישישה מאכילה את עשרות החתולים, התחילו החתולים להתקבץ לאט לאט. חתול ועוד חתול הגיעו והמתינו עד לבוא הארוחה הדשנה, כשסמוך ונראה לשעת ההאכלה, היה האזור מלא בחתולים...

תאמינו או לא, אך ישנם יהודים לא מעטים, שמגדלים חתול בביתם. והנה לשולחן הוגשה ארוחה חלבית טעימה. החתול אוהב מאכלי חלב. הוא התקרב ונגס מהמאכל הטעים. מה לעשות עם המאכל? הגמרא במסכת הוריות (יג, ב) אומרת שאחד הדברים המשכחים את הלימוד, הוא האוכל מאוכל שאכל חתול או עכבר. דברי הגמרא הוזכרו להלכה בהגהות רבי עקיבא איגר, בקיצור שולחן ערוך, ב'באר היטב', ב'כף החיים', ב'ערוך השולחן' ובספרי הלכה נוספים.

תוכחה נפלאה ומעניינת, כתובה בדברי רבי יהודה החסיד. ה'ספר חסידים' (סימן תתק"ח) כותב שאחד שאל את החכם מה לעשות עם הלחם שלו, שעכבר נגס ממנו. אמר: "ולמה לא תאכל?", אמר לו: "פן אשכח תלמודי, ואני נוהר מלאכול מכל מה שמשכח התלמוד ועתה אני רעב". אמר לו החכם: "אינך חייב עד שישב ויסירם מלבו, ואני רואה שאינך עוסק בתורה ואתה פנוי, והיית יכול לעסוק וכל היום אתה בטל מדברי תורה, והולך אתה עם עמי הארץ לשמוע דברים בטלים. מוטב היה לך שלא היית נוהר מדברים המשכחים כדי שהיית שוכח דברים בטלים שאתה עוסק בהם..."

ה'חופת אליהו' גורס בגמרא שהאוכל ממאכל שאכל ממנו כלב, משכח את תלמודו. ואילו ה'זבחי צדק' כותב שאדרבה, מדברי הגמרא בהוריות נראה, שאין לאכול דווקא ממאכל שאכלו חתול או עכבר, אך לא מאכל שאכל ממנו כלב. וב'שולחן חי' אוסר גם לאכול ממאכל שאכל ממנו כלב.

המשך מעמוד 28 | הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א

אף שהוא עדיין לא התפלל, שוב לא יוכל להשלים לכתחילה את הפרשה, כיון שכבר אינו נחשב שמשלים פרשיותיו עם הציבור. ומי שרגיל להתפלל בבית כנסת מסוים, וכבר התפללו שם, ודעתו להתפלל בבית כנסת אחר, הסתפק ב'קצות השלחן' (שם) האם נחשב עדיין שמשלים את הפרשה לכתחילה. אם דילג שבת אחת קריאת שנים מקרא, מה יקרא תחילה בשבת שאחריה?

בשו"ת 'לב חיים' (ח"ג סימן כג) שכדי שהצמאון לא יפריעו לבקריאת שנים מקרא, מותר להפסיק כדי לשתות ולברך תחילה וסוף. נדון מעניין יש בענין הזה, שהרי כתב המשנ"ב (ס"ק ח) בשם הב"י, שאפשר לקרוא כל יום מקצת מן הפרשה עד שבת, ולכאורה הרי בעת שהתחיל לקרוא ביום הראשון הרי כבר אסור להפסיק עד שיסיים את הפרשה? וכתב הגר"ח קניבסקי (דולה ומשקה עמוד קנד) שודאי מותר להפסיק לאחר שסיים לקרוא מה שהיה בדעתו לקרות באותו היום, ורק אם קורא כל הפרשה ברציפות אסור להפסיק באמצעה.

זמן תפילת מנחה בשבת להשלמת קריאת שנים מקרא, האם נקבע לפי זמן התפילה בבית הכנסת או לפי מה שהוא יתפלל?

אם דילג קריאת שנים מקרא שבת אחת, כבר כתב השו"ע (שם) שיש אומרים שיכול להשלים בדיעבד עד שמיני עצרת.

וכשבא להשלים פרשה אחת שלא קרא, ויש לפניו גם קריאת הפרשה של אותה שבת, מה יקדים לקרוא? בשו"ת מהרש"ם (ח"א סימן ריג) שיקרא תחילה את הפרשה שזמנה בשבוע זה, ואחר כך את הפרשה שצריך להשלים, וכן הורה הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ז ס"א).

והביא המהרש"ם (שם) שיש חולקים וסוברים, שיקרא תחילה את הפרשה שצריך להשלים ואחר כך את הפרשה של שבוע זה, משום שיש לקרות כסדר הפרשיות, וכמו שכתב ב'אור זרוע' [הובא במשנ"ב סימן קלח ס"ק ח] שאם ביטלו שבת אחת את קריאת התורה בציבור, כשמשלמים את הפרשה בשבת שלאחריה, יש לקרוא תחילה את הפרשה של שבת שעברה, וכן כתב ב'קצות השלחן' (שם ס"ק ט) [וראה בשו"ת בצל החכמה ח"א סי' ט מה שכתב בכוונת המהרש"ם בדברי האור זרוע].

זמן אמירת שנים מקרא, כתב השו"ע (שם סעיף ד) שמצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת. ואם לא השלים קודם האכילה, ישלים אחר האכילה עד המנחה, שממנחה ולמעלה מתחילין הציבור לקרות פרשת השבוע הבא. ובדיעבד אם לא השלים עד המנחה, כתב השו"ע שיש אומרים שישלים עד יום רביעי של השבוע שאחרי, ויש אומרים שיכול להשלים עד שמיני עצרת. והאם זמן תפילה מנחה, נקבע לפי מה שהוא מתפלל או לפי מה שמתפללים בבית כנסת? הגר"ח קניבסקי (הליכות חיים עמוד צה) כתב שכל זמן שהוא לא התפלל מנחה, יכול להשלים את הפרשה. וב'קצות השלחן' (סימן עב בדי השולחן ס"ק ז) כתב, שמכל מקום אם כבר התפללו מנחה בבית הכנסת שבעיר [וכגון שיש רק בית כנסת אחד בעיר, או שהתפללו מנחה בכל בתי הכנסיות שבעיר],

התכסה וכמעט נאטם, מפני הקור השורר בחוצות. לא שההיערכות הגינה עליו לחלוטין, אך אם סיים את החורף בכמה הצטננויות בודדות, היה כמעט יוצא בריקוד של הודאה...

בשנת תרפ"ח, קיבל הרב אברמסקי הזמנה לעלות לארץ ישראל, ולכהן כרבה של פתח תקוה. הוא הגיש בקשה להשתחרר מרוסיה, אך השלטונות לא ראו זאת בעין יפה, ובשנת תר"צ נשפט בעוון מרד ונשלח לעבודות פרך בסיביר הרחוקה והקפואה.

ימים אחדים לפני צאתו לסיביר, הבין כי אין באפשרותו להצטייד כראוי לקראת הקור הנורא השורר בה, שכן הרשויות אינן מאפשרות לשאת ציוד כה רב. ברגע כה קשה, כשהדאגה מפני הקור הנורא מכרסמת בלבו והוא אובד עצות, החליט לשאת תפילה חרישית ונרגשת, ולפנות למי שיכול להגן באמת מפני הקור הנורא...

הוא נשא עיניו למרומים ואמר בפשטות: 'הלא חז"ל אומרים, שהכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים' - כלומר, שהכל נקבע בידי שמים חוץ מהצטננויות וחום... והלא אני' - אמר רבי יחזקאל - 'רגיש במיוחד לצינה, עשוי לחלות בסיביר מהקור, ואין לי כל דרך להתגונן מזה...

אין ברירה, הוסיף ונשא עיניו למרומים, 'אין לי אלא לשאת עיניי לשמים ולבקש את עזרתך בורא עולם, כי תעזור לי להתמודד מול הקור הנורא. אם השלטונות לא מאפשרים לי לקחת עמי את המעילים והצעפים, אם אני כה רגיש לקור ואין לי איך להתמודד מולו - אבקש ממך, בורא עולם אבי הרחום, להגן ולשמור עלי מכל קור וצינה, להציל אותי מהצטננות המסוכנת בקור הסיבירי המקפיא...'

רבי יחזקאל יצא לסיביר, נטול כל הגנה מהכפור. הוא עבד בידיים חשופות תחת שלג זלעפות, התרוצץ כשרק בגד דק לעורו מול רוחות עזות, עמד בשמירה שעות ארוכות כשהטמפרטורה צנחה כמה עשרות מעלות מתחת לאפס. בכל יום ויום, נטול תנאי הגנה כלשהם, ראה לנגד עיניו כיצד התפילה עוטפת אותו בחום, רק היא המגינה עליו, רק היא שומרת אותו מהקור. ובתום שנתיים מאסר ועבודת פרך בסיביר הקפואה, התברר שלא הצטנן בשנתיים הללו אפילו פעם אחת!

הסיפור, המובא בספר הזיכרון לדמותו של הרב אברמסקי זצ"ל, מוכיח כי כשיהודי נשען אך ורק על התפילה, כשהוא מבין שהוא חסר יכולות ונטול עצות להתמודד ורק התפילה היא העומדת בעדו - תפילה כזו מחולל מהפכות, משנה סדרי עולם, וגם דברים הנראים מעבר לגדרי הטבע - הופכים לפשוטים וקלים לביצוע...

אם אנו מתמודדים עם קשיים, נאלצים להחזיק מעמד מול מהמורות, נתקלים במחסומים הנראים בלתי עבירים - צריך רק לשאת עיניים השמימה ולהתפלל, ולהישען על התפילה, להאמין בה ובכוחה בלבד. אנו מתכנסים עם הבעיות שלנו לתוככי תיבות התפילה מתוך אמונה כי היא תפתור אותן, ולכן - לא נוכל להתפלל כשיד אחת וחמישים אחוזי ריכוז מופנים לטלפון הנייד, לדאגות שאנו חושבים שנפתור בכוחות עצמנו - הרי אנו נשענים רק על התפילה!

הבה נאמץ את התפילה, נתחזק בה בכל ליבנו. אבינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפילתנו, ושמע קול זעקתנו!

לשידוך, אמר, 'ואני מבקש כי הרב יברר עליה לפני שנצא לדרך'. הרב זאיד הסכים, ובבירוריו, הופתע לשמוע את הצד השני של הסיפור, כשהכל פתאום מתחבר: אותה נערה שהתפללה והתעכבה וכמעט שאיחרה את הטיסה - היתה נערה שלא גדלה על ברכי התורה והמצוות, והדבר קרה זמן קצר מאוד אחרי ששבה בתשובה שלימה והכירה את בוראה. אחד הדברים אליהם התחברה במיוחד היה נושא התפילה - כי כמה אושר וכמה התרגשות מעניקה העובדה שיש לך מישהו לפנות אליו, בכל עת ובכל שעה, ולספר את המציק והמעיק! מאז, היתה מתפללת בהתרגשות יתירה ובדבקות של ממש, בין היתר - על זיווג המתעכב. תלאות החיים וגלגוליהם - מאז היתה נערה באוירה אחרת ובסביבה שונה, גרמו לכך שלא היה קל למצוא את זיווגה. על בעיה זו שפכה דמעות כמים בכל תפילה, ואין פלא כי לא מיהרה למטוס, בשעה שהיא מתפללת על צרכים חשובים בהרבה!

והנה, הפלא ופלא, אותה נערה ששבה בתשובה והתפללה - היא זו שהוצעה לאותו דייל שחזר בתשובה בעקבות תפילתה! הדייל שהכיר את יופי היהדות וקסם התפילה והנערה שכמעט הפסידה טיסה והיתה לו לדמות מופת - הפכו לזוג מאושר!

הסיפור הזה, שכולו אמיתי ואומת מפי בעלי המעשה, מאיר את עינינו: שום טיסה לא בורחת, ושום משימה חשובה לא תוזנת, בגלל תפילה נרגשת. כשיהודי נכנס לתפילה, הוא 'נכנס' בכל מהותו אליה, ואם רק יחוש וירגיש כי ברגעי התפילה בעיותיו הגדולות והקטנות נפתרות ומצוקותיו השונות באות עכשיו על פתרון המלא - כי אז יראה זאת בעיניו!

לא פעם אנחנו ממהרים, מתפללים בחטף, חייבים להספיק כך וכך... לכולנו קורה, שהיום יום סוער, הדאגות מתרבות, ואנו מקצצים על חשבון התפילה. זה פשוט חשבון שגוי - הרי התפילה יכולה לפתור לך את כל הבעיות, יכולה לסדר את המשימות טוב בהרבה ממה שאתה צופה - אז לאן המהירות והחיפזון? למה לברוח מהפיתרון המובטח והאיכותי?

הבה נתחבר, נתרגש, נעניק לתפילה את משקלה הראוי, ואבינו מלכנו שומע קול בכיות, בוודאי ישמע שוועתנו ויקבל תפילתו ברחמים וברצון!

הגנה טובה ממעיל פרוזה?

עוד הרבה לפני בוא החורף, נהג הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל להיערך לקראתו, משום 'ונשמרתם' ומשום נסיונו רב השנים מול צינת החורף. כבר מהיותו ילד נחשב לרגיש במיוחד לקור, כל רוח צוננת היתה יכולה להכניסו למצב מצונן לימים ארוכים, ואמו המסורה עטפה אותו בצעיפים ושמיות, מעילים ופרוות, בבקשה להגן עליו מפני הצינה...

גם כשהתבגר, הרגישות לקור לא השתנתה. בארון מיוחד בביתו, נשמרו צעיפים ומעילים, כובעים וכפפות, מעילים וסוודרים. כבר בשלהי אלול הורד ציוד החורף מהמדף, ורבי יחזקאל נערך והתלבש,

סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה

- ◆ האם מותר לחלל את השבת כדי להביא לחולה אוכל כשר?
- ◆ כאשר יש ויכוח בין רופאים האם נשקפת סכנה לחולה - האם מותר לחלל את השבת עבורו?
- ◆ האם מותר לחלל את השבת לצורך שיכון כאביו של חולה?

לחיי החולה, ויש לחלל את השבת לצורך ריפוי; אלא אם כן ידוע כי לא נשקפת סכנה מיידית, וניתן להמתין למוצאי שבת.

- הופעה של 'חום' גבוה - נחשבת כסימן לסכנה הנשקפת לחיי חולה. וחום המלווה בצמרמורת, דינו כחום גבוה.
- פעולות לשיכון כאביו של חולה 'שיש בו סכנה', הכרוכות בעשיית מלאכה, מותרות בשבת; וכן מותר להרדים חולה לפני ניתוח בשבת, גם כשהדבר אינו הכרחי לקיום הניתוח.
- חולה 'שיש בו סכנה', שצריך לאכול בשר לרפואתו, ואין לפניו אלא בשר נבילה - יש לשחוט עבורו בהמה או עוף, ולא להאכילו את בשר הנבילה.
- חולה 'שיש בו סכנה' שצום מהווה סכנה עבורו, והוא מאושפז בבית החולים שהאוכל המוגש בו אינו כשר, ויתכן שימנע מלאכול ויסתכן - מותר לעשות מלאכה כדי להביא עבורו אוכל כשר.

מהלכות חילול שבת עבור חולה ש'אין בו סכנה'

- אדם הנתון ב'סכנת אָבָר' - מותר לישראל לומר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא לצורך ריפוי, במידה והדבר נדרש בשבת. וכן מותר לישראל לעשות מלאכה דרבנן לצורך ריפוי.
- מי שנפלה שינו, ואם יחזירה למקומה תוך זמן קצר ויחזיקה שם, יוכל הרופא לטפל בשן לאחר השבת באופן שתשוב ו'תיקלט' - נחלקו הפוסקים אם מותר להחזירה.
- קטן, לגבי דברים הנצרכים לו מאוד, דינו כעין 'חולה שאין בו סכנה', דהיינו, שמותר לומר לגוי לעשות מלאכה עבור דברים אלו.

מהלכות חילול שבת עבור חולה 'שיש בו סכנה'

- נחלקו ראשונים אם ההיתר לחלל שבת לצורך חולה שיש בו סכנה, אמור גם בצורכי החולה שמניעתם אינה מסכנת אותו. ולהלכה, ראוי להחמיר בפעולות שאיסורן מדאורייתא.
- בכל מצב רפואי שאין בו סכנה, אך לדעת רופא קיים חשש שאם לא יטפלו בו בשבת - עלול להתפתח מצב של סכנה - מותר, במידת הצורך, לישראל לחלל את השבת לצורך הטיפול.
- חולה שנשקפת סכנה לחייו, אך ידוע בוודאות! כי הסכנה אינה מיידית ואין כל נחיצות לרפאו בשבת, וכגון שרופא אומר כך - אסור לחלל את השבת לצורך ריפוי.
- אם יש ויכוח בין שני רופאים בנוגע למצב רפואי אם הוא מוגדר כסכנה - יש לחלל את השבת מפני הספק; אך אם הרופא הסובר שאין סכנה בדבר מומחה יותר מחברו, אין לחלל את השבת.
- העושה מלאכה לצורך פיקוח נפש, ולאחר מכן התברר שכבר אין בה צורך - יש לו שכר טוב עבור מחשבתו הטובה, ואינו טעון כפרה על חילול השבת.
- כאשר נדרשת עשיית מלאכה בשבת לצורך הצלת נפש - לדעת השולחן ערוך, יש להעדיף את עשייתה על ידי ישראל גדול. ולדעת הרמ"א, יש להעדיף גוי; ובאין אפשרות - יש להעדיף קטן. וגם כאשר ישראל גדול עושה את המלאכה, עדיף לעשותה ב'שינוי', משום שבאופן זה האיסור הוא מדרבנן. ויש שכתב שיש להעדיף גם את עשיית המלאכה על ידי שני אנשים יחד.
- חכמינו ז"ל אמרו שכל 'מכה' באבר פנימי, נחשבת כסכנה

גליון 331
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קלייטן על האישור לשרתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" - רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאוה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה", אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף וזהב את הגולגולת. שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה. (על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

ויתן לו מכתב המלצה לעשירי היהודים בוילנא, שיעזרו לו במצוה זו של הכנסת כלה. נענה לו הרב ונתן לו את המלצתו. לאחר שבועות אחדים מצאו את אותו אדם מוטל שיכור ברחוב ומכתב ההמלצה של רבי אברהם אבלי מתגולל על ידו. לקחו את המכתב והביאו אותו אל הרב ואמרו לו יראה רבנו על מי הוא ממליץ לטובה, ולמי הוא נותן מכתבים. ענה רבי אברהם ואמר, וכי מפני שוטה זה שקלקל, אשנה אני את מעשי ואת דרכי ולא ארחם על הבריות? לאחר שנתפכה אותו אדם משכרותו, בא שוב לרבי אברהם וסח לפניו את צערו כי אבד ממנו מכתב ההמלצה, והוא מבקש שיתן לו מכתב אחר. נענה רבי אברהם ואמר לו מתוך חיוך, אני חייב לך תודה, כי על ירך אני מבין את הפתגם השגור בפי ההמון, 'פלוני שיכור הוא כלוט'. ומעודי הייתי תמה מפני מה מדמים את השיכור דוקא ללוט, והלא אף נח שתה ונשתכר, כמו שנאמר בראשית ז' ישת מן היין וישכר, ולמה לא יאמרו שיכור כמו נח שהיה עוד קודם ללוט? אבל אתה הנחת את דעתי ותירצת את תמיהתי, נח שתה לאחר שכבר השיא את בניו ואת בנותיו, ועל כן אינו נקרא בשם שיכור, אבל אתה לוט שעדיין יש לך שתי בנות להשיאן, איך אתה מרשה לעצמך להשתכר? ולכן נקרא כל שיכור על שם לוט.

ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית
השדה (ט' - ב')

פעם אחת נסע הרה"ק רבי אורי מסטרעליק זי"ע עם אחדים מתלמידיו דרך יער, ובאמצע הדרך עמדו הסוסים ולא חפצו ללכת הלאה. הלך הבעל עגלה לראות מה קרה, וראה דוב עומד וחפץ לדלג על הסוסים. התחיל הבעל עגלה לצעוק, אמר לו הרבי אל תתיירא, והלך מהעגלה עד סמוך לדוב, והגיב מעט כובעו מעל מצחו, ומיד ברח הדוב. אמר רבינו הקדוש לתלמידים שהתפעלו, אל תחשבו שזהו מופת, כתוב 'ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית השדה', אם האדם אינו מקלקל צלם אלוקים שעליו, אין לו לירא משום חיה. וזהו שאמרו במשנה (אבות ג' - י) 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו', 'בריות' רומז לכל בעלי חיים, אם הם נוחים הימנו ואינם אויבים לו, סימן היא שגם רוח המקום נוחה הימנו.

וישת מן היין (ט' - כ"א)

מסופר על הגאון רבי אברהם אבלי זי"ע"א שכיהן כרב בעיר וילנא לאחר פטירת הגר"א זי"ע"א, שפעם בא אליו עובר אורח והתחיל לתנות לפניו את צרותיו, הוא עני ואביון ואין לו במה לפרנס את משפחתו, מלבד זה יש לו שתי בנות שכבר הגיעו לפרקן ואין לו במה להשיאן, הוא ביקש אפוא מאת רבי אברהם אבלי, שיעשה עמו חסד,

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:46 ת"א: 6:48 ר"ת: 7:24

פרשת נח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:35 ת"א: 5:50

היהודי שעמד בנסיון

מוכסן יהודי היה באחד הכפרים, את פרנסתו מצא בכבוד, ואף זכה לחיבתו של הפריץ, אדון הכפר, רק דבר אחד היה חסר לו למוכסן: הוא ואשתו לא זכו לבנים, ועל כך היה צערם גדול.

באחד הימים בא אליו הפריץ ואמר לו: עומד אני לעקור למדינה אחרת, ועל כן עלי למכור את כל רכושי, ומכיון שמצאת חן בעיני ומכיר אני אותך כאדם ישר ונאמן, אהיה מוכן למכור לך את כל אדמתי ונכסי תמורת עשירית משווי האמיתי. אך זאת – אך ורק בתנאי אחד, עליך לשלם לי את כל הסכום במזומנים בתוך ימים ספורים. שמע המוכסן את ההצעה ולבו התרחב משמחה, הודמנות שכוו להתעשר בפתע פתאום בקלות רבה. אולם שמחתו לא היתה שלמה, הסכום שדרש הפריץ – אך כי היה זה רק עשירית מהערך האמיתי של הרכוש – לא היה בידו.

לאחר שעוב הפריץ את הבית, פנה המוכסן להתייעץ באשתו, ולאשה היתה עצה: הן יש לנו עצמנו בית, נמכור אותו, כן נמכור גם את כלי הכסף ותכשיטי הזהב שברשותנו, ואם יחסר לנו מעט כסף להשלמת הסכום הדרוש, ניקח הלוואה מקרובים ומידידים. הסכים בעלה, ומיד נחפו למכור את כל אשר לו, סוף סוף היה בידו הסכום הדרוש, שמח וטוב לב פנה לביתו של הפריץ, לבצע את העסקה.

עודנו צועד בדרך ולאזניו הגיעו קולות בכי ואנחה: "אוי ואבוי! אוי ואבוי" עצר המוכסן, מבקש לדעת מנין בוקעים הקולות, עד מהרה הבחין כי מאחד הבתים שבצד הדרך עולים קולות השבר. פנה לעבר הבית ונכנס פנימה, ומה רואות עיניו? על רצפת הבית מוטלת גופת נפטר – היה זה בעל הבית – ומסביבו עומדים אשתו ושבעת ילדיהם הקטנים וזועקים מרה, על שאביהם נפטר והניח אותם לאנחות בלי מזון ומחיה.

דמעות נקו בעיניו של המוכסן, מצבם העלוב של האלמנה ושבעת היתומים נגע ללבו, בלי להסס הגיש לאלמנה את סכום הכסף שבידו ואמר לה: "קחי את הכסף הזה וחיי בו את נפשך ונפשות ילדייך. הביטה האלמנה בצרור בכסף שבידה ולא האמינה למראה עיניה, היה זה סכום עתק, בטוחה היתה, שהיהודי הניצב לצידה מהתל בה, ועל כן סירבה לקחת את הכסף. רק משחזר האיש והבטיח, כי הוא נותן לה את הכסף במתנה גמורה, נאותה האשה לקבלו.

מעשהו של האיש עשתה רושם גדול בשמים: אדם מישראל מסר נפשו למען קיום מצוה! אדם מישראל ויתר על כל העושר הרב הצפוי לו, ונשאר חסר כל, וזאת כדי למען החיות נפשות אומללות! החליטו בבית דין של מעלה, כי אדם שכזה זכאי למתנה חשובה ביותר בעבור מעשהו הגדול והאצילי.

שמע זאת השטן ובא לפני בית דין של מעלה ואמר: "לכל הצדיקים בטרם ניתנה להם מתנה מן השמים, ניתן להם נסיון, לכן עלי לרדת ולנסות את האיש הזה, והיה אם יעמוד בנסיון – יזכה במתנה שהוחלט לתת לו". שמע זאת אליהו הנביא זכור לטוב ואמר: "אם אמנם יש הכרח בנסיון – ארד אני ואנסה את האיש, שכן עלול השטן להעמידו בנסיונות כבדים שבהם לא יוכל לעמוד, ועלול להיכשל חלילה". ואכן הסכימו בבית דין של מעלה, כי אליהו הנביא ירד ויעמיד את המוכסן בנסיון.

ומה עשה המוכסן, לאחר שנתן את כספו לאלמנה, והוא עצמו נותר חסר כל? בלבו גמלה החלטה לצאת ולנדוד בדרכים, מעיר לעיר ומעיירה לעיירה, "אולי יחוס עלי ה' יתברך, וישלח לי בדרך זו הצלחה" קיווה היהודי. הוא יצא לדרך, צעד וצעד, עד אשר עם ערוב היום התקרב לפאתי עיר כלשהי, כשירדה האפלה, נכנס לעיר, ולהיכן פונה יהודי בהגיעו לעיר זרה? כמובן, אל בית הכנסת, אך בטרם נכנס לבית הכנסת, גמר אומר בלבו, שלא יבקש מאיש לחם לאכול ומקום ללון בו, וזאת למרות שעיף ויגע היה מעמל הדרך, ובמשך היום כולו לא בא דבר מאכל לפיו.

כשהחלטתו נחושה, נכנס אל בית הכנסת, נטל ספר בידו, ישב בצד והחל ללמוד מתוכו, שקוע היה בלימודו, ולפתע ניגש אליו יהודי זקן, הרים את עיניו וראה, כי הזקן שלפניו אדם נכבד ונשוא פנים. "שלום עליך ר' יהודי", ברכו הזקן, "מנין אתה, ומה מעשיך בעירנו?" שאל היהודי הזקן. סיפר לו האורח מנין בא, והשנים החלו מגלגלים בשיחה, עוברים מענין לענין, תוך כדי דברים סיפר האורח על המאורע האחרון שארע לו בעיירתו.

נפעם הקשיב הזקן לסיפורו של היהודי האורח, וכשסיים הלה את דבריו, אמר לו: "יש לי הצעה בעבורך" הצעה? – פניו של האורח גילו התעניינות מרובה, והזקן המשיך: "ברוך ה', עשיר הנני ורכוש רב לי, הצעתי היא: אתן לך מכספי סכום כסף שממנו תוכל לפרנס את משפחתך כל ימי חיך, אבל בתמורה עליך למכור לי את זכות המצוה שעשית עם האלמנה והיתומים שבעיירתך. בטוח אני שאודות לכסף שאתן לך בוודאי תצליח, בעזרת ה', להתבסס, ואז תוכל לקיים עוד מצוות רבות כגון זו!"

משל ונמשל

המשיח אלמים

משל למנהל עסקים גדול שקם בבוקרו של יום ולתדהמתו, הוא מגלה כי הפך להיות אילם. הוא אינו מסוגל להוציא מפיו אפילו הגה קל. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו, הוא אינו מסוגל לנהל את עסקיו ולדבר עם חבריו. ידידיו ובני משפחתו ניסו לעזור לו בכל דרך אפשרית. נדרו אל מרכזי הרפואה הגדולים, אל מומחים בעלי שם עולמי, אולם הם לא הצליחו להושיע ולו במעט. התיישב האיש בביתו וסירב לצאת אל העולם, לשוב לעסקיו ולנסות להסתדר בשפת הידיים. אט אט התרחקו ממנו מכריו וידידיו. כך ישב סגור בביתו, פניו נכאות ולבו שבור. החיוך שהיה נסוך על פניו דרך קבע, נמחה כליל ולא נותר ממנו זכר. לאחר חודשים של שברון לב עמוק, שבהם איש אינו מבקר בביתו ואין דורש בשלומו, נשמעה דפיקה על הדלת. בפתח עמד אחד מחבריו הותיקים, שהגיע לבשר לו, כי זה עתה שמע שלעיר הגיע רופא מומחה, ואולי דרכו תצמח הישועה. האיש שכבר שבע מרופאים ותרופות סירב לשמוע. ורק לאחר שכנועים והפצרות נאות לנסות את מזלו שוב. הגיע האיש אל הרופא מלווה בידידו שהיה לו לפה, והסביר לרופא את שארע לו. הרופא העמיק לבדוק את הגרון ואת קנה הנשימה, וגילה כי מדובר בחיידק נדיר שהתיישב על קנה הנשימה. "אתן לך כדורים. הקפד נא לטול שני כדורים בבוקר ושניים בערב. בעוד שבועיים ניפגש שוב". אסיר תודה על התקווה שנטע בו הרופא, ביקש האיש לשלם, אך הרופא מיאן לקבל מידידו כסף באומרו: "אם רק תשוב ותבשר לי כי שב אליך כח הדיבור, יהיה זה בעבורי התשלום הגדול ביותר". שב האיש לביתו, נטל את הכדורים כדברי הרופא, והנה, ראה זה פלא, כעבור ימים מספר שב קולו כאחד האדם. תחילה דיבר בלחש, אך אט אט גבר הקול, עד ששב להיות כבתחילה. שמחתו לא ידעה גבולות, ובהודיה לבורא עולם על כל הטוב שגמלו אסף את ידידיו ואת בני משפחתו, ויחד עמם ביקש להודות ולהלל על הנס שראה. התאספו הידידים שמחים יחד עמו, ותוך כדי המסיבה ביקשו לשמוע בפרוטרוט את כל פרטי התרחשות הנס. נענה האיש לבקשתם והחל מתאר את כל התהליך הארוך – ההלם הראשוני, ההתרוצצויות והנדודים מרופא לרופא, תקופת האכזבה הקשה והמרירות. תוך כדי כך החל לתאר את הרופא שהעלה ארוכה למחלתו. הוא תיאר בלעג את דמותו המגוחכת, את עיניו הקטנות המתרוצצות בחוריהן, את רגליו הארוכות ואת אפו העקום. המשיך ותיאר את אופן דיבורו המצחיק והמגומגם. כל זאת לקול צחוקם של הנאספים שנהנו לשמוע את ידידם, שכשרון דיבורו שב אליו משעשע את הנוכחים בתיאוריו העסיסיים. העומד מן הצד ועיניו פקוחות, משתומם על המראה ותמה. כלום אין זה כפיות טובה וחסר לב ללגלג על איש חסדו?

הנמשל: כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה, מעשים טובים ועבודת השם. ויש בני אדם, שנוטלים את הכח הגדול שניתן לו, ומשתמשים בו נגד מי שבראו, בדברי לעג וכפירה רח"ל, ובלשון הרע וברכילות.

ברגע הראשון נדמה היה לו, לאורח, שהוא חולם, הנה זימן לו הקב"ה סיוע כה מהיר, כמעט פצה את פיו לומר: "אני מסכים", אך כהרף עין חלפה מחשבה אחרת במוחו, והוא שמע את עצמו אומר: "לא אוכל להסכים להצעה, אם ה' יתברך זיכני לקיים מצוה כה חשובה מתוך מסירות נפש של ממש, לא אסכים למכור את מצותי זו בעד כל הון שבעולם.

אם כן, ניסה הזקן לשנות את הצעתו, "מכור נא לי מחצית מהמצוה שלך, ותמורת זאת מוכן אני להעניק לך מחצית מכל הכסף שברשותי. גם להצעה הזאת סירב האורח, "אינני מסכים למכור מחצית ממצוותי" אמר בפסקנות. הזקן לא התייאש, "אנא", הפציר, "מכור נא לי חלק כלשהו מהמצוה שלך, ואפילו רק מאית ממנה, אל תדאג, אשלם לך בעבור זה כאילו מכרת לי מצוה שלמה!". "לא! לא!" ענה האורח. "אינני מוכן למכור אפילו שמץ מהמצוה, בשום פנים ואופן לא אמכור, ואינני חפץ לשמוע עוד את הצעותיך".

בוזה הרגע קרב אליו הזקן ועל פניו חיוך. "דע לך", כך אמר, כי אני הוא אליהו הנביא, מן השמים נשלחתי להעמידך בנסיון, ואתה, לא רק שוכית לקיים מצוה כה חשובה, אלא עמדת בנסיון בשלימות, וסירבת למכור אפילו חלקיק קטן ממצותך. האורח נעץ בוקן הניצב לפניו עיניים משתוממות, אך הזקן המשיך בדבריו: הודות למצוה שקיימת, ובזכות זה שעמדת בנסיון, תוכל לבחור לך אחד משלושת הדברים הללו: אריכות ימים לך ולאשתך, עושר והצלחה מרובים, או שמה ברצונך בבן, שיהיה צדיק וקדוש. בלי להסס השיב האיש בוחר אני בבן זכר, עד היום לא זכינו אשתי ואני להיפקד בבנים, ומה בצע לנו באריכות ימים או בעושר כשאין לנו בנים?.

והזקן הלא הוא אליהו הנביא אמר: ובכן, בעזר ה' יולד לכם בן צדיק וקדוש, אשר יאיר את העולם בתורתו וביראתו, אולם הדבר יתקיים בתנאי אחד: עליך ועל אשתך להיות נעים ונדים בגלות כל ימי חייכם. לאחר שנמלך האיש באשתו הסכימו שניהם לקבל את עול הגלות.

לא ארכו הימים ובן נולד ליהודי ולאשתו, שמו של הבן נקרא "מנחם", לאמר: זה ינחמנו, ואותו מנחם אינו אלא הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב זיע"א שהאיר את העולם בתורתו ובצדקותו.

צ'ין אדם לחברו

עצה להימנע מכעס

הרה"ק מוגסטינין זיע"א היה נוהג, שאם קרה והיה לו שום כעס על יהודי מישראל, לא היה פונה אליו באותו היום, אלא היה ממתין עד למחרת ואומר לו: "אתמול היה בלבי הקפדה עליך".

הידבק במידותיו של הקב"ה

שאלו את הגה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א למה אין הוא קובע לו "שעות קבלה" קבועות שבהן יענה לפונים אליו? השיב רבה של ירושלים: יהודי צריך לדבוק במידותיו של הקב"ה, אנו אומרים בברכת המזון: "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה" בלי שעות קבלה.

הקרבת קרבן מנחה בימינו

פעם נקלע הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א לשוק ביערוסלב, והיה מהלך בין העגלונים ובודק את טיב הקש והתבן שבאוצרם. עבר על פניו ידידו הרה"ק רבי שמעון מיערוסלב זיע"א ושאלו: רבי, מה מעשיו בשוק של העגלונים? אמר לו רבי משה לייב: עזוב את ה"רבי" שלי ואת ה"רבי" שלך, ובוא עמי ונישא חבילת קש לביתה של אלמנה ענייה שאין לה מצע של קש להשכיב עליו את גופה השבור. וילכו שניהם יחדיו הני שני צדיקים קדושי עליון, וישאו את הקש בכתפיהם, וכל העם רואים וזוים ומפנים להם מקום. בדרך הילוכם אמר

רבי משה לייב: אילו היה בית המקדש קיים היינו מביאים עולות ונסכים, עתה אנו מביאים קש, ומעלה עלינו הכתוב כאילו קיימנוהו עם כל הכוונות של הקרבת קרבן מנחה.

מידת הוותרנות

משפחתו של הגה"ק רבי אליהו לאפיאן זיע"א גדלה, והיה צורך לעבור לדירה גדולה יותר. באותו זמן קשה מאד היה להשיג דירות, ורק לאחר יגיעה רבה עלה בידם סוף כל סוף למצוא דירה מתאימה במחיר לא גבוה. שכרו עגלון והטעינו את כל הרהיטים והמטלטלים על העגלה שתעבירם לדירתם החדשה. בהגיעם לפתח הדירה החדשה, פנה אל רבי אליהו, שנראה מותש, אדם ואמר לו: דע לך ר' אליהו, את בתי אני עומד להכניס לחופה, חיפשתי דירה בכל העיר ולא מצאתי דירה אחרת אלא את זו בלבד. והנה באת אתה והקדמת אותי. דע לך, אם אתה נכנס לדירה, אצטרך לעכב את החתונה. בני הבית ששמעו את הדברים, החלו לטעון על עזותו, משפחה מרובת ילדים מצאה לה דירה, גמרו וסיכמו עם המשכיר, מה לו כי ילין עלינו? אך רבי אליהו שמע את הדין והדברים, ולאחר דקות מספר הפר את שתיקתו, פנה לעגלון וציווה עליו: בבקשה, לא לפרק את המטענים, עליך להסיענו חזרה לדירתנו הישנה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ד' מרחשון הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד ב"ר אלימלך (חובת התלמידים – תש"ד)

יום שני ו' מרחשון

הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים ב"ר אברהם (תש"ד)

יום שלישי ז' מרחשון

הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד דאבראמיל ב"ר אברהם (נחלת שמעון – תלמיד ה"חווה" – תקס"ד)

הרה"ק רבי יהודה צבי אייכנשטיין מראזאלא ב"ר משה מסאמבור (תר"ח) הרה"ק רבי נתן דוד משידלאבצי ב"ר ירחמיאל (תרכ"ו)

יום רביעי ח' מרחשון

הרה"ק רבי דוד מיאגליניצא ב"ר נתן (תקנ"א)

הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מסקווירא ב"ר דוד (תר"פ)

יום חמישי ט' מרחשון

רבי אשר בן יחיאל (הרא"ש – ה"א פ"ח) הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי מפשעווארסק (תקנ"ג)

הרה"ק רבי יוסף הלוי אוטנברג אב"ד קאזיווע (חתן העט"צ – תרי"ד)

הרה"ק רבי שמואל טייטלבוים מגורליץ ב"ר אלעזר ניסן (תרמ"ט)

יום שישי י' מרחשון

גד בן יעקב משבטי יה (ב' אלפים – שכ"א) הרה"ק רבי אריה לייב אויערבאך מסטאניסלוב ב"ר מרדכי (תקי')

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רבינוביץ שליט"א
מ"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף הדר"ס על המצוות.

קפנדריא בבית הכנסת (ב)

- א) הנכנס לבית הכנסת להתפלל בפתח הראשון, מצוה שיצא אחרי התפילה בפתח השני. (שו"ע או"ח סימן קנ"א סעיף ה', ובמשנה ברורה שם ס"ק כ"א)
- ב) גם לדבר מצוה מסתבר שאסור לעשות קפנדריא לבית הכנסת. (ביאור הלכה שם בד"ה לקצר דרכו)
- ג) גם לבית המדרש אסור לעשות קפנדריא. (ערוך השלחן שם סעיף ח')
- ד) לעבור דרך חצר בית הכנסת כדי לקצר את הדרך, מותר. (שם)

שואל ומשיב בהלכה - פירים וחצובות - חלק א'

מה הדין כאשר גלש מהסיר ונשפך חלב או מרק בשרי על הכיריים?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה:

גלש מן הסיר ונשפך חלב או מרק בשרי וכדומה על הכיריים, אין לבשל באותו מקום מהמין השני עד שינקה היטב את מה שנשפך. **מקורות:** ברמ"א (יו"ד סימן פז ס"ו) מבואר שאסור לחתות תחת קדירה של עכו"ם שיש לחשוש שמא יש בו בליעות של בשר וחלב. וא"כ כשהרגילות היא שגולש על הגז בין מבשר בין מחלב, מאחר ועירוי מבשל כדי קליפה, אסור לערות עליו מים רותחים ישר מהקומקום החשמלי, וכל שכן אם יש הצטברות של בשר וחלב הנראה בעין. וביד אפרים כתב, הטעם שאין נזהרים מליקה מאפר של הקדירות ולערבם רותחים יחד מפני שכבר נתייבש לחלוות של המאכל בתוכו, ולכן לפעמים אפשר שמדינא כבר אין עליו איסור בישול.

באופן שבלוע בכיריים בשר וחלב שעברו עליהם מעת לעת והכיריים היו נקיים שלא נותר ממשות בעין, ונפלה שם חתיכת בשר חמה, לא נאסרה. **מקורות:** היות והבלוע נותן טעם לפגם. כמבואר בשו"ע (יו"ד סימן צג ס"א): אם שהה מעת לעת קודם שבישל בה, הוה ליה נותן טעם לפגם ומותר התבשיל, אבל הקדירה אסור לבשל בה לא בשר ולא חלב. ע"כ.

גם כאשר הבלוע בחצובה בשר וחלב שלא עבר עליו מעת לעת, והחצובה והסיר יבשים, מותר להניח את הסיר על גבי החצובה. אולם באופן שהקדירה רטובה כגון, שגלש מהסיר על החצובה שבלועה בבשר וחלב בני יומן, הרי שעל ידי הלחות תבלע הקדירה מבליעות האיסור. **מקורות:** רמ"א (יו"ד סימן צב ס"ח). אולם אם הבליעה אינה בת יומה אין לאסור גם בכהאי גוונא. ראוי בבית להקפיד תמיד לנגב את תחתית הסיר לפני שמניחים על הכיריים, בכדי למנוע חבור על ידי הלחות בין החצובה הבלועה באיסור לבין הסיר.

פריעת חוב

פעם נסע הגאון רבי יצחק זאב ידלר זצ"ל (מח"ס 'תפארת ציון' על מדרש רבה ואביו של המגיד הירושלמי, הגאון הרב בן ציון ידלר) בשנות צעירותו, בעגלת סוסים מלאה אנשים. והנה לפתע נעצרה העגלה על אם הדרך, והסוסים לא רצו לזוז. העגלון החל להכות את הסוסים בשוט שבידו בחוזקה, ללא הועיל - הסוסים נשארו עומדים על מקומם.

ביקש העגלון מחלק מהאנשים לרדת מן העגלה כדי להקל על הסוסים, אולם גם זה לא הועיל. גם כאשר החל העגלון להוריד את המשא מעל גביהם, הדבר לא עזר. ירד רבי יצחק זאב לנסות ולהבין, על מה ולמה הסוסים מסרבים לזוז ממקומם, שכן לא נראית כל סיבה בעליל. והנה לתדהמתו, הוא רואה לפניו איש אחד שהכירו, אך זה כבר כמה שנים, שאותו אדם התבקש לבית-עולמו, והוא עומד ומחזיק ב**רסן הסוסים ואינו נותן להם ללכת הלאה**. ניגש איפוא רבי יצחק זאב אל האיש ושאל אותו: "מה לך פה ומי לך פה? מדוע אתה מחזיק בסוסים?".

ענה לו האיש: "כזכור לך, בוודאי, שלוויתי ממך פעם סכום כסף ולא פרעתי לך, ועתה אין לי מנוחה מזה, ולכן באתי לבקשך שתמחול לי". אמר לו רבי יצחק זאב: "הרי כבר זה הרבה זמן, שכבר מחלתי לך את החוב, ואם כן מה לך פה?". אך האיש המשיך וטען, כי בפנקס שבו רשומים החובות, עדיין רשום החוב ולא מחוק. **הבטיח לו רבי יצחק זאב למחוק את החוב. או-אז נעלם האיש מעיני ר' יצחק זאב, והסוסים המשיכו בדרכם.**

זהירות מגזל

רבה הראשון של העדה החרדית בירושלים, הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה ממונה על קופה מיוחדת – אשר ממנה היו מסייעים לבני ירושלים להשיא את ילדיהם. באותם הימים העניות הייתה נחלת הכלל, והדלות ניכרה מכל פינה. כל אדם אשר היה זקוק לסכום כסף בכדי להשיא את ילדיו, קיבל מן הקופה, סך של ארבע זהובים! **מדובר סכום גדול מאוד באותם הימים, אשר סייע להורים להשיא את ילדיהם בכבוד.**

פעם אחת, עמד רבי יוסף חיים עצמו להשיא את בתו, אולם לא רצה לקחת בעצמו מקופת העזרה. המתין רבי יוסף חיים, אולי שאר הגבאים הממונים יזכרו לתת לו את ארבעת הזהובים, אולם הדבר נשכח מליבם. משראה רבי יוסף חיים, שאינו מקבל עזרה, הלך וביקש הלוואה מאחד מעשירי ירושלים.

העשיר שמח על שהזדמן לו לעזור לרב הנערץ, והלווה מיד את הסכום המבוקש. לאחר זמן נערכה החתונה ברוב עם. למחרת החתונה, נזכר אחד הגבאים בבהלה, כי שכחו לתת לרב את ארבעת הזהובים. רץ מיד הגבאי לבית הרב ביקש את מחילתו, והגיש לו את הכסף. "איני יכול לקחת סכום זה", אמר רבי יוסף חיים, "מטרת הקופה היא כדי לעזור לחתן ילדים, ולא כדי להחזיר הלוואות..."

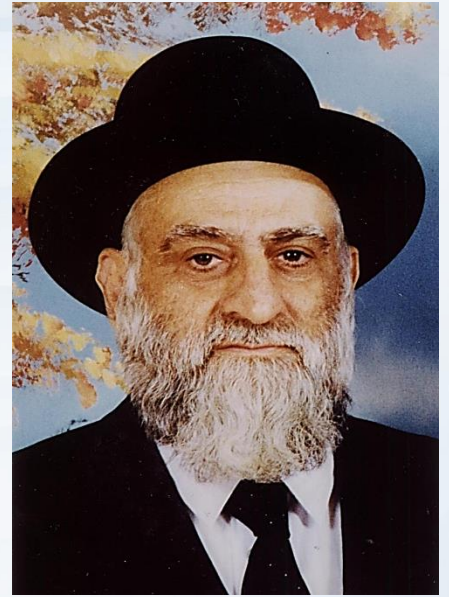
מינויים לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	הקדשת העלון ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לשאלות בהלכה נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)
---	---	---

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אליהו שרים זצ"ל

הגאון הרב אליהו שרים זצ"ל - נולד ב-י"א אדר ה'תרצ"ב (1932) בירושלים. בילדותו למד בתלמוד תורה 'בני ציון' בירושלים. בגיל שנים-עשרה שנים עבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. **בהיותו בגיל עשרים ואחת שנים בלבד הוסמך לשחיטה והוראה**. לאחר נישואיו שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' בקטמון. בשנת ה'תשי"ט (1959) עבר לתל-אביב. תחילה שימש כספרא דיינא בפתח תקווה (בביה"ד של הרבנים הגאונים ר' ראובן כץ ור' שמשון קרליץ). בשנת ה'תשכ"א (1961) פתח סניף של ישיבת 'פורת יוסף' בתל אביב (יחד עם ידידו ר' שלמה בן שמעון).

בשנת ה'תשכ"ב (1962) החל לשמש כרב שכונת 'מרכז מסחרי' בתל אביב. בשנת ה'תשכ"ח (1968) הקים את מוסדות 'תורה והוראה' בתל-אביב (השיעורים נמסרו ע"י רבני ישיבת 'פורת יוסף' הגאונים הרב שמעון בעדני ומרן הרב עובדיה יוסף). בשנת ה'תשד"מ (1984) לאחר פטירת חמיו, החל לשמש כאפוטרופוס ציון רשב"י. בשנת ה'תשמ"ז (1987) הקים תלמוד תורה וגן. מגיל חמישים למד קבלה מפי הגאון המקובל ר' שמואל טולידאנו. **ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר**. נפטר לאחר מחלה בכליות ב-ד' חשוון ה'תשס"ב (2001) בתל-אביב. חי כ-69 שנים. ציונו בבית העלמין ירקון. בשכונת ידדיה בתל אביב נקרא רחוב על שמו.

אביו: ר' עזרא (מקים, ר"מ ומנהל ישיבת 'פורת יוסף'). **אימו:** מרת עדינה זריפה (בת ר' יצחק שרים, מגדולי חכמי חלב). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' רפאל עבו, ראש אבות בתי הדין בתל אביב. נישא בשנת ה'תשט"ז (1956)). **מרבתי הגאונים:** אביו ר' עזרא, ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' משה עדס (רבו המובהק), ר' אפרים הכהן, ר' יעקב עדס, ר' שאול ענתבי, ר' מנצור בן-שמעון, ר' נתן סאלם, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' יעקב כהן, ר' שבתאי אטון, מרן ר' עובדיה יוסף, ר' שמואל טולידאנו (רבו בקבלה). **חברותא:** הרשל"צ הרב הגאון מרדכי אליהו.

מתלמידי הגאונים: ר' אברהם יוסף (רב העיר חולון), ר' יעקב זמיר (דיין בבית הדין הרבני הגדול), ר' יוסף הדנה (רב עדת האתיופים בארץ), ר' זמיר כהן (יו"ר ארגון הידברות), ר' יוסף שעשוע (פוסק הלכה), ר' מיכאל עבו, ר' שמעון מלכה (אב"ד בת"א), ר' עזרא עטיה (נכד ראש הישיבה הגאון הרב עזרא עטיה), ר' דוד טופיק. **ילדיו:** לרב ארבעה בנים ושתי בנות. ביניהם - ר' מתתיהו (מכהן כראש ישיבה וממלא מקום אביו בהקדש הספרדי במירון), ר' דביר (ר"מ בישיבת 'תורה והוראה'), מרת עדינה (נישאה לר' מיכאל עבו, ראש כולל). **מספריו: ידעת אליהו** - תשובות בהלכה וחייושי תורה.

פ עם בחוה"מ סוכות, נכנס אברך לביקור חג אצל רבינו. היה זה לאחר שכבר סיימו המבקרים הרבים לפקוד את בית רבינו. האברך האריך רבות בשיחתו עם רבינו ולכן התאחרה השעה. בניו של רבינו, שידעו את חולשתו של רבינו סידרו בינתיים את השולחן לארוחת הצהריים עד שילך אותו אברך כדי שרבינו יוכל לסעוד את ליבו. לאחר שהלך האברך, קם רבינו סר וזעף, ושאג מנהמת ליבו על בניו: **"היכן הוא כבוד התורה!?!"** כשראה שאינם יורדים לסוף דעתו אמר: **"האברך הבין שהוא מפריע כיוון שראה שמסדרים את השולחן ולכן הלך. אינני אוכל מסעודה של בזיון תלמיד חכם!"** ('ועל אליהו עמ' קס"ה)

ב אחת הפעמים ניגש לרבינו אחד מחשובי האברכים ושאלה חמורה בפיו בעניין אבן העזר, בה התחבט ודן עם שאר האברכים. נענה הצדיק בענוות חן ואמר: **"יש לי ב"ה ספריה גדולה. אענין שם בלי נדר היום אחה"צ, ואבדוק מי מדבר בעניין זה, ותוכל לעיין בזה"**. רבינו לא הלך באותו היום לביתו, מאחר ונזקק ללכת למספר מקומות בענייני הישיבה, ועד שעות הערב שהה בסידוריו. לקראת תפילת ערבית חזר רבינו לישיבה, ומיד פנה במאור פנים לאותו האברך באומרו: **"חיפשתי עבורך, ואכן כמה מגדולי האחרונים דנים בזה"**. ואמר לו את שמות הספרים והעמוד בו מתייחסים לנושא. בין השאר מנה את הספרים 'פתחי תשובה', ה'נודע ביהודה' ו'אגרות משה'. האברך הודה לו על טרחתו ואורו עיניו, ורק אחד מן האברכים שעמד בצד, שידע בדרך מקרה כי רבינו כלל לא הגיע לביתו עמד משתומם על ענוותנותו וגאוניותו של רבינו ושמר את סיפור המעשה בליבו. רק לפני מספר שנים לאחר פטירת רבינו סיפר זאת לבנו הצעיר. ('ועל אליהו ע"מ קצ"א).

ו יפר רבינו שהיה החברותא של הרשל"צ הגאון הרב מרדכי אליהו בישיבה שבאותם הימים הם היו יושבים ולומדים תורה מעת סיום תפילת ותיקין ועד אחרי חצות הלילה. והיו שניהם אוכלים פיתה אחת, לבן אחד וביצה אחת שהיו מחלקים אותה ביניהם חצי-חצי.

ב אחת הקהילות באירופה פרץ סכסוך עז לגבי המשך הישארותו של אחד מהמשמשים בקודש בביה"כ המרכזי שם בתפקידו, כשהקהילה נחלקה לשני מחנות. מרן הרשל"צ ר' עובדיה יוסף הכריע בעד הישארותו בפסק מנומק ששלח לקהילה, ורבינו עשה מאמצים רבים שיקיימו את הפסק. אך אש המחלוקת להטה בעוז. אחד מהעשירים התקשר לרבינו (מדובר באדם שהתנגד להישארותו של המשמש בקודש) ובפיו הצעה: **"חכם, מחר תיקח מטוס ותגיע הנה, ותגמור את העניין לרצוני, ואתן לך מאה אלף דולר!"**. רבינו השיב: **"אני מכור לבורא עולם ואי אפשר לקנות אותי בשום סכום!"**. ורק יעץ לו באריכות איך לסיים את המחלוקת וכך הושגה פשרה והשלום חזר אל מקומו.

יחד עם זאת הוכיח את העשיר קשות שהתנגד לקבל את פסק הדין של מרן באומרו: **"אתה אדם חכם, מה אתה משחק באש? כבוד התורה- היכן הוא?! כשיש פסק דין מרב גדול עושים מזה פלסטר?"**. הנדיב פרץ בבכי והסביר כי חלילה לא הייתה לו כוונה לפגוע בכבוד מרן ורק בגלל המחלוקת עשה כן וקיבל על עצמו לקבל את הפסק ולבקש את סליחת מרן. **עוד באותו הערב התקשר מרן לרבינו והודה לו על טיפולו בפרשה זו וסיומה**. ('ועל אליהו ע"מ קעט')

חובות צְרִיכִים לְשֵׁלֵם

'אמא, מה קורה איתך שם למעלה?', אך אמא אמרה שוב: 'לכי בבקשה לארון הספרים', ונעלמה.

אחותי התעוררה מהחלום בבהלה, החיזיון נראה כה ממשי ולכן הבינה, כי מדובר בחלום אמת. היא ניגשה אליי וסיפרה לי ברגש את כל אשר ראתה בחלומה.

"הבנו יחד, שאין זה סתם, אלא ישנו פה מסר ובקשה מאמא המנסה להעביר לנו מעולם האמת. הלכנו לבית של אבא וסיפרנו לו על החלום, כשאנו שואלות אותו: 'אבא, אולי אתה יודע, מה מיוחד בארון הספרים, שאמא מבקשת ממנו לגשת אליו?'."

אבא חשב קמעה ואמר: 'הדבר היחיד שקשור אליה הוא הקלסר שהותירה אחר פטירתה, אך אין מה לפתוח ולהביט בו, שהרי עברתי על כולו מיד אחר פטירתה וקיימתי את כל מה שביקשה בו, אך אם אתן לא רגועות – אתן יכולות לפתוח אותו ולבדוק!'."

"ברגש וברעדה פתחתי ביחד עם אחותי את הקלסר וראינו את כתב ידה של אמא, ימים ספורים לפני פטירתה, וראינו, כיצד היא מבקשת לשלם לכל מיני מקומות ואנשים חובות שלא הספיקה לשלם בחייה, כשליד כל אחד מהם סימן אבי 'וי' על כך ששילם זאת בעצמו."

"אלא, שלפתע ראינו שורה אחת, בה לא היה מסומן 'וי'. בשורה זו היה כתוב בכתב ידה של אמא: 'לשלם עבור שיעור כושר', כשלצד השורה כתבה אמא את הסכום הנדרש לשלם, ואף למי יש להעביר את התשלום."

"מיד רצנו להראות זאת לאבי, שקפץ ממקומו בבהלה ואמר: 'אוי, אכן שכחתי לטפל בזה, לכן לא סימנתי את זה ב'וי', מפני שבאותו הזמן רציתי, שאתן תלכו לשלם זאת, ונעלמה בקשה זו מזיכרוני'."

ליבנו הים בפראות מהתרגשות ומיד רצנו לשלם את החוב לאותו שיעור כושר. אותה אישה הביטה בנו והודתה לנו באומרה: 'אכן, אמכם הייתה חייבת לי סכום זה, ועל אף שמצבי דחוק, לא מצאתי לנכון לפנות אליכם בשל מצבכם הרגשי לאחר פטירת אימכם'. היא אכן לקחה את הכסף ואנו סימנו 'וי' גדול בקלסר. ומאותו יום, הפסיקה אימי לבוא בחלום."

כמה חשוב לעבור את העולם הזה בלא להותיר חובות לאחרים. אין זה מובן מאליו, שבבית דין של מעלה יתירו לבעל חוב להופיע בחלום ולבקש מקרובי משפחתו, שישלמו את חובותיו, שכן גם לזה צריך זכויות מרובות!

להלן סיפור מצמרר ומרגש המעובד מתוך 'משפחה', אותו סיפרה בעלת המעשה בעצמה, ממנו ניתן ללמוד עד כמה עלינו להיזהר, לבל נותיר אחרינו חוב כלשהו, שכן למעלה אין מנוחה לנפטר החייב חוב כלשהו. ולהלן סיפור המעשה:

"נולדתי לאמא מיוחדת במינה. אמא שתמיד היתה מסודרת ומאורגנת בצורה מדוייקת להפליא. לכל דבר אצלה היה מקום מסודר, ותמיד היא הייתה כותבת במחברת או בפתק את המטלות והפעולות, שעליה לעשות ולסיים באותו יום ובאותו שבע."

"והנה, לפני מספר חודשים הרגישה אימי כי היא מתקרבת אל נקודת הסיום של חייה. היא כבר לא הייתה צעירה, וכשראתה שמצבה הבריאותי מידרדר, הבינה, כי בקרוב עתידה היא לעזוב את הפרוזדור של העולם הזה, ולהגיע אל הטרקלין הגדול, הלא הוא העולם הבא."

"בשל כך ומפני היותה מסודרת, החלה לערוך קלסר גדול ומסודר, שבו היא מונה וכותבת את כל הדברים, שהיא מבקשת לסדר אחר פטירתה. ככה הייתה אימי, מסודרת עד יומה האחרון ועד הפרט האחרון."

"את הקלסר העבה הניחה למשמרת בארון הספרים וביקשה כי מיד לאחר פטירתה יעיינו בו ויטפלו בכל האמור בו. לאחר זמן קצר מאוד, אכן התבקשה אימי לבית עולמה. לא היה לנו קל כלל ועיקר, אך היא ממש הכינה אותנו ליום זה."

"מיד אחר פטירתה פתח אבי את הקלסר, שהותירה וגילה בו בקשות ומטלות רבות אותם ביקשה שישלימו עבורה אחר פטירתה: לשלם למספר אנשים כסף, שלא קיבלו ממנה, ולומר לכמה אנשים אחרים דבר מסוים, שרצתה שידעו ועוד מספר עניינים."

"אבי היקר התמסר בכל נפשו לעניין, כשהוא עובר מטלה אחר מטלה, ומסמן 'וי' בסיום השלמת הבקשה. אנחנו, הילדים התעניינו לדעת מה כתבה וביקשה אמא, אך כאשר ראינו שאבא לקח זאת על עצמו כדי לקיים את בקשת רעייתו, הסרנו זאת מליבנו ונתנו לו להסתדר עם כך לבד, מפני שסמכנו עליו."

"היה זה לאחר כחצי שנה מאז פטירתה של אימי. אחותי חלמה חלום מצמרר: בחלומה היא רואה את אמא ע"ה כשפניה מוארות באור זוהר. שלווח ורוגע ניכרים על פניה."

"אחותי פנתה אליה בהתרגשות ואמרה: 'אמא, אמא, מה שלומך? איך את מרגישה?'. אך אמא לא ענתה, אלא היא פשוט אמרה: 'לכי בבקשה לארון הספרים'."

"אחותי לא הבינה את פשר הבקשה, וחזרה על שאלתה:

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	ולד יחיאל בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	גאולה בת טובה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	מזל בת שמעון ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאל בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחה ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירוס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל	אסתר בת בלה ע"ה
נעמי בת נתן ע"ה	משה בן רוזה ז"ל	נעמי בת נתן ע"ה
מרים בת בלה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	ע"ה שני בת אסתר ע"ה
מסודר בת חביבה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	מסודר בת חביבה ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל	יונה בן סעדה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

אי ש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ד חשון תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 5:35 תל-אביב: 5:50 חיפה: 5:41 מוצאי שבת: ירושלים: 6:48 תל-אביב: 6:47 חיפה: 7:26

פרשת נח

הרחק משכן רע

תפילתה של הרבנית...

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל באחת משיחותיו: **הרבנית קנייבסקי** ע"ה אשת חבר לגאון רבי חיים שליט"א הייתה נוסעת מפעם לפעם אל אביה הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל. פעם אחת כשנפגשה שם עם אחיה רבי אברהם זצ"ל, אמר לה: "הנה כאן על הבלטה הזאת, היית עומדת כל יום מארבע לפנות בוקר וקראת תהלים".

אחת הנשים שהתלוותה אליה שאלה אותה בדרך חזור "למה הוא התכוון"? ניסתה הרבנית לבטל את הדברים באומרה: "שום דבר, זה סיפור ישן..." אך ההיא הפצירה בה, עד שלבסוף פתחה וסיפרה:

"**אבי** הגרי"ש אלישיב לא ענין אותו שום דבר בעולם חוץ מתורה, ואמי לא ענין אותה שום דבר בעולם חוץ מהדאגה שאבא ילמד תורה. בבית לא היה לחם לאכול, כפשוטו. אני, הבת הבכורה, למדתי הנהלת חשבונות, ומאחר שלא היה לי היכן ללמוד, רק אצל אנשים שחלשים בהשקפה בעניני אידישקייט, פחדתי מאוד מהשפעתם השלילית. על כן בכל בוקר לפני שהלכתי ללימודים, אמרתי במשך שעה ארוכה את כל ספר התהלים, והתפללתי מעומק לבי להשי"ת שלא אנזק מהם..."

אימתי "קמים ועוזבים"...

בעיר חיפה דרו שני יהודים שעמלו לפרנסתם והיו רואי חשבון. האחד התפרנס ברווח, והיה "ברומו של עולם" והשני התפרנס בקושי ובדוחק. הגיע הראשון שהתפרנס בכבוד, אל **החזון איש** ושאל: בחסדי ה' טוב לי בפרנסה, אך מתירא אני על חינוך הילדים בעיר זו שמא תשפיע הסביבה עליהם. השיב החזון איש: "אם כן קמים ועוזבים את המקום!" ואכן כך עשה, הוא עזב את חיפה, ויתר על הפרנסה ברווח והלך לדור בירושלים.

והנה גם השני שהתפרנס בקושי, בא לשאול את החזון איש בנוסח הבא: "פרנסתי בקושי, וברצוני לעזוב את חיפה, מה עלי לעשות?" מיד שאלו החזון איש: מה עם חינוך הילדים? השיב הלה: "מצד זה אני נמצא במקום טוב ליד בית ספר חרדי, אבל בגלל דוחק הפרנסה ברצוני לעבור לתל אביב". השיב לו החזון איש: "בשביל פרנסה לא עוזבים את המקום!"

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "מן הארץ היא יצא אשור ויבן את נינוה" (פרק י-יא)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומרדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם."

עד כמה גדולה ההשפעה השלילית שיש מהרחוב או מכל מקום טומאה אחר, אף על בני תורה מובהקים, ניתן ללמוד מהפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך... ושבית שביו וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה..." ופירש"י: "לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור".

וזה תמוה מאד: הרי לא מדובר כאן באדם פשוט ובוודאי לא בעבריו מועד, אלא בצדיק גמור כפי שאמרו חז"ל בגמרא (סוטה מד): על הפסוק המדבר ביוצאי המלחמה, שלפני היציאה מכריזו הכהן מי האיש הירא ורך הלבב - שירא מעבירות שבידו, אף עבירות דרבנן, כגון שסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש. והיינו שמי שנשאר להלחם, זה האיש שלא מוצא בעצמו עבירות לא דאורייתא ולא דרבנן, וא"כ, היאך יתכן שחוזר מהמלחמה עם אשת יפת תואר שע"ז אמרו חז"ל לא דברה תורה אלא נגד יצר הרע, הרי כל ימיו נלחם נגד היצה"ר וניצחו, ומה קרה לפתע שאינו יכול לו?!

אלא אמר על כך הרבי **מקוצק** שהתשובה לשאלתנו כלולה במילים "כי תצא" שכן ברגע שהאדם, אף הצדיק ביותר, יוצא מבית המדרש. יוצא ממקום תורה וטהרה ומתודע ל"רחוביות" שישנה מחוץ לבית המדרש, בזה עלול להיות מושפע, ליפול ולהתדרדר עד שאול תחתית, וממילא לחזור עם אשת יפת תואר, עד שצריך היתר מיוחד מהתורה לסייע לו שיוכל לעמוד נגד היצה"ר כדי שלא יאבד לגמרי. עד כדי כך גדולה השפעת ה"חוץ".

ומצינו בגמרא (סוטה ב.) "כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". שכן עצם הראיה בקילקול, כבר יש בה כדי להשפיע השפעה שלילית על הרואה, על כן יזיר עצמו מן היין.

ומביא הגרא"א דסלר זצ"ל (במכתב מאליהו ח"ד) בשם רמ"מ מויטבסק זצ"ל שדוקא זה שראה את הסוטה בקילקולה, הוא בסכנה להכשל באותו קילקול. ומוסיף הרב דסלר בביאור דבריו, משום שהראיה אף בלי מעשה יש בה כדי לקבוע את הרושם בלב שמחשבתו הטובה תהפך לרעה, כי מכיון שעדיין אין לבו מתוקן עלול להפגם מראיתו.

עלון השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמתם של

רבי שמואל זאב הלוי בן ר' שלמה הלוי זולפסון ז"ל נלב"ע יום ב' דחוד"מ סוכות

הרב שלמה בן ר' חיים רינגר ז"ל נלב"ע כ"ה תשרי

מרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשון

ה. נ. צ. ב. ה.

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו-יג)

ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח-ו).

אמרו חז"ל במד"ר (בראשית לא-ה): איזהו חמס ואיזהו גזל? א"ר חנינא: "חמס" אינו שוה פרוטה. "גזל" - שוה פרוטה. וכך היו אנשי דור המבול עושים: היה אחד מהם מוציא קופתו מלאה תורמסים, והיה זה בא ונוטל פחות משוה פרוטה וזה בא ונוטל פחות משוה פרוטה, עד מקום שאינו יכול להוציא ממנו בדין. אמר הקב"ה: אתם עשיתם שלא כשורה, ואף אני אעשה עמכם שלא כשורה."

ולכאורה תמוה: אם כל חומרת עוונם מוגדרת שעשו "שלא כשורה", מדוע נקנס עליהם עונש כה חמור של מיתה?!

ונראה לבאר עפ"י המפרשים, משום שבמחשבתם היה לגזול הרבה, ועשו תכסיס כדי לפטור עצמם מחיוב השבה, ולכן גזלו פחות משוה פרוטה. שאי אפשר להוציאו בדיינים. באופן זה זממו לגזול את כל ממונו של הזולת, וחמור הוא מגזל רגיל, לפי שבזה אין כל סיכוי שישוּבו בתשובה. לפיכך דן אותם הקב"ה בעונש כה חמור, משום שלגויים - שלא כמו ישראל - מצרף הקב"ה את מחשבתם הרעה למעשה.

הרמב"ם (פ"א מגזילה ה"א) פסק: "כל הגזול את חברו שוה פרוטה עובר בלא תעשה שנאמר "לא תגזול". ממשיך הרמב"ם וכותב (בהלכה ב) "ואסור לגזול כל שהוא דין תורה".

וטעון ביאור: מדוע דוקא בגזל שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגזול ולא בפחות מפרוטה? זאת ועוד: אם כן, שבפחות מפרוטה אינו עובר, מדוע אסור לגזול אף כל שהוא?

ובאמת שגם החינוך (מצוה רכט) סובר כן, שאיסור דאורייתא לגזול אפילו כל שהוא (ומקור דין זה בגמרא סנהדרין נז). אבל הלאו ד"לא תגזול" אינו חל אלא בשוה פרוטה. ומסביר החינוך טעמו של דבר: "כי התורה לא תחייב אלא בדבר שהוא ממון, ופחות משוה פרוטה אינו נקרא ממון. אבל מכל מקום אסור הוא דבר תורה, כמו חצי שיעור שאין לוקין עליו והוא איסור דאורייתא".

אמנם מפירוש רש"י (סנהדרין נז. ד"ה צערא) ניתן ללמוד טעם אחר, מדוע פחות מפרוטה אינו בלאו ד"לא תגזול" והוא דמכיון שכתוב "לא תגזול" וכתוב "והשיב את הגזילה", משמע, שרק דבר שהוא בר השבה נקרא "גזל", וממילא פחות משוה פרוטה, כיון שאינו בר השבה - שהרי איש ישראל מוחל על כך, לכן אינו בתורת "גזל" ואינו עובר על "לא תגזול" [ובזה ההבדל בין ישראל לבן נח כמו שביאר רש"י (סנהדרין נט. ד"ה משום) בזה הלשון: "אלא שפחות משוה פרוטה אינו נחשב גזל בעיניהם שעוברין על מדתן שרחמנין הם ומוחלין על דבר קל אבל בני נח אכזרים הם"].

ואולם בספר **יד המלך** (על הרמב"ם הל' גניבה) תמה על רש"י מנין לו לדרוש כן? ויתכן לבאר שרש"י דרש זאת מסברא שאם התורה ניתקה את הלאו לעשה, והקדימה את העשה ד"והשיב" ללאו, ראייה שהלאו הוא כעין העשה.

ומכל מקום יש איסור גזל גם בפחות משוה פרוטה, משום שיש צער לנגזל, אף שמוחל לאחר מכן. [כך הבין הגר"י קניבסקי זצ"ל (בספרו **קהילות יעקב** סנהדרין סימן כה) בדברי רש"י, ודלא כהבנת המנחת חינוך (מצוה קל) שמה שפחות מפרוטה אינו בר השבה, אין זה מטעם מחילה אלא מגזירת הכתוב].

לאור האמור יובן מדוע הגזל פחות משוה פרוטה אינו צריך להשיב וכפי שכתב הרמב"ם (פ"א מהלכות גזילה הלכה ו): "הגזל פחות משוה פרוטה אעפ"י שעבר, אינו בתורת השבת גזילה" [וכפי שדייקנו לעיל ברמב"ם שאף לאו ד"לא תגזול" אינו עובר]

ונמצאנו למדים שיש לכך ב' טעמים: א) משום שהנגזל מוחל על פחות משוה פרוטה. ב) כל מצות השבה היא כשיש שיעור ממון, והיינו רק בשוה פרוטה ישנו דין ממון ובפחות מזה אין בזה שיעור ממון שיחוייב להשיב ומכל מקום אסור מן התורה כדון חצי שיעור באסורין.

ולכאורה ישנה נפקא מינה בין ב' הטעמים הללו: א) באופן שגזל פחות משוה פרוטה מחרש שוטה וקטן דלאו בני מחילה הם, לפי הטעם הראשון

זהירות בממון הזולת...

מעשה שאירע אצל כ"ק האדמו"ר מגור זצ"ל בעל הבית ישראל בערב יום הכיפורים, בעת "שחיטת הכפרות" של האדמו"ר, הביא לו בחור מלא חופניו חול ל"כיסוי הדם" מבנין סמוך שעמד באמצע הקמתו. התרעם הרבי על מעשיו וסרב להשתמש בחול זה, כשהוא מוכיחו ושואלו האם נטל רשות מן הבעלים של חומרי הבנין לקחת את החול.

כיוצא בזה, כאשר הביאו לרבי (בשנת תש"ו) סכך לסוכה שנלקט בשטח ההפקר על ציר הגבול בין יהודים לערבים, סמוך לשכונת "שיך ג'ראח", לא הסכים הרבי להשתמש בו מפני החשש שמא יש לו בעלים.

פאר ישראל

נקי כפיים ובר לבב...

כשהלך פעם הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל לקנות קמח שמור לאפיית המצות, ביקש שילוו לו כסף. והנה לתמיהתו של המלוה, מיד לאחר שקנה בכסף ההלוואה את הקמח, באותו מעמד פרע את החוב מכיסו.

הביע המלוה את פליאתו: "אז היה ברשות הרב כסף?!" "לא אמרתי שאין לי" הגיב רבי בן ציון. המשיך המלוה לתמוה: "אם כן, מדוע הוצרכתם ללוות ממני?"

השיב לו רבי בן ציון: "הלא תבין, אמנם יש עמדי כסף, אבל מה מקורו? מעבודתי בישיבה! איני בטוח שאין בו חשש גזל.. אולי איחרתי לפעמים ואולי איני מלמד בכל כוחי. והרי הרמב"ם פוסק (בהלכות שכירות פ"ג ה"ז) שפועל חייב לעבוד בכל כוחו. ובמצה גזולה יש בעיה. אבל עכשיו שקניתי בכסף ההלוואה, אין בכסף זה שום חשש. כעת פורע אני את החוב, והכל בא על מקומו בשלום..."

יגילו במלכם

"פרוטה של גזל מכלה את כל

הממון"...

שנה אחת אירע משבר כספי גדול בארה"ב ורבים מהעשירים שם הפסידו חלקים גדולים מהונם. שני יהודים נכנסו אז לביתו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ושאלוהו: מהו הלקח שיש ללמוד מהמשבר הכלכלי הנוכחי בכל העולם?

השיב הרב שטיינמן: "נסתרים דרכי ה', ואין אנו יכולים לדעת שום דבר מלבד מה שכתוב במפורש, והוא הנוגע לנו. כתוב בספר חסידים כי מי שמעורבת בנכסיו פרוטה של רבית או פרוטה של גזל, ואפילו של עכו"ם, שהרי גזל עכו"ם אסור מן התורה. אזי מפסיד את כל ממונו. והדבר נכון לא רק לגבי זה שגזל או לקח את הריבית, אלא גם לכל מי שהכסף הזה מגיע לידי, זה מכלה לו את הכל".

וכשאמר פעם הרב שטיינמן לעשיר שירד מנכסיו את דברי ספר החסידים הללו, הגיב הלה בתקיפות: "גזל! אין בנכסים שלי! אמר לו הרב שטיינמן: "רבית גם היא גזל"... בצאתו לחש העשיר לבן ביתו של הרב שטיינמן: "פעם בשעת מצוקה עסקית, נטלתי הלוואה גדולה ברבית קצוצה ממש..."

רבי אהרן לייב

המשך איסור גזל

יהיה חייב להשיב שהרי הנגזל לא מחל ולפי הטעם השני פטור.

כפיים "קטורות" מאחור...

על גודל זהירותו של הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל בממון הזולת סיפר אחד מסוחריו ד' המינים את המעשה הבא:

לפני שנים היה מוכר ארבעת המינים ובזמנים ההם לא היו מוכרים סטים של הדסים באריזות פלסטיק באופן שעבודת הבחירה היא איזו מהאריזות לבחור, אלא היו מביאים כמויות של הדסים בדליי מים, וכאשר שולפים בחוסר זהירות עלולים לתלוש עלים להדסים אחרים שנמצאים בדלי.

ונה אותו סוחר שם לב שכאשר רבי אברהם היה בא לקנות אצלו את ההדסים, כשהיה מתקרב לעמדת המכירה היה מניח את שתי כפות ידיו מאחוריו כשהם אחוזות זו בזו, ותוך כדי עמידתו באופן זה, ביקש מהמוכר שיוציא לו ויבחר לו, ואילו הוא היה נזהר לא לנגוע בהדסים.

אגן הסהר

ב) כשהנגזל אינו יודע מהגזילה, והוא כיאוש שלא מדעת שאינו יאוש, לפי הטעם הראשון חייב בהשבה שהרי בפועל לא היתה מחילה. ולפי הטעם השני פטור [ובאמת כבר נסתפק בזה המחנה אפרים האם באופן זה חייב להשיב או לא]

ג) צירף לחצי פרוטה שגזל, עוד חצי פרוטה וקידש אשה בפרוטה, לפי הטעם הראשון הוא שלו והאשה מקודשת, ולפי הטעם השני אף שפטור מהשבה, מכל מקום הרי חצי פרוטה היא של הנגזל ואינה מקודשת.

ד) הגוזל חצי פרוטה היום וחצי פרוטה למחר, לפי הטעם הראשון אין צריך להשיב שהרי בכל פעם מחל לו ולא מצטרף. אך לפי הטעם השני מצטרפים הגזילות יחדיו וחייב בהשבה [ועדיין נסתפק בכעין זה הפני יהושע (קידושין מו.) האם צריך להשיב.]

ענוה וצניעות

לנהוג בענוה ובעניעות עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ושם אחיו יקטן" (פרק י-כה)

וכתב רש"י: "יקטן - שהיה עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו". גם על נח מבואר בגמרא (עבודה זרה ו: ובפירוש רש"י שם) שהיה עניו ושפל רוח. ויתכן כי מסיבה זו ניצל מן המבול ככתוב: "ונח מצא חן בעיני ה'". וזאת מחמת ענוה שהיתה בו ככתוב במשלי (ג-לג) "ולענוים יתן חן" וכפירוש הגר"א: ולענוים השומעים חרפתם ואינם משיבים, מכניעים את עצמם לכל אדם בעולם ואין רודפים אחר הכבוד, "יתן חן". הקב"ה יתן חינו בעיני הבריות. ושנינו באבות (פ"ג-ג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו".

ידועה אמרת חז"ל (ברש"י) יש דורשים [את נח] לשבח ויש דורשים לגנאי. ופלא הוא: אם מעלת ענוותנותו כה גדולה ואפשר לדורשו לשבח למה לדורשו לגנאי?! ואולי יש כאן רמז להגדרתו של החובת הלבבות (יחוד המעשה פ"ה), מהי ענוה אמיתית שהיא מדת "ההשתוות", שבעיני העניו שוים השבח שמשבחים אותו והגנאי שמגנים אותו, ואין הבדל ביניהם אצלו. וזהו שרמזו על נח, שיכל להכיל בענוותנותו את ב' הדרשות הללו, כאחת.

את הפסוק במשלי (כב-ד) "עקב ענוה יראת ה' עושר וכבוד וחיים" פירש רבינו יונה ז"ל: "יש מעלה גדולה מן העושר והגבורה והחכמה והיא הענוה, כי עקב ענוה יראת ה' שהיא מעלה עליונה, וגם יזכה בה האדם להצלחת עניני העולם הזה שהן עושר וכבוד וחיים".

על דוד המלך דרשו חז"ל בגמרא (מגילה יא.) "ודוד הוא הקטן" - הוא בקטנותו מתחילתו ועד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה.

ותמה הגר"ש שברדן זצ"ל (בהקדמתו לספר דעת תורה למהרש"ם זצ"ל): בשלמא מה שאמרו ש"הקטין עצמו במלכותו", מובן. שאכן יש בזה חידוש ומעלה גדולה שהקטין עצמו במלכותו, אבל מה שאמרו שבקטנותו הקטין עצמו, לכאורה לא מובן, איזה מעלה מיוחדת יש בזה? זאת ועוד: מה הלשון "הקטין עצמו", הרי פשוט שיקטין עצמו בפני הגדולים ממנו בחכמה!?

אלא נמצאנו למדים - אומר הגר"ש - שבאמת רוב בני אדם אינם מקטינים את עצמם אף לפני מי שגדול מהם בתורה! (וממילא גם זאת מעלה גדולה היא, שנאמרה על דוד המלך ע"ה).

וזה הביאור בגמרא: כשם שבקטנותו, כשהקטין את עצמו לפי מי שגדול ממנו בתורה, הלא ידע כי הוא באמת הקטן ואין לו במה להחשיב את עצמו, כך במלכותו הקטין את עצמו לפני מי שגדול ממנו בחכמה. הוא לא הרגיש חשיבות בעצמו כלל כאילו היה הקטן ממש... לפיכך זכה דוד ונאמר עליו "וה' עמו" - שהלכה כמותו בכל מקום!

"כדי שלא יגרשוני בחרפה"...

בנעוריו, הגיע פעם הצדיק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל לברודי. האנשים שלא הכירוהו לא נהגו בו כבוד, ואף לא היה מי שיזמינו לארוחה או ללינת לילה.

נכנס רבי יצחק אייזיק לבית המדרש והחל ללמוד בהתמדה. כך למד כל אותו הלילה, נודע הדבר לגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל. הוא ניגש למחרת לרבי יצחק ושאל אותו: הלא אמרו חז"ל "באתר דלא ידעי, שרי למימר צורבא מרבנן אנא" [=במקום שלא מכירים את האורח מותר לגלות עצמו שהוא תלמיד חכם כדי שידאגו למחיתו] מדוע לא גילה זאת מר והיינו מכבדים אותו ודואגים לצרכיו!?

השיב לו רבי יצחק אייזיק: כך מפרש אני את דברי חז"ל: "באתרא דלא ידעי" - במקום שאין אנשים יודעים תורה הרבה - "שרי למימר צורבא מרבנן אנא" - מותר להגיד זאת, שכן מי יכול להזים דבריו? אך לא כן בעיר ברודי, עיר החכמים והלומדים, אם אגיד "צורבא מרבנן אנא" ומיד יבחנו אותי, הרי יגרשוני בחרפה מן העיר כי יאמרו ובצדק, שאין אני אלא בדאי ורמאי.

חס"מ

"מיצוקתי גדולה יותר"...

כ"ק האדמור רבי יחיאל דנציגר מאלכנסדר זצ"ל בענוותנותו הרבה, היה משנן לעצמו ולאחרים שבאו להסתופף בצילו, כי הוא אינו ראוי לאיצטלה זו ששמו עליו...

בשנה הראשונה להיותו אדמו"ר, הגיע בערב יום כיפור השכם בבוקר לבית המדרש וקרא בקול חנוק מבכי: "אחי ורעי, אתם באים אלי במצוקת לבכם אולם מצוקת לבי גדולה יותר, כי אני צריך לשוב בתשובה. הייתי צריך ללכת לכל האכסניות שבעיר אשר בהם מתאכסנים החסידים שבאו אלי, ולבקש מהם שיתפללו עלי. ועתה כיון שכולם נמצאים כאן הנני מבקש מכם שתתפללו עלי שאוכל לחזור בתשובה שלימה".... כל הקהל שמילא את בית הכנסת פרץ בבכי נרגש.

מגדה"ח

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

להתחיל מהתחלה! הרב נפתלי וינברג

המעלה הבולטת ביותר שיש לבן-אנוש זהו **כח הדיבור**. הוא כה משמעותי עד שנאמר עליו **"מִוֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן"** (משלי יח, כא) ברור שהמוח האנושי והנשמה האלוקית ניצבים מעל כח הדיבור, אך אלו כוחות פנימיים נסתרים. הכוח החיצוני הבולט ביותר הוא כוח הדיבור.

כל השתלשלות מצב העולם ב-5779 שנותיו, ומיליארדי מיליארדי ברואיו, תלוי היה בכח הדיבור של חוה. מילה מיותרת אחת שהוסיפה - לפיו נאסר עליהם גם **לגעת** בעץ - הוא שהוביל לחטא הקדמון, ולכל מה שבעקבותיו. נמצא שכאשר מניח אדם רסן לפיו, הוא מתקן בכך לא רק את עצמו כי אם את הקלקול הראשון של העולם כולו!

* * *

הגר"א גם מציין שם את התאוות. ישנה עובדת יסוד - המובאת בספרים הק' - שבכוחה לשנות את הסתכלות האנשים על הנושא, ולהחדיר בהם כוחות במלחמתם: כאשר יש לאדם נטיות תאוות מסוימות, הרי זה עשוי להצביע על העובדה שהוא נכשל בדיוק בתחום זה בגלגול קודם. לשם כך הוא נשלח כעת לעולם דווקא עם נטיות אלו, על מנת לתקן זאת אחת ולתמיד. **וזהו, בעצם, עיקר תפקידו הפרטי והאישי בזה העולם!** כאשר יודעים זאת הרבה יותר קל להתמודד.

רוב האנשים לא מודעים לעובדת יסוד זו, או שלא מתבוננים בה ו"חיים אתה" מספיק. החיים שלנו גדושים בגורמים רבים מספור אשר עשויים להסיח את הדעת מתפקידנו העיקרי. הכוונה הן לענייני חול ורשות, ואף לענייני קודש ומצווה. גם מי שמשקיע את כל עתותיו בתורה ותפילה, חייב להיות מרוכז מול **המטרה הפרטית** לשמה נשלח לעולם. וכדי לגלות את המטרה הפרטית לא זקוקים לנביא: החיסרון שלי - הוא הוא הדבר!

מדובר כמובן ב"עבודת חיים", לא במשהו שמנצחים אותו בשיטת ה"זַבְּנָג וגמרנו". אבל צריך להתחיל - ומתי אם לא עכשיו בתחילת השנה החדשה והטהורה? הגר"א הציב לנו יעד ברור של השקעה גדולה, אך עם רווח כפול ומכופל הן בגשמיות והן ברוחניות!

מי שישכיל לבחור בדרך זו בטוח כמעט ב-100% שיצליח בכל אשר יפנה, ובכל מקרה - התחושה הטובה והנפלאה של המניח רסן לפיו שווה כל השקעה! הדבר נכון תמיד, ובפרט בתקופה הקרובה של הבחירות. מי שישכיל להחליט מראש לשמור על פיו ולשונו, לעולם - לעולם! - לא יתחרט על כך!

שנה חדשה. התחלה חדשה. אויר סתווי צלול... רקע טוב לטהרה שהשתפכה על העולם ועל כל אחד מאתנו בימים הנוראים שחלפו עלינו לטובה - בראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה ושמיני עצרת!

אבינו שבשמים בוחן כליות ולב, וכל מי שעשה תשובה וקיבל על עצמו ברצינות לשנות כיוון, להשתפר, בוודאי נסלח לו העבר כלשון הכתוב במשלי (יג) **"מוֹדָה וְעֹזֵב יִרְחָם"**.

המצופה מאתנו כעת לצאת לדרך, מצוידים בכוחות החדשים, להתחיל את השנה ברגל ימין בשמחה ובטוב לבב. אין זה מקרה שחג הסוכות - זמן שמחתנו - נקבע בתום הימים הנוראים, אלא שכך יש להתחיל את השנה: בשמחה!

אמנם, למרות שהקב"ה מחל על חטאינו, עדיין נדרשים מאנשים כל מיני תיקונים להשלמת הכפרה. לפעמים זה מחמת חטאים שבגלגול קודם, או מחשבונות אחרים הידועים רק בשמים. כך או כך, תיקוני הנפש כרוכים לפעמים בתעניות וסיגופים או יסורים שונים - כמבואר בספרים הק' לכל עבירה בפרוטרוט. והסבל שאדם חווה באותם סיגופים, הם המכפרים ומתקנים אותו.

אמנם עדיין מדובר בסבל! בקושי ואי-נעימות לא מבוטלים!

האם יש פתרון אחר?!

* * *

כן! הסוד התגלה לפני כ-200 שנה.

רבינו אליהו קרמר גילה אותו, ולפיו יכול אדם לא להסתגף, לא להתייטר בתעניות, אלא להשיג את אותם תיקונים - ויותר! - בדרך אחרת לגמרי. דרך שתשפר את אישיותו, שתיתן לו ולכל הסביבה שלו להרגיש טוב!

רבינו אליהו קרמר הנזכר, אינו אלא **הגר"א מווילנא** זי"ע ששמו הולך מסוף העולם ועד סופו. וזה לשונו באגרת שכתב למשפחתו:

"עד יום מותו צריך אדם להתייטר - אבל לא בתעניות וסיגופים - רק ברסן פיו ובתאוותו וזהו **התשובה**... וזה יותר מכל התעניות וסיגופים בעולם. וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולין לשער, ובזה יכופר לו כל עוון וניצול משאול תחתית".

* * *

הבה נרד יותר לעומקה של העצה הנפלאה שהוא מעמיד לפתחנו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

עלון השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמות

הרב ישראל ב"ר אהרן זצ"ל פריימן

"משכיל אל דל"

נלב"ע ז מרחשון ה'תשע"ב

גיליון מס' 302 פרשת נח
תשע"ט שנה שישית

גליון זה יוצא
לזכות ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל הענינים

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פשט על הפרשה

"ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל" (ובא)

תיבות אשר יאכל לכאן מיותר. והנה גבי טו"א כתיב ג"כ מכל האוכל אשר יאכל ודרשו בגמ' יומא פ' א' אוכל שאתה אוכלו בב"א זו כביצה שאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה וברכות מ"ט ב' אמרו דכביצה הוא כדי שביעה והנה נח הכניס בתיבה אוכל בשביל כל הבע"ח ובודאי לא הכניס כמה שיכולין לאכול כי מאה תיבות לא הי' מספיק רק הכניס כדי שביעה לכל בע"ח (שידע מספר הבע"ח) ויתכן שידע ג"כ שמשפט דור המבול י"ב חודש [ואע"ג שאמרו במדרש שהתפלל שהקב"ה יוציאו כבר מהתיבה היינו משום שלא ידע ממש באיזה יום] וזהו מכל מאכל אשר יאכל דהיינו כביצה מכל מאכל. ואע"ג שיש בע"ח גדולים ויש קטנים כבר הקשו כעין זה ביומא פ' ב' כל העולם כולו בככותבת ועוג מלך הבשן בככותבת ותי' קים להו לרבנן דבהכי מייבא דעתו מיהו עוג מלך הבשן פורתא וכ"ע טובא וה"נ לענין שביעה.

"קח לך מכל מאכל אשר יאכל וגו' והי' לך ולהם לאכלה"

ראיתי שהעירו הא קי"ל בגיטין ס"ב א' דמאכל בהמה קודם לאדם והול"ל והי' להם ולך לאכלה. ונראה דכשהאדם מכין מאכל ודאי צריך להכין של אדם קודם שאם לא יהי' לו לשניהם ודאי אדם קודם ורק אח"כ כשיש לו לשניהם ובא לאכל יש להקדים הבהמה. ועו"ל דדין זה דמאכל בהמה קודם לאדם אי"ז אלא בבהמה שלו, אבל כאן לא היו הבהמות של נח רק שעליו היה מוטל ליתן להם אוכל ובכה"ג אין דין להקדים אכילת הבהמה לפני אכילתו שלו עצמו.

"מכל מאכל אשר יאכל"

משמע דמאכל שאינו נאכל לא הכניס לתיבה וקשה א"כ מהיכן יש היום מיני צמחים שאינם ראויין לאכילה והרי נשמדו כולם והאיך זרעום. ונראה דבכלל כל מאכל נכלל גם רפואות כמו דמצינו גבי אשה דרפואות בכלל מזונות (כתובות נ"א א') וכתוב מכל מאכל וכל הצמחים יש בהם סגולות ורפואות כדאי' במדרש (אוצר מדרשים עמוד ת' ועוד מדרשים).

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"מקומו המיוחד של רבינו שליט"א"

בחודש תשרי - ירח האיתנים התפלל רבינו רוב החודש בבית הכנסת 'לדרמן'. אלא שהפעם השתנה דבר. עד לחודש זה קבע רבינו את מקומו (בקומה ב') בצד בית המדרש, בצד צפון סמוך לכניסה ולפני הקיר (כדין המזבא בשו"ע שלא יהיה דבר חוצץ בינו לבין הקיר). ובחודש זה עבר רבינו להתפלל בקידמת בית המדרש, בצד מזרח צפון, סמוך לכניסה הישירה שמביתו ואף הגשר. במקום בו נערכים הבריתות מידי יום.

אחד המתפללים רצה מאוד לשבת על מקומו הקודם של רבינו, הוא פנה בבקשה אל גבאי בית הכנסת שמעונין לקנות מקום לכל השנה, את המקום הזה בדווקא. הגבאים נטו להסכים אלא שאז החל ויכוח תורני בין המתפללים התלמידי חכמים.

בשו"ע יו"ד סימן רמ"ב נפסק כי יש איסור לשבת במקומו של רבו, ויש נדון בפוסקים מה הדין אם יש לרבו כמה מקומות או יש לרבו מקום שאינו קבוע, וכן בגדר מקום קבוע' של רבו.

והנה זה בודאי שאם רבו היה לו מקום קבוע ועבר למקום קבוע אחר, אין על המקום הראשון שום דין ובודאי אפשר לשבת שם, אבל בנדוננו המקרה שונה, כי המקום שרבינו שליט"א ישב בו שנים רבות הוא מוכר וקבוע, וגם מקום שאינו רגיל בבית הכנסת, כי הוא בצד ואינו מקום ישיבה, ורק לכבודו של רבינו הפכו אותו למקום ישיבה, מעתה, אפילו אם עובר לשבת במקום אחר, המקום שייחדו עבורו נשאר, ויתכן שאין זה כבוד לשבת במקומו, ומאידך, יש לצדד להתיר, כי כיון שהוא שליט"א יושב במקום אחר אין שום סיבה להחמיר על מקומו הראשון (והביאו ראיות לכאן ולכאן, ואין מקומו כאן).

שני גבאי בית הכנסת עלו אל מעונו של רבינו שליט"א לשאול אותו כדת מה לעשות. תשובת רבינו היתה: איני רב, וכל אחד יכול לשבת במקום שלי....

לא היתה ברירה, ושלחו ת"ח אחר לשאול, מה עושים במקרה של ת"ח שהיה לו מקום קבוע ועבר מקום וכו' וכנ"ל, כאן השיב רבינו: מעיקר הדין אין שום שא"ל, בודאי מותר, אבל מכל מקום לא ראוי לשבת שם. (נדגיש כי כמובן אין ללמוד מעובדא זו - הלכה למעשה).

מברכת עט 188
י'מחק 8167812

פגשה היומית

"בדין הגשה במנחה"

מנחות ס' א' מתני' ר"ש אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה. ולכא' צ"ב מה טעם הוא זה אדרבא אם אין בהן קמיצה וכולו לשמים הרי הוא חמור יותר ולמה נפקע מהגשה, וי"ל דענין הגשה משום דכל הקרבנות כהנים משלחן גבוה קזכו דנותנין להקב"ה והוא נותן פרס משלחנו לכהנים ובזבחים שיש בהן סמיכה ושחיטה וכו' ניכר שנותן הכל לגבוה ואחרי הזריקה והקטרה זוכה הכהן משלחן גבוה אבל במנחה אין עושה בה כלום ובמה ניכר שנותן הכל לגבוה שנראה שרק הקומץ נותן לגבוה ולכן אמרה תורה להגיש כל המנחה ובזה ניכר שנותן הכל לגבוה ואח"כ מקבל הכהן חלק השירים משלחן גבוה אבל במנחת כהנים ומנחת כהן משיח כיון שבלא"ה כולה נקטרת לגבוה אין כאן ענין להגשה ואין צורך להגיש זו דעת ר"ש ולכן ממעט לה.

(טעמא דקרא פר' צו ד"ה והכהן)

יסורים משמעותם וקבלתם והמסתעף

וישאר אך נח. - לבד נח, זהו פשוטו. ומדרש אגדה היה גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות. ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר (משלי יא לא) הן צדיק בארץ ישולם (רש"י).

מבואר, דנח היה צריך משהו כפרה, וכיון שהיה צדיק תמים, קיבל זאת כאן בעולם הזה - בכאבים הללו ו"הן צדיק בארץ ישולם". יש חולים שמחברים להם בקנה צינור לנשימה, שהוא מכביד מאד על החולה ומצער עד שקושרים ידיו כדי שלא ימשוך אותו מצווארו. לפני כמה ימים חיברו את הרבנית... ע"ה לצינור הזה שהסב לה צער רב. האחות בבית חולים היתה צריכה להעבירה מהמיטה לכסא ופרקה את קשירת ידיה, ולפני שהעבירה אותה, הלכה האחות למעט זמן, ואז הרבנית בהכרה מעורפלת שחררה את הצינור, וכאשר בעלה הגיע היה זה בליל שבת מצאה ללא רוח חיים כיון שצינור ההנשמה נותק. אין אנו יודעים חשבונות שמים. למחרת הגיב רבנו עוד: כל דעביד רחמנא לטב עביד, היא חסכה את היסורין.

אמרת. החפץ חיים מדבר כמה יסורין טובים למרק. וכן רבי אליהו לופיאן זצ"ל מדגים עד כמה בעולם הבא הייתה הנשמה חפצה למפרע ומצטערת מדוע לא היו לה יסורין נוספים שהיו מטים את הכף לזכות.

זה הכל נכון כאשר יש צורך ביסורים, ולא כאשר לא צריך את היסורים [והיא הייתה רבנית חשובה וצדקנית] אבא היה אומר לענין מה שאמרו רבי חייא בר אבא ור' אלעזר לא הן ולא שכרן [ברכות ה' ע"ב], קודם היסורים "לא הם" לא רוצים שיבואו, אבל אחר שכבר באו "לא שכרם" - אי אפשר להעריך ולשקול שכרם.

בת ט"ז סובלת מאד לסירוגין, כל פעם מענין אחר, וההורים שואלים על מה סובלת צעירה כזו?

העניין קשור לגלגול הקודם. ה"חפץ חיים" כותב [ע"ה מחנה ישראל ה"ב פ"א] כי יש בעלי מומים שיש להם צער וטענות - מדוע ולמה מגיע להם כך, ואינם יודעים שלפני ירידתם לכאן כאשר היו בעולם האמת, הם בעצמם התחננו שכך יהיה להם. כגון שרצו להענישם בעונשים כבדים נוראים, והם ביקשו שתינתן להם אפשרות לרדת שוב לעולם הזה לתקן את מה שקלקלו, אבל לא הסכימו שם למעלה לבקשתם, ושוב הם התחננו על כך והתקבלה הסכמה, אבל כיון שהם חששו שמא יקלקלו שוב, וישונו לעולם האמת עם מטען לא טוב ויענשו, הם עצמם התחננו שירדו באופן שלא יוכלו לקלקל, היינו שיבראו עם מום כזה שימנע מהם את העבירה. אמרתי לפני רבנו מה שמעתי בשם החזון איש: "יש בני אדם שבאים לעולם כדי לסבול" לא שמעתי את הלשון הזה, אבל זה נכון שיש שבאים לסבול - על גלגול קודם.

ספרתי על יהודי שסובל עגמת נפש נוראה במשך כמה שנים בעקבות הלשנה מאוסה עליו. רבנו פתח ואמר: זו כפרה לו, וככל שיש לו יותר עגמת נפש, כפרתו מרובה. ואמרו במדרש [ילקוט עקב תה"נ] על הפסוק "אשרי האיש אשר תייסרנו קה ומתורתך תלמדנו" - לכל אדם יש ייסורים, ואשרי למי שיוצא ידי חובת יסורין - בתורה, ולא עוד אלא שמקבל שכר עליו. כמו כן, הרבנו יונה אבות פ"ב מ"ז מבאר את דברי המשנה "מרבית תורה מרבית חיים" - כי בדרך הטבע אדם שעמל ויגע בתורה היה צריך למות בקיצור ימים ושנים ח"ו, כי אין מה שמקצר את ימיו יותר מן הדאגה, ואין דאגה יותר מן התורה, רק שיש מתנה מיוחדת שהתורה נותנת חיים [והדאגה של התורה היא תחליף ליסורים, אבל אינו מת אלא מרבית חיים].

בעקבות היסורין בני אדם מתפללים לה' בקשות שונות וחריגות, ומעשה שהיה

אלמנה רבנית זקנה (שרבנו מכירה) בקשה שאספר כי באמצע הלילה היה לה יסורים גדולים וחשבה שמוכנה לוותר על חלק מעולם הבא שלה כדי שכבר תפסיק לסבול, ואכן מיד פסקו הכאבים, ועכשיו מתחרטת על זה. והתפללה שה' יעזור שלא ירד מעולם הבא. וכעת שואלת כיצד להתייחס לדבר? אפשר שיש בזה ממש, ושאינן צריך לומר לה כלום.

היא אלמנה. ואם יגידו לה שאולי יש בזה ממש, יגרם לה צער רב, ומה לעשות? חשב רבנו והשיב (לה ובשילה): בכך שהתפללה והצטערה על הדבר די גם כן בכך, ואינך צריך לומר לה כלום.

נכנס ובא לחדר רבנו יהודי למשפחת גדולים ששנה ופירש, ויש לו צרות גדולות בענייני כספים והתאונן בצער על מצבו. שאלו רבנו האם שומר מצוות, הוא השיב "אני לא יכול לשמור את כל התר"ג מצוות לכן אינני שומר מצוות" אמר לו: זה לא תירוץ. הגיב הנ"ל: זה תירוץ רק לא נכון. אמר לו רבנו: זה לא תירוץ. אתה רואה שמלקים אותך מן השמים זה סימן טוב, כי רוצים שתחזור. ענהו היהודי: אבל זה יותר מדאי. אמר רבנו לעומתו: כל עוד שלא תחזור זה לא יותר מדאי.

אנשים נתקפים פחד וחששות ממקרים חריגים. לא כל פעם יש בחששותיהם ממש. פעמים הדמיון מטעה. ולכך יש את גדולי ישראל שבכל דור.

בקשו לשאול, אשה היתה בחתונה והורידה את הטבעות ליטול ידיים לסעודה, והניחם בצלחת וכאשר שבה למקומה הם נעלמו, ובו ביום למחרת הגיעה לביתה מבית הספר והנה יצא אדם אחד מביתה, והתברר שרוקן את כל התכשיטים, והמשפחה שבורה מצירוף הדברים מן השמים, וזה בית של יראים ושלמים ובעלי חסד. נגזר עליהם הוצאה כספית זו והשם לקח מהם באופן כזה של גניבה כפולה ובצורה זו. יותר טוב מלהוציא את הממונות על רופאים.

עש"ק וישלח י"ז כסלו תשס"ד. בתוך שבוע שבועיים קיבל ג' מכות בכסף - שנאבד כמה דברים, והוא נזהר במעשר ובדיני ממונות. זה שום דבר, נגזר עליו הפסד של סכום הנ"ל, ומה לי בב' שבועות מה לי בשנה.

(כל משאלותיך)

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק

חוט של חסד

הגליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א פרשת | נח | ד' השון תשע"ט (13/10/18) | גליון 591

גן עדן עלי אדמות? יותר קרוב ממה שאתה חושב!

הראשון הוא שאחדות בלי אמת ואמונה אינה אחדות וסופה להתפרק, ולכן אהרן שהיה 'אוהב שלום ורודף שלום' היה גם 'אוהב את הבריות ומקרבן לתורה' כי ידע שלא ייתכן שלום בלי קרבה לתורה הקדושה. ומכאן תצא קריאה גדולה לעסוק בהפצה ויישר כוח גדול לכל העוסקים במלאכת הקודש שהם הם המרבים שלום אמתי בעולם.

והמסר השני הוא שאדם חייב תמיד לחפש את האמת בכל כוחו ולהתנתק מהמניעות שחוסמות אותו מלקבל האמת. והרבה מניעות מקורן בקבוצה שאליה האדם משתייך. אל תיסגר בגלל שאתה שומע רב שלא משתייך לקבוצה שלך, אלא צריך לשמוע את האמת ממי שאמרה. אל תסתכל לאיזה זרם, או חסידות, או עדה משתייך האדם שמולך, אלא תבקש אך ורק את האמת. ואם אתה רואה שהדרך שלך לא מביאה אותך לחיי אמונה ודבקות בה', לשלום עם עצמך ועם סביבתך ולגן עדן בעולם הזה – תדע שאתה עוד רחוק מהאמת, ותמשיך לחפש ותקבל ותשמע מכל אדם עד שתמצא את האמת שתאיר לך את אור האמונה ואת אור אהבת ה' ויראתו.

חוזרים לגן העדן

ומכיוון שה' אוהב את האחדות והשלום נאחד את שני המסרים למסר אחד:

בפרשה הקודמת קראנו על חטא אדם הראשון ועל גירושו מגן עדן, והשאיפה של כולנו צריכה להיות

המשך בעמוד 3

ומדוע זה הפיזור היה לטובתם? כי רק כך היה להם סיכוי למצוא את האמת! כי אין לך מניעה כמו חברה רעה, כמו שאומר רבי נחמן בשיחות הר"ן (פ): "בני אדם יש להם כח למנוע ולהסית את האדם לרחקו מעבודת הבורא ומצדיקי אמת יותר מן היצר הרע..." והתיקון הוא הבדידות כמו שממשיך ואומר בשיחה הבאה (שם פא): "ודע, אם היה האדם לבדו ולא היה אצלו בני אדם אחרים למנוע, אף על פי שגם אז היו באים על האדם כל הבלבולים וכל המחשבות הטורדות וכל המניעות, אף על פי כן בוודאי היה מטה עצמו לדרך החיים כי סוף כל סוף היה מטה תמיד לדרך האמת..."

כל זמן שהייתה בין אנשי דור הפלגה אחדות להרע ולכפור בה', הם היו מושפעים ומוסטים, סגורים ולכודים בבית כלא מחשבתי שלא אָפְּרָה להם לחשוב על האמת, ולא היה להם סיכוי לחזור בתשובה. ולכן, עבורם הפירוד והבדידות, הם לא עונש אלא הם הרפואה, שכאשר יהיו לבד יתעורר בהם היושר הפנימי ויוכלו להתבונן ולחזור אל האמת.

לא המדרש הוא העיקר

יש כאן שני רעיונות יפים, אבל העיקר הוא שני המסרים החזקים היוצאים מהם למעשה:

הולכים נגד ה', לעולם לא תהיה אחדות ביניהם. הפירוד והמחלוקת הם רק עניין של זמן.

במוקדם או במאוחר כל העסק היה "מתפוצץ". כאשר ההצלחה הייתה צוברת תאוצה – היה מתעורר הוויכוח 'מי בראש', מי ינהיג את הקבוצה כולה, ואז כל הרע שבאותם כופרים היה מתגלה ויוצא החוצה בצורה המכוערת ביותר. מאבקי השלטון היו קורעים אותם לגזרים וגובים מהם מחיר דמים יקר. הקב"ה רק הקדים את המאוחר

שהיה מגיע בכל מקרה, ובוזא מנע מהם הרבה יותר צער בהמשך.

ועל זה מובא בתהלים: "יתפרדו כל פועלי אוון" ומבאר המלבי"ם שהפירוד הוא לא עונש מאת ה'

אלא: "טבע פעולותיהם הרעות תחייב להם הפרידה והעדר החיבור והקיום". ומובא בגמרא שקשר רשעים אינו מן המניין, וכך אומר גם הזוהר הקדוש שהרשעים מתחילים בחיבור ומסיימים בפירוד.

זה לא עונש. זו מתנה!

וניתן גם לומר יותר מזה. הפירוד שה' זרע בין אנשי דור הפלגה היה לטובתם. זה היה חסד גדול של ה' יתברך שסלל להם את הדרך לתיקון.

ההיסטוריה רצופה מחלוקות ומלחמות. כאשר היו רק שני אחים בעולם, כבר היו מריבות שהגיעו עד לרצח. בדור המבול הייתה שחיתות מוסרית גמורה שכמובן בלטה גם ביחסים שבין אדם לחברו, כמו שאומר רש"י 'הייתה מריבה ביניהם'. והנה בסוף הפרשה אנחנו פוגשים סוף אנשים שמצליחים להתאחד ולחיות בשלום זה עם זה ולהירתם יחד למשימה משותפת: "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" – אנשי דור הפלגה.

זו הייתה בחינה של שלום, כמו שאומר רש"י שמהם לומדים ש'שנוי המחלוקת וגדול השלום', ואמנם נקודה זו נזכרה לזכותם, ובגללה ה' לא כילה אותם לגמרי כמו שכילה את דור המבול – אך היה זה שלום להרע, לא שלום שמטרתו להתקרב לה', אלא שלום במטרה להתרחק מה', לחלוק עליו ולמרוד בו. ומה עשה להם ה' יתברך? ה' גרם לפירוד ומחלוקת ביניהם על ידי שבלבל את שפתם, וכך הפיץ אותם על פני כל הארץ.

זה לא עונש. זו התוצאה.

ונשאלת השאלה: הרי לכאורה השלום היה הנקודה הטובה שלהם, וה' כל כך אוהב ומחשיב את השלום, אם כן, מדוע עשה ה' פירוד ומחלוקת ביניהם?

החונן לאדם דעת זיכה אותו להבין שבאמת זה לא עונש, אלא זו התוצאה הישירה של מעשיהם הרעים. מדוע? כי כאשר בני אדם

המפתח לישועה תלוי בידיים שלך!

בשותפות קטנה למען הבחורים הצעירים אתה זוכה שכל התורה שילמדו בבית המדרש יהיה לזכותך!

02-5308000

המשך דבר ראש הישיבה

לחזור לגן עדן ולחזור להפוך את העולם הזה לגן עדן. לכן אם אתה עדיין לא חי בגן עדן, עליך לחפש ולדרוש ולבקש את האמת, עד שתגיע לקיום התורה והמצוות בדרך שבה תרגיש חיי אושר וגן עדן בעולם הזה; ואם אתה זוכה ברוך ה' לטעום את העונג של האמונה והתורה והמצוות, עליך להפיץ ולקרב ולזכות עוד ועוד יהודים לאור הנפלא שייטעמו גם הם מטעם החיים ויחיו בגן עדן עלי אדמות.

חיי התורה והמצוות, חיי האמונה – הם גן עדן. כל שבת, כל חג, חגי תשרי המתוקים, כל אחד בצבע ובריח ובטעם המיוחד שלו, כל מצווה, כל לימוד תורה – זה כל כך מתוק. זה ממש גן עדן. ואילו חלק גדול מאחינו בני ישראל עדיין נמצאים בגיהיני גיהינום. הגיע הזמן לעשות שלום אמתי בעם ישראל ובעולם כולו, על ידי שנפתח את השערים של גן העדן, קודם כול לעצמנו ולמשפחותינו ולאחר מכן לכל עם ישראל, שכל יהודי ייצא מהחושך, ישמח, וייגאל באמת בגוף ובנפש!

כולנו אנשי מכירות

כל אחד צריך להבין טוב: אם אין לך מה למכור, זה סימן שעוד לא קנית בעצמך. בשמיים ישאלו אותך "נשאת ונתת באמונה?" – אם לא הייתה לך אמונה, למה לא קנית? ואם הייתה לך, למה לא מכרת? כולנו בעולם הזה רק נושאים ונותנים. מבינים עוד קצת, טועמים עוד קצת, ומאירים לאחרים עוד ועוד.

מורי ורבותי, עם ישראל היקר, תאמינו לי שאין לי שום עניין לכתוב רעיונות. מה שכתוב לפניכם זה לא רעיון יפה, אלא זו דרך חיים. זה יסוד שצריך לשנות לאדם את כל הגישה לחיים, להפוך אותו למאבק של אמונה, לאיש מכירות "משוגע לדבר", שיהיה אוהב אמונה ורודף אמונה אוהב את הבריות ומקרבן לאמונה. תקנה אמונה מתוך שלום, בלי דעות קדומות ובלי מחיצות, עד שתחיה חיי גן עדן בעולם הזה, ואז תמכור אמונה בכל הכוחות עד שכל העולם הזה יהיה באמת גן עדן.

באת יפה ומבורך לכל בית ישראל.

שלום

דברי חכמים בנחת נשמעים

סיפור לשולחן שבת

השיבו לו כי זה הסדר ואלה הם חוקי המשטר. "בארצנו סובבים לא-מעט גנבים, גזלנים ורוצחים, וכדי שידעו הבריות להיזהר מהם, דרושה תעודה מזהה לכל אדם, כדי לדעת את מידת יושרו", הוסיפו היהודים והטעימו. "וגוי זה הוא-הוא המופקד על כל ענייני החוק והיושר?!", הביע את תמימתו המלאך בקול. "לא", נענו הסובבים, "מעל שוטר זה עומד מפקד המשטרה, והוא הנושא באחריות לסדרי-החיים בארצנו".

לא נחה דעתו של המלאך והוא הוסיף לתהות גם על טיבו של מפקד המשטרה. הוסבר לו כי מעל מפקד המשטרה עומד שר-המחוז הנכבד. "ומיהו אותו שר-המחוז?", חקר המלאך. "שר-המחוז התמנה על-ידי הקיסר ירום-הודו בכבודו ובעצמו!", השיבו לו. "ומה טיבו של הקיסר ירום-הודו בכבודו ובעצמו, שעל-פיו יישק דבר ובמצוותו ימונו שרים ושוטרים שתפקידם להשגיח על הסדר והיושר במדינה?", הוסיף המלאך לחקור ולדרוש.

התבלבלו מעט הסובבים מהשאלה הישירה, ובגמגום קל השיבו כי "הקיסר... הקיסר הוא גיבור מלחמה, אשר בכוחו ובגבורתו ניהל מלחמות גדולות, הרג את שונאיו, עד שכבש את המדינה כולה". מילא המלאך פיו שחוק ואמר: 'האם נסתתרה בינתכסם! איש אשר רצח רבבות בני-אדם ממנה שר-מחוז הממנה את מפקד המשטרה, העומד מעל השוטרים, שתפקידם להבטיח חיים מתוקנים של יושר וצדק במדינה?!'.

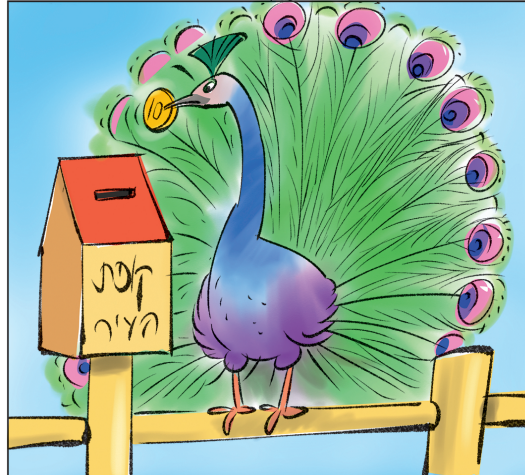
כל אותה שעה עמד המגיד קפוא במקומו והאזין לדברים בפנים חתומות. וכאילו צריך היה משל התוכחה הנוקב של רבי אייזל פירוש, משהבחין בכך ר' אייזל חרף פנה והשלים גם את הנמשל: "כבוד המגיד בא להטיף מוסר ליהודי סלונים, על שהם מוציאים מפהם דברי דיבה, רכילות ולשון-הרע, בעוד הוא-עצמו נכשל בעניין זה ממש, בהוציאו לעז על קהילה שלמה תמימה וישרה העושה רצון קונה בשמחה!..."

המגיד עמד על טעותו המרה ושינה דרכו בדברי תוכחה מתוך אהבת ישראל תמימה, ובמציאת נקודות טובות בכל בר ישראל.

אייזל חרף בסיפורו:
☆☆☆
מעשה באחד ממלאכי מעלה שירד לעולם הזה, ברצותו להכיר את בני-האדם. נזדמן המלאך לעיר גדולה; ראה את בתיה היפים, את בתי-החרושת, את גינותיה ופרדסיה

אתם ספר המידות! אייזל

מכתב אייזל

סגלה לבטל גאווה, לתן צדקה. [גאווה ו']

ואת כל שאר תענוגות העולם. מצאו הדברים חן בעיניו ונהנה הנאה מרובה. בינתיים נאספו סביב המלאך כמה יהודים, והוא סיפר להם כי הוא שמח מאוד להכיר את העיר הזאת, להתענג מיופיה ולפגוש את אישיה. לפתע ניגש אל המלאך גוי גס ופשוט, במדי שוטר, ודרש ממנו להציג תעודה מזהה. המלאך לא הכיר את שפתו של השוטר, ועל-כן לא הבין את דרישתו. פנה אל היהודים סביבו ובידר מה רצונו של השוטר. הסבירו לו היהודים כי הוא מבקש לראות תעודה מזהה, כדי לדעת מה שמו ושם-משפחתו, מהיכן בא ולאן פניו מועדות. תמה המלאך ושאל את היהודים המקיפים אותו לשם-מה צריך הגוי לדעת את שמו ואת סדר מסעו.

אל העיר סלונים הגיע באחד הימים מגיד מפורסם, זה נודע בכושר דיבוריו, תוכחותיו, וביכולתו המיוחדת להוכיח את הציבור ובכך לעוררו לתקן את דרכיו, ולהחזירם בתשובה. המגיד נהג לשלב בדרשותיו מעשיות ומשלים, שמשכו את אוזני השומעים וכבשו את ליבם, ואז, כשהכל היו שקועים בסקרנות ובמתיחות רבה להמשך דברי המגיד, ופרוש משליו, היה מפיק את הלחץ וממטיר על ראשיהם את אש תוכחתו בתוקפנות ועזות רבה ללא רחם.

שומעי לקחו של המגיד היו אז בעיניהם כלום, וגם אם מלאים הם מצוות כרימון, הרי שאחר דרשתו של המגיד היו אלו כאין וכאפס לעומת גודל עוונם וחסרתם. ליבם של השומעים היה שבר בקרבם, לשמע דברי המוסר והתוכחה. ומרב צער לא ידעו את דרכם לתשובה.

כאשר נודע בעיר סלונים כי המגיד הידוע ידרוש בבית-הכנסת המרכזי, התאסף קהל גדול להקשיב לדרשתו. גם המרא-דאתרא, רבי יהושע-אייזיק ספירא- 'רבי אייזל חרף', בא לבית-המדרש, בבקשו לתהות מקרוב על קנקנו של המגיד הנודע, שרבים הלילו ושיבחו את דרשותיו. משראה המגיד את רב העיר בתוך הקהל, החליט שלא לספר שום מעשייה בדירתו, אלא פתח את דבריו בכמה מאמרי חז"ל, וכדרכו בקודש החל לזרוק מרה בשומעים ולירות בהם דברי תוכחה קשים כגידים, על שאינם נזהרים במצוות שבין אדם למקום ובדברים שבין אדם לחברו, ועל שהם נכשלים בלשון-הרע ורכילות, מוציאים לעז איש על רעהו, ועוד כהנה וכהנה.

הקהל שגדש את בית-המדרש הקשיב לדברים בראש מורכן, כמי שמקבל נזיפה חמומה ויודע שהדבר מגיע לו. כל אותה שעה זע המרא-דאתרא על מקומו באי-נוחות. דעתו לא הייתה נוחה מסגנון הדברים החרוף ומהטון הקשה שבו נאמרו. נוהג היה הוא להנהיג את בני קהילתו ביד רכה, ואת דברי תוכחתו היה מעביר ברוך ונועם מתוך אהבת ישראל אמיתית.

לאחר שסיים המגיד את דרשתו, ניגש אל הרב כדי לשמוע את חוות-דעתו על דבריו חוצבי העלי והרושם שעשו על השומעים. הישיר אליו רבי אייזל מבט נוקב. "שמעתי כי כבודו רגיל לספר מעשיות בתוך דרשותיו", פתח ואמר, "ומכיוון שהפעם שינה ממנהגו ונמנע מלספר מעשייה כלשהי, אספר אני לו מעשייה" פתח ר'

קו האמונה
 לשמוע אמונה כל יום כל היום
 02-6444250
 להתחזק יחד עם הרב שלום ארוש שליט"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נח

כאשר נח יוצא לתיבה כתוב כך: "בעצם היום הזה בא נח שם חם ויפת ואשת נח ושלושת נשי בניו אתם אל התיבה".

נח נכנס אל התיבה הוא ומשפחתו הקרובה. אשתו, בניו וכלותיו. ומאידך גיסא אצל אברהם נאמר - "ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו, ואת כל רכושם ואת הנפש אשר עשו בחרן".

אברהם עוזב את ביתו, ואת מי הוא לוקח עמו, בראש ובראשונה את אשתו ואת בן אחיו לוט עד כאן זה ממש משפחתו הקרובה, אבל פה יש עוד תוספת "ואת הנפש אשר עשו בחרן", מי הם הנפשות האלה? אומר המדרש "אלו הם האנשים שהכניסם תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר אנשים ושרה מגיירת את הנשים".

אברהם אבינו כאשר יוצא לדרך הוא כבר לא יוצא לבד, יש לו פמליה שלמה של אנשים שהכניסם תחת כנפי השכינה.

זהו בעצם ההבדל התהומי בין נח לאברהם. נח אמנם היה צדיק, תמים, ירא אלוקים. אבל כל זה התבטא בינו לבין עצמו ובמשפחתו הקרובה. אברהם מלבד היותו צדיק ומגלה את האלוקים. דאג להפיץ את אור ה' בקרב הארץ.

מעתה יובן שפיר דברי המ"ד "אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום", בדורותיו של אברהם, באותם הנפשות החדשות שנכנסו תחת כנפי השכינה. בפריצת הדרך שהביא אברהם אבינו. לנח אין שום שייכות. ממש כלום.

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה

בדורותיו" (ו, ט)

יש לומר, דהנה יש חרדים רק בינם לקונם, ויש להיפך, שעושים צדקה וחסד ואינם מדקדקים בינם לקונם, אבל יהודי צריך להיות שלם ולא חצי.

וזה פירוש (דברים יח, יג) 'תמים תהיה עם ה' אלקיך'.

למה הדבר דומה, לכפרי שחתנו היה תלמיד חכם, וקודם סוכות בקש חתנו ממנו כשיסע לעיר שילך לרב ויקנה עבורו אתרוג הדר, וכן היה, וכשנסע בחזרה לביתו פגע בכפרי אחר מכפר הסמוך לו, וסיפר שהרב קנה עבור חתנו אתרוג הדר שאין דומה לו, ואמר לו השני גם לי נצרך אתרוג עבור חתני אשר לא פחות הוא במעלות מחתנך, ואמר לו כעת לא תשיג הדר כי האחרון אני קניתי בדמים מרובים.

אמר לו איעצך עצה טובה, נחלק האתרוג לשנים ואקח אני חצי, כי שמעתי שיכולין לברך בשותפות על אתרוג אחד, העצה העמוקה נכנסה ללבו ועשה כן, ולקח חצי מחיר אשר שילם בעדו ונתן לכפרי השני חצי אתרוג.

כשבא לביתו והראה לחתנו חצי האתרוג, מובן השחוק שהיה אז, הכפרי לא הבין מה החסרון אשר עשה, עד אשר חתנו הסביר לו

כי טוב יותר אתרוג שלם אף

כי אינו הדר כל כך מחצי הדר

שפסול.

כן אם אחד מקיים כל

המצות, הגם שאינו חסיד

לפנים משורת הדין, מכל

"אלה תולדות נח" (ו, ט)

תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (רש"י).

בעל ה'בית הלוי' אמר שכל ימיו התפלל שלא יזדקק לזכות של "ברא מזכה אבא".

"נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)

אחד מחסידיו של רבי יחזקאל מקוזמיר, טרם עלותו על כסא הרבנות, נכנס אל רבו ובקש ממנו ברכה ועצה להצליח להנהיג את עדתו בשלום ושלחה, עד שלא יהיה לאף אחד מבני הקהלה תרעומת נגדו.

אמר לו רבי יחזקאל: "על נח נאמר בתורה שהיה איש צדיק תמים, ובכל זאת אמרו חז"ל שיש הדורשים אותו לשבח ויש הדורשים אותו לגנאי. כי כל אדם שמכהן ברבנות ובתפקיד צבור ואין לו מתנגדים, פירוש הדבר שהוא עושה מלאכתו רמיה, מתנהג בחנופה ומאחז את עיני הבריות כדי לרכוש את לבם. אולם איש אמת שהצדק נר לרגליו, אינו נרתע ממתנגדים ואינו חושש מהם, אלא נושא בגאון את תפקידו בדרך התורה".

"בדורותיו" (ו, ט)

ברש"י: ויש דורשים אותו לגנאי.

ללמדנו שצדיק אף שיש עליו התנגדות אין זה אומר שיש בו פגם, כי גם נח שהתורה העידה עליו שהוא צדיק 'יש דורשים אותו לגנאי'.

(רבי אריה לייב משפאלי)

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה

בדורותיו" (ו, ט)

התורה הק' לא חוסכת בשבחים לפאר ולרומם את דמותו של נח, אבל בתוך דבריה היא מכניסה מילה אחת הניתנת לפירוש לכאן ולכאן. 'לדורותיו', וכך מפרש רש"י: יש דורשים לשבח - כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש דורשים לגנאי - לפי דורו היה צדיק, ואילו בדורו של אברהם, לא היה נחשב לכלום.

ואתמה - בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, הייתכן ממש כלום?

נאמר שלא היה מגיע לדרגת אברהם אבינו, אבל בוודאי היה שווה משהו, ומה גם שתורתנו הק' מעידה עליו שהיה צדיק, תמים, את האלוקים וכו'.

א"כ מדוע מקצין המאן דאמר במילותיו. ואומר "לא ... כלום".

ישנם שתי אישים המצויים לעזוב את בתיהם וללכת למקום

אחר, האחד זה מיודעינו נח

שעוזב את ביתו והולך

לתיבה. והשני זה אברהם

אבינו שמצווה "לך לך

מארצך".

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נח

'קדושים תהיו' לשון עתיד, פירוש, אין הפסק למצוה זו, כי כל שער מהקדושה אשר יכנס, עדיין ישנו בגדר הכנסה שער אחר למעלה ממנו, כי אין שיעור להדרגות הקדושה המזומנת לכל הרוצה ליטול את השם. וצא ולמד ממדרגות הנביאים זו למעלה מזו, ומשה עולה על גביהן. עד כאן לשון קודשו.
כלומר: התורה דורשת מאיתנו להתעלות בקדושה יותר ויותר, ולעלות ממדרגה למדרגה. ואין שיעור לדרגות הקדושה שאפשר להשיג.

"ותשחת הארץ לפני האלוקים" (ו, יא)

רק לפני האלוקים היה זה נחשב לחטא. ואילו בפני הבריות ובעיני החברה היה הכל כשורה... הציבור לא ראה בכך עוון...

"ותשחת הארץ לפני האלוקים" (ו, יא)

כל עבירה שאדם עושה, הוא בורא באמצעותה מלאך משחית שמקטרג עליו לפני ה' ורוצה לאבדו, אלא שאין הוא יכול להזיק בפועל עד שה' ידון וישפוט את האדם, וזהו אחד מה-13 מידות של רחמים הנקרא 'נושא עוון', שה' סובל את החטא של האדם למרות הקטרוג.

אולם אם האדם מלא בעוונות והרבה להרשיע, אזי יכול המקטרג לאבדו לפני שהקדוש ברוך הוא ישפוט אותו, כי אדם זה משפטו מפורש וברור.

ובזה מפרש רבינו האור החיים הקדוש את כוונת הכתוב כאן, 'ותשחת הארץ' שהם הרשיעו והשחיתו כל כך, עד שהמקטרגים יכלו להזיקם 'לפני האלוקים' כלומר קודם שהקדוש ברוך הוא ישפוט אותם.

ומוסיף האוהחה"ק שכאן כתוב שם 'אלוקים' שהוא מידת הדין, ואילו בסוף פרשת בראשית נאמר 'ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתים', נאמר שם הוי"ה שהוא מדת הרחמים, ומדוע השינוי???

אלא לרמז שגם מידת הרחמים התהפכה למדת הדין לצד מעשה הרשעים, וגם היא מסכימה למקטרג.

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

בתקופה האחרונה לחייו של הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל, היתה בבית שאלה של פיקוח נפש, והוא הוצרך להתקשר לרופא בכיר שהכירו, שיבוא מיד לביתו, והיה זה באמצע הלילה.

הוא ביקש מנכדו שהיה לציידו, שיביא לו את ספר הטלפונים לראות במדויק את המספר...

שאלו הנכד: "הרי סבא מתקשר אליו בתדירות כה גבוהה וזוכר את המספר בעל פה, ומדוע צריך את הספר"!!

הוא השיב בתחושת פליאה: "עם הזיכרון שלי אני אכן רשאי להשתמש ביום, אך באישון לילה, אם אני טועה במספר אחד אני עלול להעיר משפחה שלימה, שם צריך אחריות לבדוק שהמספר מדויק בתכלית כדי שלא אכשל."

מקום הוא "תמים" אלא שאינו מהודר, אבל המקיים חציו הוא רק חצי יהודי ונקרא חסר. וזהו שאמר נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, בין אנשי דורו, אהוב בעיני הבריות יען שנהג אתם בתום ויושר, וגם את האלקים התהלך נח, קיים גם מצות שבינו למקום, ולכן נח מצא חן בעיני ה'.

(פרדס יוסף)

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)

בפרשתנו קוראים אנו על דור המבול שחטא לפני ה' ובראשו עמד צדיק נח שמו כמו שנאמר: "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח". והנה בגמרא במס' סנהדרין (דף קח): מובא מחלוקת האם נח היה צדיק דווקא בדורותיו או שמא בדורות אחרים לא היה נחשב לכלום? יוצא שלפי כל הדעות נח בדורותיו ודאי היה צדיק, א"כ מדוע לא נחסך המבול מבני דורו? ועוד יותר קשה מדוע נקרא המבול על שם נח, כמו"ש (ישעיה נד, ט): "כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח".

אלא, שמנח ניתן ללמוד יסוד עצום ונפלא כמו שהגמרא אומרת שנח היה מוכיח את דורו בדברים כלפידי אש ואשר על כן יתכן שעצם צורת הוכחה זו היא אשר גרמה את התרחקותם של בני דורו מלהתקרב אל האמת, ואולי אם היה מדבר עמם בלשון רכה בחסד וברחמים היו משנים את התנהגותם ושבים אל דרך הישר, ומכיוון שנח לא נהג כן, מייחס הקב"ה את המבול אל נח כי לא נהג כמו אברהם אבינו שהתנהג בנועם ובחסד עם בני דורו, וזה אשר כתוב "את האלוקים התהלך נח", היינו שהיה מתהלך עם בני דורו בשם אלוקים שהוא מסמל את מידת הדין, ולא כמו"ש (משלי ג, יז): "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום".

(חוט של חסד)

"את האלוקים התהלך נח" (ו, ט)

רבינו האור החיים הקדוש מדייק מדוע לא כתוב 'הלך' נח, ומדוע נאמר לשון 'התהלך'???

ומתרגם רבינו הקדוש שבמילה 'התהלך' יש משמעות נוספת, שלא רק שתמיד הלך בדרך ה', אלא בכל יום חיפש להוסיף ולהתעלות בעבודת ה', ולא הסתפק בדרגת העבודה של אתמול, ותמיד היה מוסיף והולך לעשות נחת רוח לקדוש ברוך הוא, וכל ימיו היה מתהלך במטרה לגרום נחת רוח לבניו.

ובפרשת ראה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'ראה אנכי', שהשאיפה של כל יהודי צריכה להיות להתבוננות בגדולת משה ולהגיע לרמה שלו, ולא יאמר האדם הרי אני ברמה גבוהה יותר מפלוני ופלוני ואין צורך להתעלות יותר, אלא ברוחניות צריך תמיד לשאוף קדימה, ולשאוף להגיע לרמה הגדולה ביותר.

ובפרשת קדושים על הפסוק 'קדושים תהיו' שואל רבינו הקדוש מדוע לא נאמר לשון 'קדושים יהיו'.

ומבאר רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: 'ירצה על זה הדרך

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נח

"קץ כל בשר בא לפני" (ו, יג)

"קץ כל בשר" זה יום המיתה. אומר הקב"ה: 'יום המיתה בא לפני בטענה שאין איש זוכר אותו וחושב על הדין הצפוי, וההוכחה - "כי מלאה הארץ חמס". (כלי יקר)

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

נאמר במדרש (שמות רבה פכ"ב) כל מי שידי מלוכלכות בגזל, הוא קורא להקב"ה, ואינו עונה אותו, למה? - שתפילתו בעבירה, שנאמר: ויאמר אלוקים לנח קץ כל בשר וגו', אבל איוב שלא היה בעמלו גזל - היתה תפילתו זכה, לכך אומר על לא חמס בכפי, לפי שאין עוול בכפי ובעמלי - תפילתי זכה. מעשה מאלף התרחש בעיירה קטנה בחו"ל, בה חיו מספר יהודים, שכל אחד עסק בפרנסה אחרת, והתפרנסו זה מזה. החלבן באותה עיירה היה מקבל מחבירו האופה ככר לחם שמשקלו קילוגרם, וכתמורה היה נותן לאופה קילוגרם חמאה. כך נמשך הדבר שנים ארוכות.

פעם, כאשר הגיע האופה לקבל את החמאה, הרגיש במשהו שאינו כשורה. הוא ממשש את חבילת החמאה בידיו, וכיון שהוא מתמצא במלאכת השקילה, בשוקלו את הקמח הנצרך לו לאפייה, הרגיש שרעהו נותן בידיו חמאה שמשקלה פחות מקילוגרם. כיון שבעיירה שלהם לא היו מאזניים, הלך האופה לעיר הגדולה, הניח את החמאה על המשקל, ואכן התברר שהסחורה לא הגיעה אלא למשקל 800 גרם.

חשב האופה שאולי היתה טעות בידיו של חבירו החלבן, והחליט להמתין לפעם נוספת. אבל, משהדבר חזר על עצמו פעמיים ושלוש, ניגש אל החלבן ושאל אותו מדוע הוא מרמה אותו; 'הרי אני משלם לך על קילוגרם, ומדוע הינך נותן לי רק 800 גרם? אולי המשקולות שלך אינן טובות?' - שאל.

החלבן לא איבד עשתונותו, והשיב לאופה בקור-רוח: 'אינני מרמה אותך, המשקל שלי במצב מצוין, ואני שוקל לך בדיוק קילוגרם של חמאה!'

עכשיו איבד האופה את יישוב דעתו, וגילה לחלבן שהטריח את עצמו עד לעיר הגדולה, ושקל את הסחורה, והמשקל הראה שהיא איננה מגיעה לקילוגרם.

'אני חוזר ואומר לך שהסחורה שאני מוכר לך, משקלה קילוגרם שלם', חזר החלבן על דבריו, והוסיף: 'אם אתה חושב שאינני צודק, תקרא לי לדין-תורה אצל הרב.'

ראה האופה שאין לו ברירה אחרת, והזמינו לדין תורה. משהופיעו השניים בבית הדין, והדיינים שמעו את טענותיו של האופה, פנו אל החלבן ושאלו אותו מה יש לו להשיב. והנה, גם כאן, בבית הדין, ממשיך החלבן לטעון שמשקלה של חבילת החמאה הוא קילוגרם שלם.

'אולי תביא לכאן את המשקולות שלך, ונבדוק אותן בבית הדין', הציעו הרבנים.

החלבן הסכים, ורץ לביתו להביא את משקל-המאזניים שלו. מה מאוד תמוהו הדיינים לראות שהחלבן הביא בידיו גם ככר לחם... 'כאשר אני בא לשקול את החמאה, שאני צריך ליתן

לחברי האופה, אני מניח בצידו השני של המשקל את ככר הלחם הזה שקניתי מהאופה, שמשקלו אמור להיות קילוגרם, ובהתאם לכך אני מניח את החמאה בצד השני, עד שהמשקל מתאזן... 'ובמילים אחרות: עד שהאופה בא אליי בטענות על משקלה של החמאה, שיבוא בטענות אל עצמו, כי כמשקל הלחם שהוא מוכר לי, כך משקל החמאה!'

מהמעשה אפשר ללמוד לקח מוסרי רב - מי שמרמה את חבירו ומנסה לגזול את כספו, בסופו של דבר תתגלה רמאותו וקלונו לעין - כל. וגם אם המציאות היתה שהאופה לא היה מודע לכך שמשקלו אינו מדוייק, קיים כאן מסר חשוב - פעמים ואדם מאשים אחרים בעוולות ומצביע על פגמים שבו, ולמעשה הוא עצמו בעל העוולה, ועליו לבדוק את עצמו, ולדאוג לתקן את מעשיו לפני שפונה בטענות וטרוניות כלפי אחרים.

ידועים דברי הבעל שם טוב הקדוש על המשנה (נגעים ב, ה) 'כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו': כל הנגעים שאדם רואה 'חוץ' - מחוצה לו (אצל אחרים) - הם מנגעי עצמו - מתוך נגיעו שלו, חסרונותיו של עצמו הם... (ופריו מתוק)

"והמים גברו מאד מאד" (ז, יט)

אין מים אלא תורה. מי יכול להיות בתורה כמעין המתגבר, מי שיש בו בחינת 'מאד מאד הוי שפל רוח'. (אור פני משה)

"ויזכר אלוקים את נח ואת כל החיה ואת כל

הבהמה אשר איתו בתיבה" (ח, א)

בפרשת השבוע מסופר על הטיפול המסור שנתן נח לבעלי חיים שהיו איתו בתיבה, לכל אחד מהם הוא הכין את האוכל המיוחד שהוא אוהב, וגם הקפיד לתת להם לכל אחד בשעה שהוא רגיל לאכול שלא יצטרכו להמתין, עד שאמרו חכמינו שפעם אחת איחר ולא נתן לאריה את האוכל בשעה המדוייקת, והאריה נתן לו הכשה ברגליו.

ומקשה רבינו האור החיים הקדוש על המילים 'ויזכר אלוקים את נח ואת כל החיה', שאם הקדוש ברוך הוא זכר את נח בעצמו, מה צורך עוד בזכרון החיה והבהמה???

ומתריך, שהפסוק בא ללמדנו, שהכתוב זכר את נח וריחם עליו, רק בזכות שהוא טרח עם החיה והבהמה בתיבה.

דבר נוסף, הגמרא אומרת שלאדם הראשון ובניו היה אסור לשחוט ולאכול בשר של בעלי חיים, ורק לנח ובניו הותר לאכול בשר. ולכאורה מדוע דווקא זכה נח להיתר זה???

אלא היות שנח טיפל בבעלי חיים במסירות, זכה מידה כנגד מידה, שהותר לו לאכול את בשרם.

ועליו נאמר 'גיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך', שבזכות 'גיע כפיך' שהיה לנח, זכה לשכר של 'כי תאכל' שהותר לו לאכול את הבשר שלהם. ונמצא זוכה לשכר בעולם הזה ובעולם הבא, וזהו כפל הלשון 'אשריך וטוב לך' - אשריך, בעולם הזה, וטוב לך, לעולם הבא.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - נח

לא ישבותו", בתורה כתובה מציאות, ולכן לא יתכן שהשמש לא תזרח מחר.

"אך בשר בנפשו דמו אל תאכלו... מיד כל חיה

אדרשנו" (ט, ד-ה)

בשר בנפשו אסר להם אבר מן החי (רש"י). מפני מה נתחייבו ישראל כליה, מפני שנהנו מסעודה של אותו רשע (מסעודת אחשוורוש), (ספר המידות). מסופר שבאחד הסמינרים לחזרה בתשובה השתתף יהודי בעל עסק מפורסם, בענף הממתקים, אותו אדם חילק לילדים מעט שוקולדים וכדומה והילדים כולם שמחו וששו על הממתקים, ואכלו מיד.

והנה בעל הממתקים רואה את אחד הילדים שלא קיבל ממתק והוא עומד לבד בצד. (אותו ילד היה ילד של אחד המרצים בסמינר) ניגש אליו בעל הממתקים ושאל אותו האם הוא ג"כ רוצה ממתק? הילד השיב כן: הילד לקח את הממתק והחל ללכת, סקרנות עזה תקפה את ליבו של הנותן, והחל ללכת אחרי הנער, והנער מסתובב אנה ואנה עד שמצא את אמא שלו.

ולפתע רואה בעל הממתק את הילד שואל את אמא, אמא האם השוקולד כשר? האמא השיבה לבנה שהממתק אינו כשר ואסור לאוכלו. אותו בעל חברה אמר שאת כל העבירות שבעולם הוא עשה, וברגע זה כשראה ילד קטן שיודע להתגבר על הדבר שהוא הכי אוהב ולפני שהוא אוכל אותו הוא שואל האם זה כשר, זה גרם לו להבין מה זה יהודי.

אותו רגע שינה את כל חייו, והנ"ל הפך לבעל תשובה. (רבי יצחק דיין)

"ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו"

(ט, כה)

חז"ל שואלים (בראשית רבה ל"ז) למה נח קילל את בנו של חם ולא את חם עצמו, מה ההיגיון? עונים חז"ל, כשנח ובניו יצאו מן התיבה הם קיבלו במתנה ברכה "ויברך אלוקים את נח ואת בניו" ובמקום שהקב"ה מברך לא יכולה לחול הקללה.

ולמה דווקא את כנען? מפני שחם מנע מנח את הבן הרביעי, ומן היושר לקלל את בנו הרביעי, שהוא כנען.

על בסיס דברים אלו, אומר ה'שיח יצחק' דבר מעניין: כתוב בגמרא "כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות שבת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה" (ביצה טז). למה "הוצאות שבת" יצאו מן הכלל? מדוע עליהם לא חלה הקללה של "בזעת אפיך תאכל לחם"?

מסביר ה'שיח יצחק' לפי דברי המדרש הנ"ל, כי השבת קיבלה ברכה מהקב"ה, ככתוב "ויברך אלוקים את יום השביעי". ובמקום שיש ברכה לא יכולה לחול הקללה של בזיעת אפיך תאכל לחם. (להגיד)

"ויפתח נח את חלון התיבה" (ה, ו)

בעונותיהם של דור המבול ננעלו שערי תפילה, ונח במעשיו פתח את הפתחים שיכנסו בהם תיבות התפילה. (אור לשמים)

"וישלח את העורב" (ה, ז)

כשהציעו לרבי צבי הירש ברלין את כיסא הרבנות בעיר ברלין, ביקש לשלוח לשם שליח שיברר את מצבה הרוחני של העיר. בתחילה אמר לשלוח לשם אחד ממקורביו, יהודי למזן וירא שמים, אך לאחר מכן חזר בו ושיגר יהודי מודרני קצת, 'משכיל' למחצה.

הסביר רבי צבי הירש למקורביו: "אחרי המבול, כשרצה נח לדעת אם הרשעים אינם עוד, שלח תחילה את העורב ולא את היונה. כי היונה, בתומתה, לא הייתה מבחינה ברשעים, והללו גם היו מסתירים את רשתתם מפניה. ואולם בעורב יראו אחד משלהם ולא יעמידו פנים, וכך יכול דווקא העורב להביא חוות דעת נכונה"...

"ויאמר ה' אל לבו לא אסף לקלל עוד את

האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע

מנעוריו" (ח, כא)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הגמרא במסכת בבא קמא, ששור שאחרים מלמדין ומסיתים אותו שישגח ויזיק, והוא נגח, בעל השור פטור לשלם, כי זה לא בא מיוזמתו ורצונו, אלא שהוא מוסת על ידי אחרים.

רבינו הקדוש לומד מזה הלצת זכות על האדם, שב-13 שנים הראשונות לימי חייו יש לו הסתה תמידית מיצר הרע, ואין לו עדיין את יצר הטוב, ולכן קשה לו להתגבר על יצר הרע, ולכן לא ידון את האדם במידת הדין הראויה על כל עבירה קלה.

ובכל זאת, האדם שונה מהשור, כי הוא קיבל 'דעת' להילחם עם יצר הרע, מה שאין כן השור, ולכן האדם יקבל עונש מקסימלי על העבירות שלו.

ובדרך זה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'כי יצר לב האדם רע מנעוריו', שהקדוש ברוך הוא מליץ זכות על האדם, שבשלוש עשרה שנותיו הראשונות לימי חייו יש לו רק יצר הרע, והוא מסיתו לעשות הרע בעיני ה' ומטביע בו טבע רע, ולכן לא יעס הקדוש ברוך הוא על החוטא כל כך, כי יש לו סיבה וטבע לחטוא.

"יום ולילה לא ישבותו" (ח, כב)

רופא לא דתי ביקר פעם אצל הגה"ק ה"החפץ חיים" זיע"א. שאל אותו ה"חפץ חיים" איך אתה יודע שמחר תזרח השמש? ענה לו הרופא: הרי ידוע שבכל יום זורחת השמש, מדוע עלינו לחשוב שמחר לא תזרח השמש? אמר לו הח"ח לא בגלל זה חייבת השמש לזרוח, המחייב הוא, הפסוק בתורה "ויום ולילה

{ אז נדברו }

פרשת נח תשע"ט | גליון מספר: 392 | לסדר: "וגם את נח באהבה זכרת"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל גיליונות בודדים
בלבד (לא לשיבות)

בכתובת חזון איש 34 פינת
דסלר, משפחת דרייפוס.

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

האם החיים הקלים שיש בדורנו זה ברכה... או לא???

בפרשה הקודמת- בראשית התורה מונה את הקללות שהעולם התקלל בעקבות חטא אדם הראשון... בעצבון תאכלנה... בזיעת אפין תאכל לחם... וקוץ ודרדר תצמיח לך... בקיצור: אחת מהקללות העיקריות שהאדם התקלל זה מה שנקרא "חיים קשים"!!!

הכל הולך בקושי... בשביל לאכול... אתה צריך להזיע ולעבוד קשה קשה... הזורע החורש הקוצר המעמר הדש והזורע הבורר הטוחן והמרקד הלש והאופה וכו' וכו'... אחרי כל זה יש לך מה לאכול בשביל לחיות רק ליממה הקרובה... וכו' וכו'... ככה זה בבגדים... ככה זה בכל דבר... החיים קשים!!! על כל דבר צריך לעבוד ולעמול... וקשה... וכך העולם מתנהל כבר יותר מחמשת אלפים שנה... העולם נאמן לקללה שאדם הראשון התקלל ביום הראשון לבריאתו... **והנה!!! נפל דבר!!!** ובמאה שנה האחרונות קרה משהו שלא קרה מאז בריאת העולם...

תסתכל ימינה ושמאלה... בארבע אמות הסמוכות לך... ותודה בפה מלא שכיום... בעקבות הטכנולוגיה התקדמת והמתפתחת בצעדי ענק... הרי היום יש מציאות חדשה... היום הכל הולך בקלות!!! זו עובדה!!! אין עניין להיות כפוי טובה ולהתעלם מהמציאות הזו... סו"ס היום לא צריך להזיע בשביל לאכול לחם... ולא צריך לכבס בגדים על גב הנהר... (נכון אמנם שכל אחד יטען שגם היום צריך להזיע בשביל פרנסה... אבל יחי ההבדל הקטן: שפעם הזיעו בשביל לחם והיום אתה מזיע בשביל המשכנתא של הדירה באזור מסוים שלא התפשרת על פחות מכך... אני חושב שאין אחד שלא יסכים שיש הבדל בין זיעת אפין תאכל לחם של יהודי שעומד שעות בתקופת הצנע בשביל לא להיות רעב... לבין אשה שעובדת עד שעות המאוחרות בשביל לממן את רמת החיים הגבוהה שהיא לא מסוגלת לרדת ממנה... נא להבדיל) תכל'ס... כיום ישנה עכ"פ תחושה שהקללה של בזיעת אפין תאכל לחם התצמצמה... הפחתה למינימום... (ושוב: כל מי שלא מתמסכן בכח אמור להודות בזה בפה מלא...) **השאלה הגדולה היא: איך מסתכלים על זה???**

איך מסתכלים על ההקלה המשמעותית הזו בקללה שהתחדשה עלינו בעשרות שנים האחרונות??? האם זה סוג של תיקון או... או לא?? האם קרה פה משהו חיובי לעולם... שהנה... הקללה התצמצמה או לא?? **אז לכאורה!!!** השכל הישר אומר שיש פה בהחלט ברכה!!! כי אם הקללה מחייבת שיהיו חיים קשים... ולפתע הקב"ה משנה עיתים ומחליף את הזמנים ומגלה לנו כל מיני טכנולוגיות שמקילות עלינו ומצמצמות את הקושי למינימום אז הישרות אומרת שיש כאן דבר מבורך... **רק מה???** יש משהו מחשיד!!! והוא: שאם תעניין בספר איוב (פרקים כ"א כ"ד) הרי איוב מתאר שם את דורו... דור המבול... והוא מתאר איך שהעולם החומרי התפתח באותו דור... ומי שקורא את התיאור שלו... זה נשמע שהוא מתאר בדיוק את הדור שלנו... זה נשמע שהעולם כולו היה מתקדם... והכל היה מפותח הרבה יותר... והוא היה נעשה יותר בקלות... ותוחלת החיים וגם הרפואה הייתה מאוד משוכללת... (ומי שירצה... יוכל כמובן לפתח תאוריה שבדור שלפני המבול היה להם חשמל וכו' וכו'... וזה לא מופקע... אבל עזוב... זה לא משנה כ"כ...) ותכל'ס... בשורה התחתונה... למפרע כולנו יודעים שהעולם אז לא צעד לכיוון חיובי... אלא אדרבה... העולם צעד לקראת כיליון... אז כאן מתחילה להתעורר השאלה: תכל'ס... האם זה שהעולם החומרי כ"כ התפתח זה צועד לכיוון חיובי או לא???

תכל'ס: למאי נפקא מינה?? יש בשאלה הזו נפקא מינה עצומה מעשית לכל אחד ואחד מאיתנו:

איך לגשת לפינוק של העולם???

אם יש לי אפשרות ללכת ברגל או להקל על עצמי ולנסוע ברכב... האם ללכת על זה??
אם יש לי אפשרות להדיח כלים בידיים או במכונה כלים... האם ללכת על זה??
יש לי אפשרות לנפות קמח בידיים או לקנות במכשיר ששמו "מנפה קמח... ויאלה... חיים קלים...

וכן הלאה וכן הלאה... אין אחד מאיתנו שלא מתמודד בשאלות האלו... העולם מציע לפנינו עוד הקלה... ועוד פינוק... ועוד משהו אלחוטי נוסף שאתה יכול לחסוך עוד כמה פסיעות יקרות שלא תאלץ להזיז את גופך הקדוש... **האם להיכנע לזה או לא?? האם זה דבר מבורך או לא???**

אז חכה חכה... אל תתלהב מידי!!! אל תחשוב שאתה הולך לקבל תשובה חותכת כי אין... בסופו של דבר התשובה תהיה משהו באמצע... סוף סוף יש ערך כזה שהוא "להיות נורמלי" ומי שיזרוק היום את המכונת כביסה ויתחיל לכבס בידיים לכל הדעות זה לא נורמלי ולא נכון... ואל תשכח שהתורה בעצמה מציינת את נח על זה שהוא התקין כלי מחרשה כדי להקל על עבודת האדמה והתורה משבחת אותו שזה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו... כך שאתה רואה שיש בחינה שלהמעיט במאמץ ובעמל זה דבר מבורך!!! אבל מאידך גיסא זה לא סוד שחלק מכריע מהצרות שלנו נזקפים היישר לחיים הקלים שאמצנו לעצמנו... כך שהתשובה על השאלה הזו אף פעם לא תהיה חותכת... ותמיד זה יהיה מעבודת הביורו ששייכת לעולם הביורו... ותמיד נצטרך ללכת בין הפטיש לסדן...

אבל אני מדבר כעת בגדול!!! מהזווית ההשקפתית הכללית!!! איך להסתכל על זה?? איך להסתכל על הקללה שבזיעת אפין תאכל לחם?? וממילא האם לעשות מאמץ למעט בקללה זו??

פנימויות הענין מבוחר במאמר הנכתב בדף 3-4 של הגיליון, ע"פ דעתו של העורך בלבד ללא אחריות כלל... ניתן להעיר להאיר ולחלוק ולסתור.

בא אל התיבה... לתחילת זמן חורף...

והנה שוב חוזרים לשיבות... שוב נכנסים לתיבת נח...

שוב הקב"ה פונה באופן אישי לכל בחור ישיבה שמוצא חן בעיני ה'... בא אתה וכל ביתך אל התיבה!!!!

זה קשה... אפילו לנח היה קשה להיכנס אל התיבה... מאמין ולא מאמין... כן... זה לא פשוט לסגור את הדלת ולהגיד שלום שלום לעולם... ולהישאר לבד בתוך איזה קופסה... אבל ברגע ש"דחקוהו המים" ונח הפנים שזהו... יש מבול... אז הוא הבין שמחוץ לתיבה אין כלום... יש רק מבול אחד גדול... אז!!! אז כבר לא היה לו קשה להיכנס... הוא ידע שהוא לא מפסיד כלום...

אבל יש לציין: שכעת!!! אחרי שדחקוהו המים!! אחרי שנח נוכח לראות במו עיניו שאין לו מה להפסיד...

כעת זה כבר לא חכמה!!!! החכמה הגדולה הייתה מאה עשרים שנה לפני כן... שעולם כמנהגו נוהג... יש מבול של נסיונות וכולם נהנים מהחיים ועושים מה שרוצים... ואילו נח באותה שעה עומד ועושה תיבה!!!!

מוכן להיכנס לתיבה!!! מוכן לוותר על כל מנעמי העולם אז!!! אז נח מצא חן בעיני ה'!!! זה מה שזיכה אותו להיכנס לתיבה ולהינצל...

בחור יקר: שלא תגיד שלא אמרו לך... יום אחד אתה תבין שלא הפסדת כלום... אתה לא צריך לחכות ליום שהקב"ה יהרוג את היצר הרע ואז יתברר שלא הפסדת... הרבה לפני כן!!! כשרק תתבגר קצת אתה תבין שזה שנכנסת לתיבה וישבת ולמדת הרי שום דבר לא הפסדת... הבעיה היא שאז!!! כשאתה את זה!!! זה כבר לא חכמה!!! אז גם חברים שלך יבינו את זה... אז גם כל החבברה האלו שאתה מקנא בהם שהם נהנים מהחיים... אז גם הם יבינו ויודו בפה מלא שהיה כדאי להיכנס לתיבה כמך... (כן... אין אחד שלא מודה בזה כשהוא קצת מתבגר...) אבל אז זה כבר יהיה מאוחר... רק כעת!!!! כשאתה עדיין צעיר ולא סבין את זה עמוק בלב ולא מרגיש את זה!!! ואתה בכל זאת מתגבר ובכל זאת מוותר על כל הסיפוקים כי כך רצונו יתברך ואתה סוגר את עצמך לעוד זמן חורף בתוך תיבת נח בהרמטיות בלי להישחף לשום מושגים קלוקלים בעולם הזה... כעת אתה קונה את עולמך!!!! ורק כעת!!!! יום יבא ואתה תראה את המים... אתה תראה שלא הפסדת כלום... אתה תראה איך שחוץ ממבול אחד גדול אין שום דבר בעולם הנוצף הזה... אבל אל תצפה לראות את זה עכשיו!!!!

עכשיו יתכן שזה קשה!! וקשה!! וקשה!!!!

הרגע העצוב היה... אותו רגע שהקב"ה אמר לנח צא מן התיבה... נח פותח את דלת התיבה... ו... ודממה!! עולם ריק!!! ש... ש... שקט!!! אין כלום כלום כלום!! וישאר אך נח!!!! תחשוב איזה הרגשה נוראית זו... מצד אחד שמחה על שזכינו להשאר... ומצד שני צער ואבלות על עולם שלם שנעלם... לדאבוננו הרב את הרגעים האלו אנחנו לא יכולים למנוע!! יום יבא והקב"ה יפקח לכולנו את העיניים... ומי שסגר את עצמו בתיבה... יזכה לפתוח את דלת התיבה... ולגלות שחוץ מתורת חיים!!!! שום דבר לא נשאר!!! ועל זה נאמר: ואשלים ניחוסים לו לאלביו... נחמו נחמו עמי... הקב"ה יצטרך לנחם אותנו על עולם שלם שנגמר... על יקום שלם שהתברר כמבול אחד גדול שנמחה... לא נותר לנו אלא להחזיק בדף של ספינה ולהינצל מהמבול!!!!

הגיע הזמן להתכונן לחורף... הקדימו להתחסן מפני השפעת...

לא... לא... אל תדאג!!! אף אחד לא שילם לי... ואני לא הולך לשכנע אותך לעשות חיסון נגד שפעת... מה שברור הוא: שהחורף מתקרב!!! ואם יש חיסון נגד שפעת ואנשים עושים אותו... כנראה שיש להם זכרונות לא כ"כ נעימים מהחורף של שנה שעברה... והם היו רוצים שהשנה החורף יהיה יותר חלק... יותר בריא... כן!!! חורף זה משהו כזה שמתכוננים אליו!!! ופעם בכלל... בדורות הקודמים החורף היה טומן בחובו כל מיני מגפות שלא ידעו איך להתמודד איתם... ממילא אנשים היו מברכים עם כל הלב שיהיה חורף בריא... ולא רק החורף אלא גם אנחנו...

אז זהו!!! שבשביל זה!!! בדיוק בשביל זה רבותינו הגאונים והראשונים תקנו תענית בה"ב... ולכל הפחות סליחות של שני חמישי ושני ואחת הסיבות המוזכרות בראשונים למה תקנו את הימי תפילות האלו??? זה פשוט כדי להצטייד לקראת החורף!! אז שוב... כמו שאני לא הולך לשכנע פה מישהו לעשות חיסון נגד שפעת... אז כך להבדיל כמובן... אני לא הולך לשכנע מישהו להתחיל להגיד סליחות בה"ב... מי שעד היום לא נהג להגיד סליחות... אין שום עניין לשכנע אותו בזה... זה לא דינא דגמי או הלכה מפורשת שאני צריך ללכת ולשכנע אותך לעשות את זה... אז מה כן??? **הרעיון שבזה!!!** בסליחות האלו טמון רעיון מאוד פשוט ונורמלי... ואת הרעיון הזה כן כל אחד צריך להפנים אותו ולקחת אותו לעצמו... **החורף מתקרב?? אתה צריך אגזונטע וינטר-חורף בריא?? בבקשה... תתפלל על זה!!!**

נכון... אנחנו רק עכשיו סיימנו את הימים הנוראים והתפללנו על הכל... אבל תכל'ס... עכשיו אנחנו נכנסים לשנה בפועל... וכעת אנחנו צריכים ישועה נקודתית... אנחנו כעת מתמקדים בנושא מסוים ששמו חורף!!!! אתה מסכים איתי שיש אנשים שהולכים במיוחד לקופת חולים בשביל לעשות חיסון נגד שפעת כדי להתכונן לחורף... אתה מסכים איתי שיש הרבה אנשים ויתכן שגם אתה... שאם היית יכול לעשות משהו... לקחת ויטמין C או מה שזה יהיה... שיוכל לחסוך לך את השבועים האלו בממוצע שבמשך החורף אתה שוכב במיטה?? נכון שהיית הולך על זה...??

אז הנה!!! יש משהו שקוראים לו תפילה!!!! כן... מותר לקחת יומיים שלוש בתחילת החורף ולרכז בהם תפילה על החורף הקרוב... וגם אם זה לוקח קצת זמן... אני חושב שזה עדיין פחות זמן מהעשרה ימים לאורך החורף שאתה חלילה עלול לבזבז על יום אחד מצונן פה... ויום אחד דלקת גרון שם... זה גם ריווחי מבחינת זמן!!! וגם ריווחי מצד ההרגשה... יותר מומלץ להוציא זמן על תקשורת נוספת עם ה'... מאשר לבזבז אותו בהמתנה בבית מרקחת...

אבל הלאה... לא צריך להשאיר את זה רק במחלות החורף... זה לימוד חיובי וכללי שנכון בייחס לכל דבר!!! הנה לך... שרבותינו הראשונים עמדו מול בעיה ששמה מחלות חורף... ולא טיילו את הבעיה... התייחסו לבעיה... הקדישו לזה שלושה ימים... ובימים האלו מתפללים על זה!!! אז על אותו משקל... כל אחד מאיתנו יכול לאמץ את הגישה הזו בשלל נושאים אישיים... איש איש נגעו ומכאוב... כיום... כשרוצים להתפלל על משהו... ורוצים להתייחד בתפילה עליו... מה עושים?? אוספים עשרה אנשים ונוסעים למקום קדוש כמו מירון או הכותל... ושם מייחדים תפילה על יהודי פלוני או על נושא פלוני... וזה בהחלט דבר גדול מאוד... אבל להווי ידוע לך!!!

שבחלק ו במשנה ברורה... יש עוד אופציה... אופציה שקוראים לה: תענית יחיד!!!

הרעיון הוא: שמדובר שם ביהודי שמתמודד מול צרה מסוימת... והוא מסמן יום מסוים שאת היום הזה הוא מקדיש לתפילה וזעקה על הצרה הפרטית שיש לו... וכבר יום לפני כן הוא מגיע בתפילת מנחה ואומר: הריני לפניך בתענית יחיד!!! ולמחרת הוא צם יום שלם... אף אחד לא צריך לדעת שהוא צם... זה עסק אישי שלו עם הקב"ה... זה יום אישי שלו עם הקב"ה... והוא ביום הזה צם ומתפלל וזועק... על מה?? על משהו נקודתי מסוים בחיים הפרטיים שלו!!! לא משנה מה... זה עניין אישי... אף אחד לא צריך לדעת שהוא צם... וגם אף אחד לא צריך לדעת על מה... כן!!! תתפלל לשמוע... כשיש לאדם התמודדות בחיים... מותר לו להזמין אצל הקב"ה פגישה אישית רשמית... יום מסוים... שבו אני רוצה לפתוח נושא מסוים... ויש לזה כח של תענית יחיד!!! אז עזוב כעת את התענית יחיד שבזה... היום קשה לצום... ואין עניין להזמין צומות... אבל הרעיון שבזה הוא תמיד נכון... תמיד אפשר לפנות מקום ולהקדיש תשומת לב לנושא כאוב מסוים... ולתת לו את הבמה שלו... ולהתרכז עליו ולהתביית עליו בתפילה... לא חייבים בכל תפילה להתפלל על הכל ולהתפלל עם כולם... יש גם מקום של מרחב אישי... וביטוי אישי... שבו אני מנהל שיחות אישיות עם הקב"ה... ואנחנו פותחים נושאים מסוימים... וגם סוגרים אותם... **אגב:** הוספה קטנה: רק שתבין: אדם שיודע לדפוק על השלחן ולהקדיש יום של זעקה ותפילה על נושא כאוב מסוים!!!! ברגע שהוא נותן ביטוי רשמי לקושי שלו... הרי גם כשתבא הישועה... אזי גם הישועה תהיה רשמית... ויהיה לה ביטוי רשמי... (ועל זה נאמר "שהיינו מחבבים את הצרות") מי שיודע לתת מקום לכאב בצורה רשמית ולהתפלל עליו... הרי גם כשתבא הישועה היא תהיה ישועה רשמית... ש... שאודה ה' בכל לב) אבל ברגע שאדם ניגש לכל הקשיים שלו כמו סלט אחד גדול... ומתפלל עליהם בעירובייה... אז הוא גם אף פעם לא יודה לקב"ה ואפילו לא ישים לב שחלק מהבעיות הסתדרו ובאו על מקומם בשלום... חבל... חבל להפסיד את המפגש הזה עם הקב"ה... אבל אם כבר דברנו על תענית בה"ב... הרי השנה יש לנו פריבילגיה מיוחדת!!! היות והשנה היא שנה מעוברת... אז לחלק מהראשונים כל העניין של שובבים זה להתפלל שוב על החורף... אה... הרי כבר התפללנו בתחילת החורף...?? נכון... אבל עבר כבר הרבה זמן... עבר כל חודש חשוון וכל חודש כסליו... אז בא נחליט שאנחנו עכשיו מתפללים רק על תחילת החורף! רק עד אמצע חודש טבת!!!! שאז שוב נחדש תפילה בשובביים...

ברגע שאדם הראשון חטא... העולם איבד את ערכו העצמי!!! **חנהו!!! זה הקללה!!!** (עוד מעט אסביר מה הכוונה...) עכשיו אחרי!!! אחרי שזו הקללה!!! אחרי שזו קריסת המערכות שקרתה לעולם!!! כעת צריך מערכת שלימה של מיכשור רפואי מול הקללה... כעת צריך דיאליזה... צריך בית חולים... צריך דרכי התמודדות מול הקללה... וכאן מתחילים רשימת ההתמודדויות מול הקללה... יש דיאליזה ששמה בזיעת אפין תאכל לחם... יש מכונת הנשמה בדמות בעצב תלדי בנים... ויש בית חולים בדמות כי עפר אתה ואל עפר תשוב...

הבנת מה אמרתי??? בטוח שלא!!! כי לא הסברתי...
אמרתי מילים גבוהות אבל לא הסברתי אותם... עכשיו אני אתחיל להסביר:

לפני חטא אדם הראשון לעולם היה ערך עצמי!!! מה פירוש ערך עצמי??? כתוב בחז"ל שאדם הראשון היה יושב בגן עדן והמלאכים היו צולים לו בשר... והוא היה מתענג על ה' ונהנה מזיו שכירתו... **זה נקרא ערך עצמי!!!** לא צריך לעשות כלום!! לעצם החיים היה טעם וערך!!! והנה... אדם הראשון חטא... ואז הערך העצמי של העולם הסתלק... **אתה יודע מה המשמעות שאין ערך עצמי לעולם??? המשמעות היא שלחיים כמות שהם אין טעם... אין ערך... רוצה שאני אסביר לך את זה ברחל בתך הקטנה??? תאר לעצמך... שממשיכים הלאה על אותו תקן... כמו שאדם הראשון ישב רגל על רגל ומלאכים צלו לו בשר והגישו לו כל מה שהוא צריך... אז הנה... גם אתה אותו דבר... תשב על כסא גלגלים והמלאכים יצלו לך בשר ויתנו לך ככככככל מה שאתה צריך... אבל אל תזוז!!! תשאר פה... אין לאיפה ללכת... אנחנו המלאכים נותנים לך הכל... רק תבקש... תקבל... נו... מה יקרה...? אחרי שעתיים אתה תרגיש קוצים... **ותוך שבוע ימים אתה תצא מדעתך!!!****

למה??? מה יש??? למה אתה משתגע? נותנים לך פה שירות עשרת אלפים... מגישים לך כל טוב... בכזו אדיבות ובכזה שפע... אז למה לא טוב לך??? נו... תענה לי!!! ותענה לי במילים!!! מה הבעיה שלך בזה??

התשובה במילים היא: שלשבת ולקבל ההההכל על מגש של כסף זה השעמום והדכאון הכי גדול בעולם!!! (זה במילים אחרות: כלא) **ולמה??? נו... למה??? כי מאז חטא אדם הראשון העולם איבד את ערכו העצמי... ממילא אין שום ערך עצמי לעולם... אין אפשרות לשבת רגל על רגל ולהינות מעצם החיים... אין עדן בעצם!!!**

אלא מאי??? מאז חטא אדם הראשון... כל העונג וכל הטעם של החיים תלוי **ביחס!** ברמת ההשקעה והעמל שצריך להשקיע בזה... בשר זה דבר שווה... למה??? כי בשר זה דבר יקר... זה גם עולה הרבה כסף... וגם קשה לבשל אותו... זה מה שעושה את הבשר לטעים!!! זאת אומרת: הייחס ועמל שאנחנו נותנים לבשר... זה מה שעושה אותו טעים!!!

הייחס שאנחנו נותנים לחיים זה מה שנותן את האושר של החיים!!!

הבעצב תלדי בנים הוא זה שנותן את הקשר והאהבה

נקודה למחשבה להורים ביום שאחרי בין הזמנים...

מה מפריע לנוער שלנו?? למה לא טוב להם?? למה הם לא שבעי רצון?? למה זה נראה שעצוב להם?

תרשה לי לשתף אותך בחידוש עצום שמישהו עורר את תשומת ליב:

ובכן: כולנו יודעים שבזיעת אפין תאכל לחם **זה קללה...** נכון??

בעצבון תאכלנה זה קללה... בעצב תלדי בנים **זה קללה...** נכון?? ככה כתוב בתורה... לא??? **אבל לא!!!** אם תתבונן בעומק הדברים תשים לב... **שזה עצמו לא הקללה!!!** זה כבר השלב של דרכי התמודדות וההישרדות מול המצב של הקללה!!! **הבנת מה אמרתי?? אני אסביר:**

דיאליזה!!! האם דיאליזה זה קללה??? לך תשאל מי שידוע מה שזה... לך תשאל אותו... האם דיאליזה זה קללה?? אוהו... הוא יאנח ויגיד לך... בטח... זה הקללה הכי גדולה!!! ותכל'ס... כולנו יודעים שדיאליזה זה ממש לא קללה... הקללה זה אותו אחד של"ע חולה הכליות שלו לא מתפקדות... זו הקללה!!! עכשיו... אחרי שזה המצב... אז נמצאה דרך התמודדות ששמה מכונת דיאליזה... שבאמצעותה האדם הזה כן יכול לחיות ולשרוד את המחלה... נו... אז הדיאליזה היא קללה?

לא!! הקללה זה החוליו!!! ואילו הדיאליזה היא כבר דרך רפואה והתמודדות מול הקללה!!! עכשיו: תכל'ס... בשטח... סוף סוף היות והדיאליזה ומחלת הכליות הם הולכים ביחד... ממילא כבר לא כ"כ מצליחים להפריד בין המחלה לבין הרפואה וההתמודדות מולה...

עוד דוגמא: בית חולים!!! בית חולים זה קללה?? בטח... כל הצרות נמצאות בבית חולים... ולכן כולם יגידו לך שבית חולים זה קללה... אבל אתה מבין לבד שאליבא דאמת בית חולים זה לא נקודת הקללה... אדרבה... בית חולים זה כבר בית **רפואה!!!** זה כבר מעייני **הישועה!!!** רק מה?? סוף סוף היות וכל הצרות וכל המחלות נתקצבו באו לך לבית החולים... ממילא כבר קשה להפריד בין הקללה לבין התיקון והרפואה של הקללה... אבל עדיין ברור לכולנו שלא הבית חולים הוא האשם והמקולל!!! אלא החולי זה הקללה האמיתית!!! עד כאן ברור???

אם ככה, אותו דבר גם בעניינינו:

בזיעת אפין תאכל לחם זה לא הקללה!!! זה כבר הדיאליזה!!!

זה כבר הרפואה והתיקון מול הקללה!!! רק מהי הקללה עצמה???

הקללה עצמה היא שהעולם שלפני חטא היה גן עדן!! כלומר: לעולם היה ערך **עצמי!** מציאות של דבקות בה'... להתעדן באהבתך וביראתך, ואילו

למאי נפקא מינה?? נפקא מינה עצומה!!! אני אתן לך דוגמא:

ראיתי פעם יהודי שקם בבוקר... יוצא מהמיטה... והולך ברגלים כושלות לעבודה... שאלתי אותו: לאן אתה הולך?? הוא ענה לי: לקיים את הקללה!!! בזיעת אפין תאכל לחם... עניתי לו: אדוני היקר: אם אתה הולך לקללה... אז בבקשה... תחזור הבייתה... **אין כזה דבר ללכת לקללות!!!** אם הקללה רוצה... שהיא תבא אליך... בטח... עכשיו הבנתי למה הוא הולך ברגלים כושלות... אין לא... בן אדם שידוע שהוא במו רגליו הולך לקללה... אז בטח שרגליו בל עמו... איזה דכאון זה...

אז זהו שלא!!! זה בדיוק ההיפך!!!

בזיעת אפין תאכל לחם זה לא נקודת הקללה... נקודת הקללה היא עצם החיים כמות שהם!!! להישאר במיטה ולא לעשות כלום זו הקללה האותנטית!! זה הדכאון בשלימותו!!! עכשיו... אתה רוצה לעזור לעצמך... אתה רוצה להתמודד מול הקללה?? אתה רוצה לצאת מהקללה?? אז קום... צא מהמיטה... ולך לדיאליזה... לך לזיעת אפין תאכל לחם ואז יהיה לך טעם בחיים ותוכל להקל מהקללה... אבל אם תשאר במיטה... כאן אתה מקיים את הקללה במאת אחוזיה!!!

(כמובן שמי שיושב ולומד אז הדיאליזה המושלמת ביותר זה בזיעת אפין תבין את הגמ'... ואז אתה זוכה לא רק להמתיק את הקללה ולשרוד את החיים אלא לתקן את חטא אדם הראשון מהשורש ואכמ"ל...)

זה בדיוק כמו בן אדם שיטעה ויאמר... הרי בית חולים זה קללה... אז למה אני צריך עוד ללכת לקללה הזו? ועוד לשלם לרופאים על הטיפולים היקרים?? **מה התשובה???** **אדוני!** טעית! בית חולים זה לא הקללה... המחלה שלך היא הקללה... כשאתה שוכב במיטה כמות שאתה ולא עושה כלום... כאן אתה חולה וכאן הקללה... אה... אתה רוצה לעזור לעצמך?? להקל על עצמך מהקללה?? קום... ותלך לבית חולים... ותשלם... בשביל להתרפאות ולצאת מהקללה... **אותו דבר כאן:**

החיים הקשים שלנו... לא זו הקללה של העולם!!!

לעזור להם ולנער אותם ולכוין אותם שיתחילו להתחבר לאינפוזיה ושיתחילו לעבוד קשה... שיתחילו לדרוש מעצמם... הרי לפעמים אנחנו טועים... **ואנחנו עושים בדיק את הפעולה ההפוכה!** מרוב רחמים אנחנו פשוט ניגשים להקל עליהם... ולעשות עוד משהו במקומם... ובזה אנחנו רק מורידים אותם יותר.

קח את הדברים שלי בערבון מוגבל!!!! סוף סוף זה לא שחור לבן...

ברור שיש גם קשיים אמיתיים... ולא צריך לשים את כל הקשיים האחרים בצד ולהגיד שהכל פינוק אחד גדול... **אבל!!!** לכל הפחות צריך לדעת את המבנה של הדברים: לדעת שבזיעת אפך תאכל לחם זה לא קללה שצריך לברוח ממנה!!!! אלא דרכי ההישרדות מול הקללה!! וממילא לא בכל מחיר כדאי להתנער מעמל ויגיעה... לא צריך להזדרז לאמץ כל דבר שמקל עלינו את החיים... ושוב: **זה עדיין סוגיה ממש ממש מסובכת!!!** עד כמה לדחות בתקיפות כל שדרוג בחיים... עד כמה להשאר מאחור ולהתעקש לעלות במדרגות כשיש לך מעלית. סו"ס צריך להיות נורמליים!!! ובדיק כמו שיש חובת השתדלות ככה יש דרישה להיות מתואם עם המציאות המשודרגת שהתקבלה בעולם ונהפכה לחלק מהחיים...

ואם אנחנו נמצאים בדור כזה... שהכל נעשה בקלות... אז במקום להילחם בחיים הקלים ולהצטייר בעיני העולם כאינדיאני תמהוני שרוצה לסבול בשיטתיות... **הרי יש דרך אחרת!!!** והיא פשוט ללמוד את המפה... ולהבין שאם הקב"ה העמיד אותנו מול כאלו אפשרויות טכנולוגיות שהכל נעשה כ"כ בקלות... אז כנראה ששבת מתקרבת... והקב"ה רוצה עבודה פחות יסודית ויותר מהירה... יותר כמותית... תעשה משהו... פשוט ללמוד את המפה... ללמוד מה הקב"ה מזמין... אז פעם הקב"ה הזמין מסירות נפש עצומה **על שעת לימוד אחת** עייפה ומרוטה לאחר יום שלם של עבודה ובלי מאוורר... ואילו היום הקב"ה מזמין שמנה שעות של לימוד בתוך כולל ממוזג בשמחה מטוב לבב ומרוב כל... והעמל הוא להתאמץ כמה שיותר במצב הנוכחי... פעם הקב"ה הזמין עמל של איכות... והיום של כמות... פעם הקב"ה רצה שנילחם על החינוך של הילדים... והיום הקב"ה רוצה שנילחם שלא להפריע לחינוך שלהם... פעם הקב"ה רצה שבנפשו נביא לחמנו. והיום הקב"ה רוצה שבנפשו נמנע את המותרות שלא יכנסו לבתינו... פעם הקב"ה רצה שנעשה הכל שלא יקרה כך וכך וכך... והיום הקב"ה רוצה שנקבל באהבה כל מיני התפתחויות שמתרחשות שהם לא תמיד בדינו... תמיד יש מה לעמוד!!! רק צריך ללמוד את המפה ולדעת איפה העמל הנדרש!!! **אבל רק נסיים בנושא הקודם...** שמה שברור... שלהקל על החיים... זה לא תמיד שיקול חיובי... הרבה פעמים זה פשוט לצמצם את שיעור הריפוי של החיים... לא לחינם נאמר: אדם לעמל נברא!!

להקל עלינו מהקללה הזו... קפצנו על כל טכניקה חדשה שיכולה להקל עלינו ולעשות לנו חיים קלים... הבית שלנו התמלא בכל מיני מכשירים משוכללים... שבלחיצת כפתור אחת זה כבר עובד... (פעם עוד הייתי צריך לעלות על כסא כדי להדליק את המזגן אבל היום יש כבר שלט... כדי שאני ח"ו לא אזיע... סוף סוף המזגן עדיין לא דלוג... ומאמץ הכי קטן לפני הדלקת המזגן יכול להיות כרוך בזיעה של קללה... רח"ל...) אבל התבלבלנו!!!! במקום להמעיט את החוליה!!! מיעטנו את האנטיביוטיקה!!! במקום להמעיט את הקללה!! מיעטנו את הריפוי והתיקון של הקללה!! ולכן שמחת החיים רק הלכה והתרחקה מאיתנו... והיום אנחנו עומדים מול שלל בעיות נפשיות ודכאוניות שמגיעות מהקללה האמיתית ביותר!!! חוסר טעם מינימלי בחיים!!! והדברים האלו כ"כ פשוטים... זו הבחנה כ"כ בסיסית ומהותית... שאי אפשר לחשוב אחרת...

סליחה שאני מדבר כמו זקן... אבל אני ניצב יחד עם כמה אנשים בני גילי... ואנו עומדים בין הזמנים מול הנוער של היום... ואתה רואה שלא כ"כ טוב להם... אנחנו רוצים לתת להם... להעניק להם... להקל עליהם את הקושי... ו... ומה??? מה אפשר לעשות איתם?? אין אפשר להקל עליהם?? אתה רואה צעירים... שהכרת פניהם המיוסרת מראה שהם סוחבים איתם קשיים... לא... לא... לא טוב להם... ואנחנו פה בשבילכם...

אנחנו רוצים לעשות הכל... רק בשביל לרומם אתכם... שיהיה לכם יותר קל... שתעברו את הגיל הקשה הזה יותר בקלות. **מה?? מה אני יכול לעזור??**

אז עד לפני כמה זמן... היו כמו יהודי טוב שמצווה על מ"ע דעזוב תעזוב עמו... והייתי ניגש לבחור ואומר לו: תגיד לי מה אני יכול לעזור לך... אין אני יכול **להקל** עליך... והנה... לפתע מה מתברר לי???? הבחור הזה סובל מהמחלה הכי ותיקה בעולם!!! **מהקללה הראשונה ראשונה של העולם!!!!!!** והיא: חוסר טעם בחיים!!!!!! כן... מאז שאדם הראשון חטא... אין כבר גן עדן... אין עדן... אין טעם בעצם החיים כמות שהם... החיים כמות שהם כבדים וחסרי חיים עד כדי דכאון...

רק מה??? **יש טיפול!!!** יש אינפוזיה ששמה **עמל!!!** יש בזיעת אפיק תאכל לחם!!! תעבוד קשה... תעמול... ואז יהיה לך טעם בחיים... והרבה טעם... אבל מה נעשה שהבחור הזה לא קיבל את האינפוזיה הזו... אף פעם לא נתנו לו לעבוד קשה... ממתי שהוא נולד דחפו לו הכל בתוך כפית של זהב... ואם הוא למד איזה חצי שעה דחפו לו כמיוות של פרסים וממתקים והגרלות והכניסו לו לראש שבמינימום מאמץ הוא יכול לקבל מקסימום הנאה... כל האוירה וכל ההתנהלות של שנת 2018 הרגילה אותו לקבל הכל ולא להתאמץ בגרוש... והוא פשוט הולך ונובל... הולך ונמק... ממה??? מעמל החיים??? לא!!! ההיפך הגמור!!!

מחוסר עמל!!!! מחוסר מאמץ!!!! קרבן הפינוק של שנת 2018...

כן... יש קללה ששמה החיים כמות שהם... ויש לקללה הזו אינפוזיה ששמה עמל ויגיעה... ואת הדור שלנו **ניתקו מהאינפוזיה הזו!!!** הם גדלו מפונקים... ורע להם עם זה!! רע רע רע!!! ולמרבה התסכול כשאנחנו רואים אותם... עד כמה רע להם... לפעמים במקום

אדרבה... זה כבר דרכי ההישרדות מול הקללה של העולם!!!! כי בחטא אדם הראשון העולם שלנו איבד את כל הטעם שלנו!!!! ומכאן ואילך **הדבר היחיד** שיכול לתת קצת נחת בחיים זה הדינמיקה של החיים... הבזיעת אפיק... העמל והיגיעה... "כל אדם לעמל נברא..."

אי לכך: נחזור לשאלה שנשאלה בפתח הגיליון:

האם הטכנולוגיה המתקדמת שגורמת שהכל נהיה קל... האם זה תיקון או קלקול?? האם זה ברכה לעולם או ההיפך??

אז למען האמת!!! אם נסתכל על האמת האמיתית כמות שהיא:

כל קורטוב של הקלה בחיים... זה לא מקטין את הקללה אלא בדיוק ההיפך!!! זה בדיוק כמו שיבא רופא רחמן ויראה את הסבל של החולה... ויקל עליו שהוא צריך פחות טיפולים... פחות זריקות... פחות הנשמה... האם הוא מקל עליו מהחוליה?? בדיוק ההיפך!!! הוא רק **מקטין את הריפוי!!! ומגביר את החוליה!!! אותו דבר כאן:**

בזיעת אפיק זה לא קללה! אלא **ריפוי** של הקללה!!! אם אנחנו מחפשים להקל על עצמנו... ולהמעיט בעמל ויזע... אנחנו לא מקטינים את הקללה... אלא רק מקטינים את הריפוי של הקללה...

אם הייתי כותב את המשפטים האלו לפני חמישים שנה זה היה נשמע מילים בצרפתית... זה היה נשמע שאני סתם מסתבך ומחפש להמציא פילוסופיות... אבל היום אין אחד שלא מבין את זה...

יש הכל... יש שפע... והכל מגיע לנו בקלות... הכל נעשה בלחיצת כפתור... ואני לא צריך לספר לך שעל כל שידרוג נוסף בחיים... הרי השמחת חיים של העולם הולכת ונדחקת ונעלמת... **זה הרי עובדה!!!** תעמיד את שמחת החיים שלך מול השמחת חיים של ההורים שלך... ותעמיד את שמחת החיים שלנו ושל ההורים שלנו מול השמחת חיים של הסבים והסבתות שלנו... **תנסה להשוות!!! תנסה ללמוד את הסוגיה!!!** מה הסוד של סבתא שלי... שעומדת בודדה לאחר השואה... ומחפשת עבודה בכל מחיר... (כדי לא להזדקק ח"ו לידי מתנת בשר ודם... לא כמוני שקבלתי כמה קרטונים לחג בשמחה ובצהלה...) והיא חוזרת אחרי יום עבודה מפרך של עבודת אנשים לנשים... והיא מניחה את הסיר על הפתילה והיא מאושרת עד לב השמים... הנה... ברור ה'... יש לילדים מה לאכול...

איפה האושר הזה אצלנו???? איפה הוא נעלם?? מי גנב אותו????

התשובה היא: **התבלבלנו!!! טעינו בחשבון!!!** כל פעם שחיפשנו מי האויב שלנו... מי הקללה שלנו... אז תמיד סימננו את "בזיעת אפיק תאכל לחם..." הנה!! זה הקללה שלנו!! זה האויב שלנו!! זה מה שמאיים על החיים הנוחים והשלוים והמאושרים שלנו!! וכיון שכך...

אז ריכזנו את כל המשאבים ואת כל האנרגיות איך

לחידודי- פרשת נח

א. "צא מן התיבה" צ"ע: כשנח יצא מהתיבה ואיתו כל הבעלי חיים שהאכיל ויגידל במשך כל המבול, האם הוא זכה בהם מדין הפקר והצרו זתה לו?? ואת"ל דהכי נמי: נמצא א"כ שנח נהפך להיות הבעלים המוחלט על כל בעלי החיים בעולם וא"כ גם על הכרמים שנמטע והוא שמר אותם בתיבה שלא יכחדו??

ב. "ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ", וברשי": "וכי אי זו קשה דור המבול או דור הפלגה, אלו נשפטו ואלו לא נאבדו מן העולם", יוצא א"כ ברשי"י מוכיח שהטאם של דור הפלגה היה פחות מדור המבול, שהרי דור המבול נאבדו ואילו דור הפלגה לא נאבדו? וקשה טובא: מאי ראייה? והרי לאחר המבול הקב"ה נשבע שמכאן ואילך יותר לא יהיה מבול, וא"כ לעולם אימא לך דחטא דור הפלגה היה חמור מפי מדור המבול, אלא הא דנמלטו מאבדון הוא מחמת השבועה והאזות? (וכי תימא היה לו להאביד אותם כהפיכת סדום, שלא הייתה בגדר מבול שהרי הייתה רק במקום אחד, עדיין יש לחלק: דהנה סדום הייתה באמת רק מחוז אחד, ואילו הכא הרי "ויפיץ כל הארץ שפה אחת ודבירה אחדיה", משמע שכל העולם התרכו רק שם, ואם היה הופך אפילו רק אותם, נמצא שהיה זה שוב מבול, שהרי כולם היו שם, ואולי יש לדהות: שהרי סוף סוף אשור פרש מהם כמבואר ברשי"י בפרשה, ובדאי גם שם ועבר שהיו צדיקים וכ"ש נח לא היו עמם, נמצא שעדיין לא כולם היו שם, וממילא אם היה הופסק, עדיין לא היה זה בגדר מבול שמשחית את כל העולם ממש וצ"ע.)

שנים שתי סוגי הפצות!!!

יש הפצה מסוג של **פירוד**... ויש הפצה מסוג של **אחדות**...

כשדור הפלגה השתמשו באחדות שלהם נגד כבוד ה'.. הקב"ה השתמש בהפצה כדי להפריד אותם... ויפץ ה' אותם משם... ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ...

ואכן כולם נפוצו לכל קצוות תבל... ויום אחד גם עם ישראל גלה... וגם צאן ישראל נפוצה לכל הארצות...

והנה עכשיו!!! בשבעים שנה אחרונות התחיל קיבוץ גלויות ועם ישראל לאט לאט חוזר ומתקבץ מכל קצוות תבל... ועכשיו מה שנוותר לנו זה פשוט לאחד את אותו פירוד ישן נושן!!! אנחנו צריכים להתגבר על פערי המנטליות והמושגים שכל אחד מאיתנו ספג במחוז שלו... ולהתאחד נו... איך אנחנו מתאחדים??? לא פחות ולא יותר **בהפצה!!!!** מה שקוראים בלשוננו: "הפצת המעיינות". כל קהילה וכל חסידות עוסקת בהפצת התורה בסגנון ובאופי ובגישה היחודית שקיבלה במחוז שלה... ואותה **הפצה** שהיא היא הייתה מקור הפירוד שכך ה' הפרידם ו... והפיצם... הרי כיום ההפצה היא מקור האיחוד והאחדות שבינינו...

איך זה יכול להיות??? איך יכולה ההפצה לשמש פעם כפירוד ופעם כאחדות?? **התשובה היא:** תלוי מה עושים עם האחדות!!! כשמשתמשים באחדות לכבוד שמים אז ההפצה רק יוצרת יותר ויותר אחדות... אבל כשמשתמשים באחדות למרד במלכות שמים... ההפצה רק מרחיקה... ודו"ק היטב...

הפסיעות ההולכות ומתרחקות מירושלים... הבייתה... לשגרת החורף...

"כ"ה תשרי... יורם עושה כעת את דרכו הבייתה מבית המקדש... דרך ארוכה לפניו... אבל החורף?? החורף עוד יותר ארוך לפניו... ועצם המחשבה שבכל פסיעה שאני כעת צועד לכיוון הבית אני מתרחק בעוד צעד מבית חיינו... זו מחשבה מעיקה... והשנה בכלל... השנה הקיץ עדיין לא לגמרי נגמר... אני רק מגיע הבייתה מחכה לי עבודה דחופה שצריך לסיים אותה... **תבין**: בכל שנה רגילה... מלאכת האסיף מסתיימת כבר בסוף חודש אלול... עוד לפני שעולים לירושלים אני כבר בודק את העצים לראות שהם מספיק יבשים... וזו הגיע הזמן לאסוף הכל ולהכניס לאוצר של החורף... אבל השנה...?? השנה הקיץ התאחר... וממילא לא נישגשו למלאכת האסיף... דחינו אותה לאחר החג... והנה עכשיו אני חוזר הבייתה בלחץ... ואני מיד צריך לרוץ להכניס מהר מהר את כל העצים לאוצר... לפני שיתחיל הגשם!!! ו... ומי יודע... אם הקיץ כ"כ התאחר... אז מאוד הגיוני שלשכת הגזית יחליטו גם לעבר את השנה... אז חורף ארוך לפני... ש... שעד אז אני לא אזכה להגיע לבית המקדש... יורם מהלך במחשבות נוגות... הגיע שעת בין הערביים... יורם נשכב לנוח מעמל הדרך... והנה הוא רואה להקת תורים נודדות... שעוזבות את ארץ ישראל ונודדות לארצות המזרח... יורם הזדהה איתם... כן... כמו שהם מתרחקים כעת... גם אני... גם אני מרגיש נודד ומתרחק מבית ה'... ומי יודע מתי אזכה לשוב ולפקוד את בית חיינו... מי יודע אם הפעם הבאה שאגיע לבית ה' לא תהיה אלא כש"קול התור (שוב) ישמע בארצנו... אי שם לקראת חג הפסח...

עברו כמה ימים ויורם כבר מתחיל לאט לאט להתקרב... האזור נהיה כבר יותר מוכר... ואז!!! ביום האחרון לדרך... כשיוורם כבר היה עייף ותשוש מתלאות הדרך... הוא גרר את הרגלים בעייפות... **לפתע חיתכה ליורם הפתעה!!!** לפתע הוא נושא את עינו... ומרוחק הוא רואה תנועות מוכרות... דמויות מוכרות... קריאות הידד מוכרות... הוא שפשף את עינו בתמחול... אוה... אני לא מאמין... יענקי ומוישי וציפי עשו לי הפתעה ובאו לקבל את פני... איזה הפתעה נעימה... יורם נתקף בגעגועים ובהתרגשות והתחיל ללכת מהר מהר... הפגישה הייתה מרגשת מאוד!!! יורם התחבק עם ילדיו האהובים... אוי... איך התגעגעתי אליכם... מעשרת ימי תשובה לא ראיתי אתכם... מה נשמע? איך אמא מרגישה?? איך אתם?? איך עבר יום כיפור? איך עבר סוכות?? הם התיישבו תחת עץ השיקמה והחליפו חוויות מהשבועיים האחרונים... **ואז הגיע השלב של ההפתעה!** יענקי ומוישי הסתכלו אחד על השני כממתיקי סוד... כשואלים: האם כבר עכשיו גלגול לאבא את ההפתעה או לחכות עם זה?? אבל הם לא התאפקו... ובכן... אנחנו רוצים לספר לך אבא... שהשכן שלנו... ר' קלמן... בסוף עשרת ימי תשובה קרה לו משהו מצער... וכשהוא חזר מהשדה עם הזמורות של הגפן כדי לסכך בסוכתו... לפתע הוא נתקל במשהו קשה... הוא התכופף ולתדהמתו הוא גילה עצם... עצם הרבה יותר גדולה מכשעורה! בקיצור: בלגן שלם... הוא קרא לזק"א... והם גילו שם רוב מניין רוב בנין של שדרת אדם... ואז כל השדה המזרחית של העיר הוכרזה באופן פתאומי להיות שדה בית הפרס!!! אבא היה בהלם... מה אתם אומרים?? איזה נס יש לי... שאין לי שום קשר לאזור הזה... כל השדות והכרמים שלי... כולם מסוקמים ברוח הצפונית מערבית של העיר... אבל נו... הלאה... למה אתם כ"כ שמחים??

אז רגע... מוישי המשיך בסיפור... בקיצור: ר' קלמן חזר הבייתה שבור ורוצץ... הוא לא חלם שזה מה שיקרה לו בדיוק בערב יום כיפור... שהוא יטמא בטומאת מת... כלונו השתתפנו בצערנו... כי התברר שגם את חג הסוכות הוא הפסיד... שהרי בימים הראשונים של סוכות הוא עדיין יהיה בתוך שבעת ימי הטומאה... רק מה נשאר לו?? הימים האחרונים של סוכות...?? זה לא שווה... כי אז... גם אם הוא כבר יהיה טהור... אבל להקריב ראייה וחגיגה הוא כבר לא יוכל בלאו הכי... כי הם תשלומין דראשון ורק מי שהיה ראוי וטהור ויכול להקריב ביום הראשון יכול להקריב לאחמ"כ... ואז ר' קלמן התחיל להתלבט האם כדאי בכל זאת לנסוע במיוחד לירושלים רק בשביל שמיני עצרת... אבל מה העניין... ס"ו"ס גם הוא תשלומין דראשון... (ובסופו של דבר הרב פשט לו את הספק והודיע לו חגיגת שרצון ה' שהוא ישאר כאן בעיר... כי יש בעיר יהודי זקן שכיב מרע שזה עניין של זמן עד ש... וצריך כמה חרמא שיתנדבו לעשות חסד של אמת ויקריבו את חג הסוכות למענו... אז כמובן שהיות ור' קלמן כבר בלאו הכי "בר מצרא" של טומאת מת... אז הדין נותן שהוא יתקש להשאר כאן בשביל לגמול איתו חסד של אמת...) עכ"פ ר' קלמן נשאר בחג הסוכות בעיר שלנו... והמצב רוח שלו היה בהתאם... אבל ביום טוב ראשון... כטוב לבו ביין... הוא התחיל ללכת מסוכה לסוכה והודיע חגיגת שהיות ולא זכיתי להיות בבית המקדש בחג... (הרי תכננתי להקריב שם מעשר בהמה, וראיה וחגיגה ושמחה... וכעת לא זכיתי להקריב את כל זה)... לכן!!! אני מודיע בזאת שבועה"ש מיד כשנתפנה לאחר החג... דהיינו מיד לאחר שנסיים את כל המשימות!! לאחר שנסיים את מלאכת האסיף של הכפר שלנו... ולאחר שנסיים את מלאכת הזריעה של התבואה של השדות של העיר... אני מזמין את כל ידידי וחברי מתפללי בית הכנסת לזבח שלמים בירושלים... כולם... ללא יוצא מן הכלל... **סיים מוישי ואמר לאבא:** אנחנו יודעים שכשאתה מגיע הבייתה לאחר החג... (בפרט לאחר חג הסוכות) אתה מגיע ברגשות מעורבים... ס"ו"ס מתי אבא וזראה שוב פני אלוקים... מתי... האם רק בעוד חצי שנה??? אז הנה... תנוח דעתך אבא... באנו פה במיוחד לקבל את פניך... כדי להודיע לך שעוד לפני שאתה מגיע הבייתה!!! תדע... שאוטובו אנחנו שוב חוזרים לבית ה'... והפעם כלנו ביחד... כל המשפחה... כל הכפר... לכן אבא בא בשמחה הבייתה... תגיד שלום לאמא... ומיד נתחיל בקדחתנות להשלים את האסיף... ובמקביל נחרוש שוב את השדה ונזרע את התבואה... ו... וברגע שנגמור מחכה לנו שוב עליה לירושלים... והפעם כלנו ביחד אנשים נשים וטף...

אורו עינו של אבא... לפתע הוא נעשה קל ברגליו... פתאום הדרך נהייתה יותר קלה... אבא כבר לא מרגיש בכל פסיעה שהוא מתרחק מירושלים... לא... אנחנו אוטובו חוזרים... אבל חכה... רגע... בל נשכח את ציפי הקטנה... גם היא הגיעה לקבל את פניו של אבא... וכעת הגיעה תורה... גם היא הביאה איתה הפתעה מיוחדת לאבא... ואז היא הוציאה מתנה גדולה בעטיפה מיוחדת וססגונית והגישה לאבא... אבא פתח את העטיפה והציץ... ו... ו... והעיניים שלו מיד הוצפו בדמעות... אבא חיבק את המתנה בחום... תן ניוחש מה היה במתנתה??? הקופה!!! הקופה האהובה!!! הקופה של מעשר שני!!! אותה קופה האהבה שבשנה האחרונה אבא גזז אותה בבוידם כי השנה האחרונה הייתה שנת מעשר עני... אמנם אנחנו מאוד נקשרנו למעשר עני... אבל עדיין הטעם המר של הפרידה מהקופה של המעשר שני עדיין זכורה לנו משנה שעברה... אבל מיד במוצאי ראש השנה... אמא הוציאה את הקופה של מעשר שני... ומאז ציפי לא מפסיקה לקטוף ירקות מהגינה... בטח... היא רוצה שיצטבר שם כמה שיותר מטבעות של מעשר שני... היא רצתה לעשות לאבא הפתעה... שעד שאבא יגיע הבייתה מירושלים יהיה בקופה כבר עשרים שקל שלימים של מעשר שני!!! וציפי הצליחה... והנה אבא... הנה הקופה... היא כבר מלאה ממלא מטבעות... שאחד שתיים שלוש ארבע הכנסתי אותם לקופה... אבא החזיק את הקופה בהתרגשות וצעד ברזיזות יחד עם יענקי מוישי וציפי להתחיל את החורף בשמחה... על רגל ימין... עם הצצה לאחור מלאת כמיהה והשתוקקות לבית ה'...

כשגוי הונגרי וגוי מרוקאי נפגשים בשטיבלאך....

בחומש בראשית מצינו שני סוגים של פירוד ומחלוקת...

יש מחלוקת מהסוג של פרשת נח!!!

ויש להבדיל מחלוקת מהסוג של פרשת וישב מקץ ויגשו!!!

כלומר כך: בפרשת נח מצינו שהקב"ה פילג והפריד והפיץ את דור הפלגה על פני הארץ ואז נוצרו השבעים אומות...

ולהבדיל: בפרשת וישב מקץ... אנחנו גם פוגשים מחלוקת... אבל הפעם מדובר בשנים עשר שבטי י-ה שהקנאה והפילוג והמחלוקת ביניהם היו סביב דברים העומדים ברומו של עולם... **וכעת לא נותר לנו אלא לשאול את עצמנו:** מה קורה כשיש בינינו מחלוקת... **לאיזה סוג מחלוקת אנחנו שייכים???**

האם המחלוקת בינינו היא מהסוג של פרשת וישב מקץ... שמדובר במחלוקת בין שנים עשר שבטי י-ה... או המחלוקת בינינו שייכת למעלה "בקודש" אי שם מדור הפלגה שבפרשת נח???

נו... מה אתה אומר???

אני חושב שכולנו נודה פה אחד שהמחלוקת שיש בינינו היום היא לא כ"כ "מזכירה" את סוג המחלוקת של שנים עשר שבטי י-ה... סוף סוף מדובר היה בשבטי י-ה... וכשיהודה ויוסף התנווכחו והתנצחו... מדובר היה באמת בדברים העומדים ברומו של עולם... ובאמת בזרות הקודמים תמיד מצינו חילוקי דעות בין גדולי ישראל... ולאורך כל ההסטוריה היהודית... תמיד הייתה אש המחלוקת... אבל עדיין... השרש של המחלוקת התחיל מחילוקי דעות אמיתיים והשקפתיים שהיו מסווגים למחלוקת מסוג של פרשת וישב...

אבל בזרנו אנו??? אנחנו צריכים להודות בפה מלא ולהכיר בזה שסוג המחלוקת שיש בינינו... בכלל בכלל לא קשורות לסוג של פרשת וישב מקץ ויגשו... אלא מאי?? כמעט כל המחלוקות שיש בינינו... **שייכות לסוג המחלוקת שקרתה**

בפרשת נח!!!

מה הכוונה?? מה הקשר בין מחלוקת שבינינו לדור הפלגה???

פשוט מאוד: בינינו... למה אני הליטאי ואתה החסידי... למה בדרך כלל אנחנו מתווכחים? למה אנחנו לא מבינים אחד את השני??

כי אני הגעתי מליטא... ואתה הגעת מרוסיה... או מפולין...

זאת אומרת: **מי אשם???** דור הפלגה אשם!!! שהם עשו מה שהם עשו... וזו הקב"ה שלח את אלמווד להונגריה... ואת אופיר לגרמניה... ואת חצר מוות לרומניה... ואת חוילה למרוקו... ומאז נפוצו כולם על פני כל הארץ... מאז אלמווד התחיל לדבר הונגרי... ואופיר התחיל להיות יקה... וחצר מוות התחיל להיות רומני... ו... ועברו ארבעת אלפים שנה... ואיכשהו אני גליתי להונגריה ונולדתי בהונגריה!!!! והשפה של **האומה** ההונגרית והמנטליות של **האומה** ההונגרית... וצורת חשיבה של **האומה** ההונגרית השפיעו עלי... **וגם אתה אותו סיפור בדיק כמוני!!!** אתה גלית לפולין... ושם **האומה** הפולנית השפיעה אליך... והמנטליות של הפולני הגוי השפיעה עליך... והנה גזרה החכמה העליונה ובעשרות שנים האחרונות היה בחינה של קיבוץ גלויות... ואני הגעתי מהונגריה ואתה הגעת מפולין... ושנינו נפגשנו באתו שטיבלאך... אני מדבר הונגרית ואתה עונה לי בפולנית והתאמנתי להפריד בינינו בתוניהסאית ואז מגיע המרוקאי ומנסה "לפצוע את המוח" של כולנו... ונתקיים בנו הגזירה שגזר הקב"ה בדור הפלגה: **הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו!!!** זה בדיק מה שקרה לנו!!!! אנחנו פשוט לא מבינים אחד את השני...

זאת אומרת: שלא תבין לא נכון... עד כמה שאנחנו שנינו- יהודים... הרי אנחנו מבינים אחד את השני הכי טוב בעולם... אין לנו שום ויכוח... אפילו נרצה להתווכח אנחנו לא יודעים על מה להתווכח... (פעם עוד ידעו שיש איזה "סוד הצמוצם" שהיה ויכוח בין גדולי המקובלים... בין בעל התניא לזילנג גאון... אבל היום... מי שידע הרי יש תמימות דעים בין כל השיטות... אף אחד לא מתווכח... אדרבה... דווקא בספרי הפנימיות כל הקצוות נפגשים ואין היום שום ויכוח ביניהם... חוץ ממי שכמובן מתאמץ מאוד להנציח ויכוחים וכנראה שיש לו איזה טובת הנאה מזה... או איזשהו עבודת בי אי שהוא צריך לעשות על "התנועות" השונות וה"פלגים" השונים ביהדות).

רק מה?? על מה נשאר לנו להתווכח???

שבתוך הלב שלי יש איזה **גוי הונגרי קטן!!!** ואצלך בלב יש איזה **גוי פולני קטן!!!** ואצל השכן שלי יש **גוי מרוקאי קטן!!!** והגויים האלו רבים כמו גוים... מתקוטטים כמו גוים... והם כל הזמן מנסים לגייס את היהודי שבתוך תוכנו ולגייס גם אותו למערכה... הם מנסים להכניס גם את היידישקייט לסכסוכים הקולניים שלהם...

ואנחנו לא ניתן לך ידו!!!!!! שמעת???

אתה ואני ביחד נחזיק חזק ולא ניתן לזה!!!!!!

אנחנו נשאיר את המחלוקת במשבצת שלה!!! כן... יש מחלוקת... אנחנו לא מסתדרים... אי אפשר להתעלם מהמציאות שאנחנו לא יכולים לגמרי להסתדר... מה נעשה... לפני ארבעת אלפים שנה דור הפלגה עשו מה שעשו... ומאז גזרה חכמתו יתברך להפיץ אותם ולהפריד אותם שלא יבינו איש שפת רעהו... ומאז ועד היום הגזירה הזו קיימת!!!! וממילא: עד כמה שהגוי ההונגרי שלי בוחש שם מבפנים... ועד כמה שהגוי המרוקאי שלי קופץ לך לראש... אל התפלה שאין לנו אפשרות לחיות לגמרי בהרמוניה!!! ובשביל זה אנחנו מידי פעם מתקוטטים... אלא חלילה וחס שלא נשלה את עצמנו... שהיהודים מריבים!!! אנחנו בתור יהודים לא רבים!!! אנחנו נשמה אחת... כולנו בני איש אחד נחנו... ממוזמן השלמנו כבר... כולנו כאיש אחד ולב אחד לאבינו שבשמים...

אבל הגוי... הגוי שבינו!!!! והגוי שבך!!!!!! הם שם מערבים מבפנים והם מנסים לסכסך בינינו!!!! לא נותר לנו אלא לעמוד ולהתפלל במוסף ראש חודש ובמוספי השבת: יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו... אנה ה'... תעלה אותנו לארץ ישראל... תחזיר אותנו הבייתה... **וכאן יש הרבה ששואלים:** מה העניין להתפלל על זה?? הרי אני נולדתי בארץ ישראל... ואנחנו כבר שלוש דורות כאן בארץ ישראל... **כן?? אתה בטוח??**

אתה בטוח שאני ואתה נולדנו בארץ ישראל???

ממש לא!!!! הגוף שלנו אמנם עומד על אדמת ארץ ישראל... אבל האישיות שלנו נשארה שם... אוהו... הרי למה אנחנו מתווכחים כל הזמן...?? אם לא בגלל המנטליות השונה שבינינו... ששייכת נטו לגלות!! נטו לגיווי!! לאומה שממנה חזרנו... ובחינה הזו אנחנו נמצאים עדיין עמוק עמוק בגלות... כל אחד תקוע באומה שאליה הוא גלה... ואיך אנה ה'... תקע בשופר גדול לחרותנו... אנה... תוציא אותי מהונגריה... אני שונא את הגוי ההונגרי המרובע הזה שמקרקר לי בתוך הבטן ולא נותן לי לחבק ולאהוב את אחי היהודי הפולני... שזוהא האח האמיתי שלי... שכבר אלפיים שנה לא נפגשנו... וחבר שלי מבני עדות המזרח שונא את הגוי המרוקאי שקופץ לו לראש ומפריע לו להתאחד איתו... אני- אח שלו בנשמה... אנה ה'... די... תעלנו בשמחה לארצנו... תוציא אותנו מגזירת שבעים אומות שעליהם נגזר שלא ישמעו איש שפת רעהו... כן... עליהם נגזרו!!! להם מגיע העונש הזה!!! הם אלו שרצו למרוד בך... אבל אני ואח שלי היהודים... אנחנו הרי בנים של אברהם אבינו שהוא כן האמין בך... הוא לא בנה את המגדל הזה... אנחנו כן אמורים להבין איש שפת רעהו... רק הגוי?? הגוי שמבפנים לא נותן?? אז אנה... תוציא אותנו מהגטו... תוציא אותנו משליטתו של אותו גוי שקופץ לנו מבפנים... ומי יתן ובקרוב ממש--- למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך!!!

--- לגופו של עניין: בשלוש שבועות הקרובים יש ליושבי ארץ ישראל ניסיון מאוד ממוקד!!! ניסיון ששמו מחלוקת ולשון הרע!!!!

ואני אומר לך... גם אם אני אהיה היחיד שאומר את זה... שתדע: **אבא שבשמים לא אוהב את זה!!!** אבא שבשמים לא אוהב ששני הבנים שלו עוברים ליד השני וזוממים איך להפיל אחד את השני... **הוא לא אוהב את זה!!! יתהפך העולם!!!** ולמה אני כ"כ מדגיש את זה??

כי סו"ס אנחנו חרדים... והמצפון החרדי שלנו לא נותן לנו לריב בלי לשכנע את עצמנו שזה מלחמת קודש... ממילא כל מי שמדבר נייעס ולשה"ר מחלוקת באיזשהו מקום הוא הצליח לשכנע את עצמו שזה רצון ה'!!! **אז זהו שלא!!!!** אבא שבשמים לא אוהב את זה!!! **ומי שחושב אחרת ש-יקום!!!!!! שיבאוו נראה אותו...**

ולא משנה איזה מפלגה... ולא משנה על מי אתה מדבר... **יש כלל אחד שהוא חד כתע:** כל יהודי שמאמין ב"ג עיקרים ועומד בתנאים הבסיסיים להיכלל בגדר עושה מעשה עמך... הרי הוא תשמיש קדושה שהקב"ה חפץ ביקרו!!! הקב"ה נעלב באופן אישי כשמדברים בגנותו שלא לתועלת... וזה מצער את אבינו שבשמים!!! אז אם אתה לא עומד בניסיון ואתה חייב ללכלך את חבר שלך... אין בעיה... אבל תלבש שחורים ותתכסה שחורים ותלך בשקט לצער את הקב"ה... אבל לעמוד בגאון ועוד לטעון שזה רצונו יתברך???? מי שחושב שזה רצונו יתברך!!!! הוא אף פעם לא הבין את אבא שבשמים!!!! הוא אף פעם לא נכנס למשפחה של קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא... הוא לא קולט את הניואנסים ואת הרגישויות הכ"כ עדינות שיש לאבא שבשמים ביחס לבן הפחות טוב שלו...

עכשיו: זה לא סתירה שצריך לשמוע בקול הרבנים... וכל אחד צריך ללכת לפי הוראת רבתי!!! אבל מתאן ועד לדבר ולנייעס וללכלך... זה הבדל שמים וארץ!!! ואין צורך להסתיר את זה... זה הרי פשוט... תנסה פעם לחשב כמה זמן אורך לעשות ככל אשר יורוך וכמה זמן אורך לדבר על זה?

--- **עוד מילה אחת:** לנשות ישראל הצדקניות... אנה מכך... יש לכן דוגמא אישית מאשתו של און בן פלת שעליה נאמר "חכמת נשים בנתה ביתה..." שם!! בעדת קורח!!! שם הוכח שיש לאשה כח מיוחד להציל את בעלה מאש המחלוקת... **וכאן צריך לשים לב:** אשתו של און בן פלת לא הסבירה לו באופן השקפתי למה היא חושבת שקורח לא צודק... כי... כי היא הכירה את מקומה והיא ידעה שהיא לא מבינה בהשקפה... והיא גם כיבדה את בעלה וידעה שהוא המילה האחרונה בנושא השקפה... אבל מה כן?? איפה לאשה יש כן מקום ביטוי?? לאשה יש כח של ריאליות!!!!!! אשה יודעת לזהות תרגילי עוקץ!!! לאשה יש חיישנים מיוחדים לזהות איפה לא כדאי להיכנס לנושא... לא בגלל שזה לא נכון... אלא בגלל שתכל"ס... לא יצא לך מזה כלום... נכון... אתה צודק... הכל נכון... אבל בשביל מה?? מה יצא לך מזה?? מי ביקש ממך להתערב?? ומי צריך אותך פה?? **לגבר יש חולשה בפרט הזה!!!** כשאישה מתעסק עם נושא מאוד חשוב ונעלה והשקפתו... אז הוא מסוגל פתאום להתחיל לדבור על טורבו הובו וביסיון לשכוח את הפרטים הבסיסיים ביותר... את החישוב הפשוט ביותר לאן אני דוהר ומה יצא לי מזה... וכאן "חכמת נשים" צריכה לפעמים לקחת את הפיקוד ולעורר את תשומת ליבו של בעלה... חבל... מה יצא לך מזה... ואתה הגבר... האיש... אל תדחה אותה בקט... כאן זה לא המקום להגיד לה "אין חכמה לאשה אלא בפלך..." כאן המקום שלך להכיר ב"חכמת נשים בנתה ביתה"!!!!

רק יציגו: **מילה אחת במעלת השלום ובגנות המחלוקת!!!** נא לא לשכוח: אחת המצוות הממלצות באופן רשמי ע"י ה"ז"ל כמצוה ריווחית!!!!!! שהיא עדיפה "לכללית" על פני מצוות אחרות, משום שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואחת המצוות היא: "והבאת שלום בין אדם לחבירו" והגמי אומרת מנין שבאמת אדם אוכל פירותיה בעולם הזה?? מדכתבי: מי האיש החפץ חיים אוהב מיים לראות טוב... וכתיב בתריה: בקש שלום ורדפוהו!!!! כלומר: כתוב כאן שאם נבדלך" הרוחני שלך יש שתי מצוות על הפרק... מצוה אחת לדאוג שנציג פלוני יעלה... ומסתמא זה יביא לנו הרבה תועלת לחינוך ולקהילה... או!!! הבאת שלום בין אדם לחבירו שזה אומר לתפוס את הרגלים ובשלוש שבועות הקרובים אתה פשוט לא מתפלל בשטיבלאך ולא מופיע באזורים המועדים לנייעס... וכעת השאלה היא: מה להעדיף האם את המצוה הזו או את השניה?? אז קיימת תשובה: שכלכלית עדיף לך לבחור בשלום!!!! כי במצוה הזו יש השקעה שהקרן קיימת לעולם הבא... אבל יש פה גם מענקים מיידיים בצורה של אוהב מיים לראות טוב... חיים טובים... בריאות ונחת מהילדים... בלי טלפונים לא נחמדים מכל מיני חששות שאתה מפתח מהם... זה שיקול נטו מסחרר!!!! להחלטתך...